یاسای تەقاویت کردنی کرێکاران خەڵاتی «۱ی ئایارە»...

ڕۆژنامەیەکی هەفتەیی گشـــتی یە
دەزگای گشتی چاپەمەنی و بڵاوکردنەوە دەری ئەکا
تەلەفون «٦٩٧٢١»

هاوکاری

٢٠ فلس
التضامن
٨ لاپەرە

شەممە ٢-٥-١٩٧٠
ژمارە ١٦

ڕۆژ باش

براله .. ئەگەر ســـاڵ و عەیام بایەخ بدرایە بە چینی زەحمەتکێش .. ئەگەر ئیش و نان و خۆشیمان بۆ بدۆزینایەوە .. ئەوا نە ڕەوڕەوەی پێشکەوتوی جیهانی تر ، هەتا ئەمڕۆ ئاوها دووا نەئەکەوتین !! ئەمڕۆش، یا دوێنێ کە هەزاران شـــان و باهووی بەهێز یادی جەژنی ای ئایاری چینـــی کرێکارانیان کردوە ، مـەزنی و چالاکی مرۆڤی خۆمانم هاتەوە بیر .. ئەو مرۆڤانەی کـــە ساڵ و عەیامێ داوای - نانیان دەکرد - ئەوەش هاتەوە یادم ،کە ئێمە ئەگـــەر پشت بەم مرۆڤە مەزنانە نەبەســـتین ، مەحاڵە پێشکەوین .. مەحاڵە کۆمەڵێکی تێرو تەســـەل و لەش ساغ دروست بکەین .. سا بۆ ئەوان و ئەوانەش کە دۆستی زەحمەتکێشانن ، هـــەزار سڵاو .. سڵاویش لە هەموو زەحمەت و سەعاتێکی کارکردنی مەردانە بۆ خزمـــەتی ئـەم نیشتمانە !

بژی ۱ی ئایاری جەژنی کرێکاران

بەیان نامەی یەکێتی گشتی نەقابەکانی کرێکارانی عێراق بە بۆنەی ۱ی ئایارەوە

«هاوکاری» وە وەزیری پەروەردە و فێرکردن

«هاوکاری» و وەزیری پەروەردەو فێرکردن

وەزیری پەروەردەو فێرکردن بۆ - هاوکاری - سەلماندوە :-

● هەوڵی زۆرتر ئـەدرێت بۆ چارکردنی گیروگرفتـــی قوتابخانەکان و قوتابیان لـــە باکووردا .

● دامەزراندنی هـــەموو دەرچوانی بـــەشی کـــوردی و دردەوەی هەموو قوتابخانـــە داخراوەکان .

● پێك هێنانی شەش لیژنە بۆ گۆڕینی کتێبـــە عەرەبی یـــە بڕیار لەســـەر دراوەکان بۆ زمانی کوردی .

● خۆش بوون لە قوتابیانی باکووردا لـــە دانی نرخی کتێبەکانی خوێندن .

وەزارەتـــی پـــەروەردەو فێرکردن لەمەو پێش و ئێستاش ئەبێت کاری کردوە لەجێ بەجێ کردنی بەیان نامەی ١١ ئاذاردا ... دوکتۆر سعد عبدالباقی وەزیری پەروەردەو فێرکـــردن بەمەی لە لێدوانێکی تایبەتی دا بە نوێنـــەری - هاوکاری - ڕاگەیاند .. وە زیاتر وتبوی: هەموو دەرچوانی بەشی کوردی بە زانستگای ئاداب لەســـەر میلاکی خوێندنی ســـانەوی دامەزراون بۆ وتنەوەی زمانی کوردی لە ناوچە کوردی یەکاندا هەروەها لا لێ پرسراوەکانیش ئاگادار کراون سەربارەت بە کردنەوەی ئەو قوتابخانانـــەی لەمـــەو بـــەر داخرابوون و پەیوەندی بەستن بە محافزەکانەوە بۆ چارەسەر کردنی ئەو کۆسپانەی دێتە بەردەمیـــان بەبێ ئەوەی پەنا بەرنە بـــەر وەزارەت ئەمەش بۆ ئەوەی بە خێرایی ئەو کارانە مەیســـەر بکرێت و دوور کەوێتەوە لـــە ڕۆتین ..

دوکتۆر عبدالباقی وتویە : داوا لە بەڕێوەبەرایەتی یەکانی پەروەردەو فێرکردنی محافیزەکانی باکوور کراوە کـــە پێشنیاری خۆیان ســـەبارەت بەکردنەوەی قوتابخانەی تازەو فراوان کردنی خوێندن لـــە قەزاو ناحیەو دێهاتەکـــانی باکووری وڵاندا پێشـــکەش بدەن .

وە وتویە : لیژنەیەك لـــە بەڕێوەبەرایەتی یە گشتی یە کانی دیوانی وەزارەت و بەڕێوەبەرایەتی خوێندنی کوردی و وەزارەتی لاوان پێك هاتوە بۆ لێکۆلینـــەوەیەکی خێرایی گیروگرفتی قوتابخانەکـــانی ناوچە کوردی یەکـــان و ڕێك خستنی میلاك و دیار خستنی پێویستی یەکانی و ڕێك خستنی هەموو ئەو کارانەی پەیوەندی بە ڕۆیشتنی خوێندنەوە هەیە.

دوکتۆر عبدالباقی ئـەوەشی سەلماند کە چوار ئەندامی ئـەم لیژنەیە نێرراون بۆ محافیزەکانی ژووروی وڵات بۆ دەست کردن بـــە دیاری کردنی ئـــەو گیروگرفتانەو پێشکەش کردنی ئامۆژگـــاری و پێشنیاریان بۆ وەزارەت. وە ئەوەشی ڕاگەیاند کە چەند لیژنەیەك پێك هاتووە بۆ گۆڕینی کتێبە عەرەبی یەکانی خوێندن بۆ زمـــانی کوردی ، وە ئەم ئیشە بە هاوکـــاری لەگەڵ بەڕێوەبەرایەتی گشـــتی خوێندنی کوردیدا پێك دێت .

وە زیاتر وتویە : وەزارەت چەند کارێکی باش و خێرا لە ماوەی پشووی هاویندا ئەکات بۆ ئامادەکردنی پێویستی یەکانی خوێندنی نە ژوورودا بۆ ئەوەی ساڵی تازەی خوێندنی ٧٠-٧١ هـــەر لەسەرەتاوە بە باشی دەست پێ بکات .

وە لـــە پرســـیارێکی

بڕوانە ل ٧

«٨» مانگی دەست کردی سوڤیەت

یەکێتی سوڤیەت هەشـــت مانگی دەست کردی بە جارێك هەڵدا بۆ ئاسمان .

ئەمە یەکەم جارە کە سوڤیەت بتوانێ بـــەم ژمارەیە مانگی (کۆزمۆس) بەیەك جـــار هەڵـــدات بۆ ئاســـمان ، وە جارێکی کەش لە ساڵی (١٩٦٥) دا توانی (٥) مانگی دەست کرد پێکەوە بەتەنیا ساروخێـــك هەڵدات بۆ ئاسمان . ئاژانسی دەنگ و باسی تاس ، لەکاتی خۆیدا بڵاوی کردەوە ، کـــەوا مانگەکـــان بەسەرکەوتووی هەڵدران ، بە گوێرەی ئـــەو بەرنامەیەی کـــە دانراوە بـــۆ هەڵدانی ئەم جۆرە مانگانە .

هەروەها بەڕێوەبەری دەزگای (بۆخۆم) بۆ لێکۆڵینـــەوەی کاروباری ئاسمانی بڵاوی کردەوە ، کە هەڵدانی ئـــەو هەشـــت مانگە سۆڤیەتیـــە لەوانەیە سەرەتایەك بێت بۆ دامەزراندنی بنکـــەیەکی ئاسمانی .

لەناوبردنی ئەو پیلانگێڕانەی ئەمریکا ناردبونی بۆ کـــوبا

وەزارەتی بەرگری لە کوبـــا بڵاوی کردەوە ، ئەو ئافمەی بە ئەمەریکا لە نزیك ڕۆژهـــەڵاتی « بارۆکا » وە لـــە (١٧) نیساندا دایبەزاندبوون بـــۆ پیلان گێڕان ، لەناوبراون .

بەیان نامەیـــەکی ئاژانسی دەنگ و باس (تاس) ئەڵێت : ئـــەم تاقمەئـــە بەکرێ گیراوە هەموویان بە تازەترین چەکی ئەمـــەریکاوە نێررابوون بۆ گێرەشێوێنی و پیلان گێڕان لە دژی گەلی کوبا .

وە ئەڵێت : (٥٠) کوڕو کچی چاپانی (تۆکیو)یان بـــەجێ هێشت و چوون بۆ کوبا بـــۆ بەشداری کردن لە دروێنـــەی قامیشی شەکردا شان بەشانی لاوە سۆڤیەتیەکان و لاوانـــی ڤێتنامی دیموکراتی و کۆریای دیموکراتی ، کە هەموو چوون بۆ بەشداری کردن لەدروێنـــەی قامیشی شەکردا .

هەڵگرتنی باج لەســـەر زەوی بەکشت و کاڵی یە زیـــان لێکەوتوەکانی ژوورو

دیوانی سەرۆکایەتی کۆماری بڕیاریدا بە هەڵگرتنی بـــاجی کشتوکاڵی ســـاڵەکانی ٦٦ ، ٦٧ ، ٦٨ ، ١٩٦٩ لەسەر ئەو زەوی یە کشتوکاڵی یانـــەی جووڵاندنەوەی ســـەربازی گرتبونیەوە یاخود بەهۆیـــەوە زیانیان لێکەوتبو لـــــە موحافزەکانی سلێمانـــــی و نینوی و کەرکوك و هەولێردا .

(١٠٠٠) کەسی بەریتانی لـــە پاڵ سوپای ئیسرائیلدا کـــار دەکەن

ئەو ڕاپۆرتانەی ڕۆژی (٢٧) نیسان لە «قاهیرە» بڵاوکرانەوە ئەوەی ساغ کردەوە کـــەوا نزیکەی (١٠٠٠) بەریتـــانی لەناو سوپای ســـەهیۆنیزمدا لە کاردان .

وە بۆ ئیسبات ڕۆژنامـــەی ئەهرام لـــە لاپەڕەی یەکەمیدا وێنەی ئەفسەرێکی بەریتـــانی « پیتـــەر ساوتەند »ی بڵاو کردەوە کەوا لەناو فرۆکەیەکی میراجی ئیسرائیلی دایە .

تەواوی بەیان نامەکەی یـــەکێتی گشت نەقابەکانی کرێکارانی عێراق بەبۆنەی ۱ی ئایارەوە

- بەیانەکە خۆبەستن بـــە ئامانجی پارتەوە ئەچەسپێنێت

وە داوای پاراستنی شۆڕش و زیادکردنی بەرهەم ئەکات :

- ئێمە داوامان لێ کراوە کـــە زرنگی خۆمان بنوێنین وەکوو پێشرەوێکی عـــەرەبی ، وە ئەوقەمـــەند کردنی تاقی کردنەوەکانی تێکۆشانی .

- یەکێتی گشتی نیقابەکانی کرێکاران لە عێراقدا بـــەخێرهاتنی جەژنی یەکی ئایار ئەکا وە داوا ئەکات لە کرێکـــارەدلێرەکان بۆ درێژەپێـــدانی کۆششی نەتەوەیی پێشکەوتووخوازی ، وە داوای ئامادەبوونی کرێکاران ئەکات بۆ پێشڕەوی کردنی شۆڕشی عەرەبی .

هەروەها یەکێتی کرێکاران گرنگی ئەدا بە خۆبەســـتنی شۆڕشگێری بە ئامانجـــەکانی پارتە تێکۆشەرەکـــەمانەوە ،پارتی بەعسی عەرەبی سۆشیالیستی . وە نرخ ئەدا بـــە هەڵوێستەکانی کرێکاران لـــە پەرەپێدانی بەرهەم و پاراستنی شـــۆڕشی -١٧- ی تەموزی سەرکەوتوودا .

ئەمەش تەواوی بەیانەکـەی یەکێتی گشتیی کرێکارانە :-

- ١ - ی ئایار لـــە پێش شۆڕشی ١٧ی تەموزدا نیشانەیـــەکی دەروونی بوو لـــە ڕێڕەوەکـــانی جەمـــاهیری ڕەنجدەردا ، وە دائەنرا بـــە ڕەمزێکی گەورەی یەکگرتنـــی ڕەنجدەرەکان لـــە جیهاندا . بـــەڵام پاش ئـــەوەی ئاواتی کرێکاران لـــە عێراقدا هاتەدی بە بەرپا بوونی شۆڕشی ١٧ی تەموزی پێشکەوتووخوازی ، ئەم ڕەمزە نەزەری یە گۆڕرا بە دورســـت کردنێکی هونەری و ئیش کردن ، وە یەکی ئایـــار بووە میوانی کرێکارەکانمان لە نیشتمانی عەرەبیدا ، هەر لە ئۆقیانووسی یەوە تا کەناری ، وە کرێکارەکانمان ئەم ڕۆژەیان کـــرد بە ڕۆژی ئیش کردن و بەرهەم زیادکردن وەکـــو پشتگیری کردنێکی جووڵانەوەی شۆڕشی عەرەبیی تازە .

وە جەژنی ئایار پێشـــوازی ئەکەین وەکو جەژنێکی تایبەتی چونکـــە دووەم جەژنە کـــە بەسەرمانا تێپەر ئەبێت لـــە پاش تەقاندنەوەی شـــۆڕشی

بڕوانە ل ٧

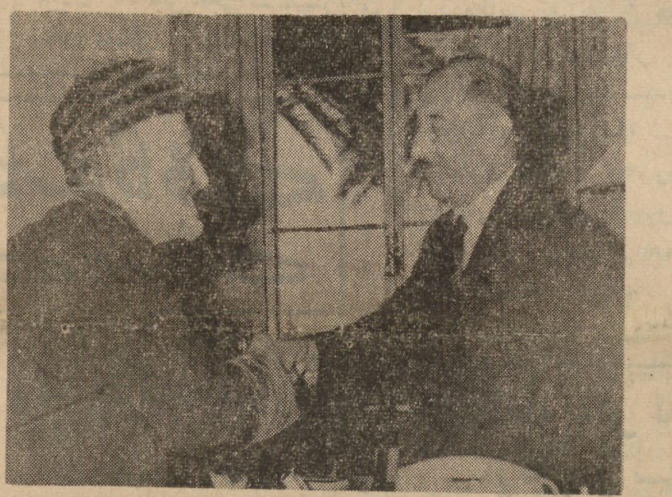

سەرۆك بەکر پێشوازی پەتریکی کردووە

سەرۆکی خەبات گێر کاك احمد حسن البکر بێوارەی (٢٤)ی مانگی نیسان لـــە کۆشکی جەهوری دا پێشوازی « مار ایشا شەمعوون پەتریکی کلێسەی ڕۆژهەلاتی » کرد کاتێ کە بەیەکجاری گەڕایەوە بۆ عێراق . وە لەو دیدەنی یەدا کە نیو سەعاتی خایاند جەنابی « مار ایشـــا » بەیوپاسی سەرۆك بەکری کرد کـــە جنسیەی عێراقی پێدایەوە .

جەنابی پەتریکی کلێسەی ڕۆژ هەڵاتی ساغی کردەوە کە ئاسووریەکان نیشتمان پەروەر و دڵسۆزن وە هەموو ئامادەن خۆیان بەخت کەن بۆ پاراستنی شۆڕشی (١٧)ی تەمـــووزی پێشکەوتن خواز .

عماش لەقاهیرە

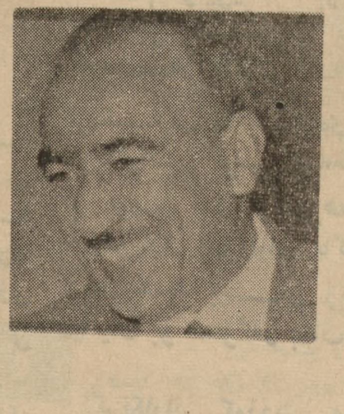

کاك « صالح مهدی عماش » ٣ ڕۆژ لـــە قاهیرەدا مایـەوە نیوەڕۆی (٢٧)ی نیســـان کاك « صالح مهـــدی عماش » ، جێگری ســـەرۆك کۆمار ، گەیشتە قاهیرە بەسەردانێکی رەســـمی بۆ کۆماری عەرەبی یەك گرتوو ، کە ماوەی « ٣ » ڕۆژی خایان ، وە لـــەم سەردانەیدا لەگەڵ « ســـەرۆك جـــال عبدالناصـــر » دا کوبوەوە .

جێگری سەرۆك کۆمار پێش بەجێهێشتنی بەغدا لـــە فرۆکەخانەی بەغـــدای دەولی بڵاوی کردەوە کە نامەیـــەکی دەمی پێیە لەسەرۆك کۆمـــار کاك « احمد حسن البکر »ەوە بۆ « سەرۆك جمال عبدالناصرو عقید معمـــر القذافی و هواری بومدین » .

وە بڵاوی کردەوە کە پرس و ڕایەك ئەکات لەگەڵ لێ پرسراوی ئەو هەرێمانەدا لـــە بارەی چۆنێتی ناوچەی عەرەبی یەوە بۆ دارشـــتنی شێوەیەکی بەربەســـتی عەرەبی بە ڕووی ئیمپریالیزم و سەهیۆنیزمدا وە بۆ بەهێز کـــردنی پەیوەندی ئابووریان .

کاك « صدام حسین » نایبی سەرۆك ئەنجومەنی ســـەرکردایەتی شۆڕش لەگـــەڵ هەندێك لـــە ئەفسەراندا چوو بوونە فرۆکەخانەی بەغـــدای دەولی بۆ بەڕێ کردنی جێگری سەرۆك کۆمار .

بەیامی هاوکاری

لە سەرەتای یەکـــەم ڕۆژی مانگی ئایاری هەموو ساڵێکدا ، چینی کرێکاران و زەحمـــەت کێشانی دونیا یادی جـــەژنی ڕاپەڕین و سەرکەوتنی ئـــەو چینە دەکەنەوە کە هەردەم لە تەقەڵلاو خـــەباتی بێ وچـــان دان لە پێنـــاوی بەختیـــاری و سەربەرزی مرۆڤدا .

لە ڕۆژی یەکی ئایاری ساڵی (١٨٨٦) دا بورکـــانی ڕق و کینەی چینی کرێکارانی شاری شیکاگۆ بە ڕووی سەرمایەداران و چڵیســـەکانی ئەمریکادا تەقی یەوەو ئەوەی بۆ هەموو دونیا سەلماند کە ئەبێ لە ئەنجامـــدا خواستی ئەو چینە زەحمـــەت کێشە سەربکەوێت کە لـــە ڕیزیدا زیاتر لە هێزو بازووی خۆی هیچی تر گومـــان نابات و لە شەڕی نێو ژیانیشدا هیچ سامانێکی لـــە کیس ناچێت جگە لەو کوت و زنجیرە نەبێت لـــە ستەمکاری و چەوسانەوەی سەرمایـــەداری و دژیمی دردن بەدەل لە کەردنی ئاوە .

ئەم جەژنی ســـەرکەوتنـــەی کرێکاران ، بووە پووســـودی ئاخری خەباتی چینـــایـــەتی کرێکارانی سەرپای دونیا بو وەدەست هێنانی ئامانجـــەکانیان .. هـــەر ئەوسایەوە ، لە هەموو لایەکی ئەم دونیـــا بەرینەوە بورکانی خەباتی ئەم چینە زەحمـــەت کێشە کـــەوتە ئەڤینەوەو ڕامالینی قـــەلای کێوی سەختی سەرمایەداری . هـــەر پریشك و ئاگری ئـــەو بورکانەش لـــە دڵ و دەروونی کرێکارانی ئەم وڵاتەی ئێمەشدا هاتە جۆش و تەقینـــەوە ، مانگرتنە خوێناوی یەکـــانی کرێکارانی بەغداو مینـــای بەسرەو کرێکارانی گاوربـاغـــی لە کەرکوك چەند ئەڵقەیـەکی ئەو زنجیرە خەباتەی کرێکارانی دونیا بوون کە لەگیـــانی ڕاپەڕین و سەرکەوتنەکەی یەکی

بڕوانە ل ٢

institut kurde de paris

لاپەڕەیەكی سەربەست

١٩٧٠

سەرنجێك لە تاوانەكانی ئیسرائیل دەرهەق عەرەب

تاوانەكانی ئیسرائیل لەخاكی داگیركراودا

لەو ڕاپۆرتانەی بەخراوەتە بەرچاوی « لیژنەی سێ قۆلی وولاتان بۆ لێكۆلینەوە لە تاوانەكانی ئیسرائیل » ، « محەممەد دەربس » كە یەكێكە لە دانیشتووانی « غەززە » بەم جۆرە باسی خۆی گێڕاوەتەوە .

ناوبراو ووتویەتی یەكێك بووە لە برینپێچەكانی نەخۆشخانەی عەززە لەجیاتی تیماركردنی برینێكی بچووكی پێی ، لە پیاوەتیان خستووە! •• بۆچی ؟ چونكە ئیسرائیل وای ئەوێ !

ناوبراو زیاتر ئەڵێت : « پاش تێپەڕ بوونی هەفتەیەك بەسەر ئەم عەمەلیاتەما ، كە هاتمەوە هۆش خۆم ، نافرەتێكی برینپێچی هاونیشمبەئارەزووی خۆی گەلێكی لێدام ، چونكە بەو كارەیان ناڕەزابووم و جنێووم پێدان • پاشان بردمیانە ژوورێكی ترەوە هەر بەلەشی پێچراوەوە ، ئەیانویست قسەیەكم پێبدركێنن بەڵام هیچم نەووت ، هەر لەو ژوورەشدا ئافرەتێكی ڕووت لەسەر نوێنێك درێژكرابوو ، هەر لەوێدا هەموو نینۆكەكانم هەڵكێشرا ، بەتاوانی چەك هەڵگرتن و یارمەتیدانی لێقەوماوە عەرەبەكان ، ئیتر نێرڕام بۆ بەندیخانەی « عەتەلیت » كە جۆرەها سزاو ئازاردانی دوڕندانەم بینی لەزیندانی ژماره (١٢) دا تا توانیم هەڵبێم و بگەڕمەوە قاهیرە •

تاوانی منداڵ كوشتن

هەروەها « حكمت الدیت » موفەتیشەی پەروەردەو زانیاری لە (عەریش)دا ، وەكو دایكێكی جگەرسووتاو ئەڵێت : « لەكاتێكا كوڕەكەم – محەممەد – لە باڵكۆنی ماڵەكەماندا راوەستابوو گوللەیەك زگی كوناكرد ، هەرچەند هاوارم كرد كەس نەبوو فریامان بكەوێت ، ناچار بەتەنها كوڕەكەم هەڵگرت تا بیگەیێنمە نەخۆشخانەیەك ، لەكاتێكا كەگوللەباران ئەكراین چونكە هاتوچۆ قەدەغەكرابوو• كە سەربازە ئیسرائیلیەكان دەورەیاندام قیژانم : «كوڕەكەم بریندارە ••! » بە ئەوپەڕی بێبایەخی یەوە وەڵامیان دامەوەو ووتیان : « بە تیاچووەكانی جەنگی بژمێرە •• ! »

پاشان بەستیمانەوە بە پەستوی بۆمبێكەوە بردمیانە بیش لە ... حومجووم ، ویستیان ئەوانبارم بكەن (بەهۆی دەرچوونمەوە بە ماڵ لە كاتی لەدەست بردنی هاتوچۆدا) ، بەڵام « صلیب الاحمر » فریادم كەوت و گەیاندینەوە قاهیرە• پاش ئەوەی كوڕەكەم بووە لەشێكی بەناستەم سوزە لیەوی ووردت هەندڕاو •

بەمەو چەندەها ستی ناشرینی باسكرا بۆ لیژنەكە ، لەبارەی چۆنیەتی كوشتنی منداڵ لەبەر چاوی دایك و باوكیان ، وە سەربرینی پیاو لەبەر چاوی ژن و خێزانەكانیان وە ڕووخاندنی خانوو بەسەر دانیشتووەكانیاندا ، وە هەروەها چۆنیەتی گۆڕینی نەخۆشخانەكان بەجێگای سزای ئازاردان و كردن بە پیاوكوژو چەكدار •

ئەوەی شایانی باسیش بێت ئەم لیژنەیە – لیژنەی سێ قۆڵی وولاتان بۆلێكۆلینەوە لە تاوانەكانی ئیسرائیل – ئەم راپۆرتانەی خستۆتە بەر چاوی وولاتە یەكگرتووەكان •

**

سەركەوتنی یەكەم ئەستێرەی دەستكردی چینی میللی

چینی میللی بۆ یەكەم جار سەركەوتنێكی گەورەی چینی میللی دەنگێكی گەورەی كرامەو هەر (١١٤) دەقیقەیەك یەكجار بە دەوری زەویدا خول ٢٤-٤-٩٧٠ هەڵدرا مێنایەدی لە هەڵدانی یەكەم ووتبوی : چینی میللی كە بە لە گیتیدا دایەوە •• ئەژانسی یۆنایتدپرێس لەم بارەیەوە ئەژمیرڕێت كە ئەتۆمیان هەیە دەستكردە كە شەوی ئاسماندا • ئەم ئەستێرە ئەستێرەی دەستكردا بە قورسایی یەكەی (١٧٢) كیلو یەكێك لەو پێنج دەولەتانە سارۆخیدا هەنگاوێكی هێجگار گەورەی نا • وە لە واشنتۆندا لە كاروباری تەكنەلۆژیای وەزارەتی بەرگری ئەمریكا ئەخوات • ئەم سەركەوتنەی بەیاننامەیەكی دەركردبوو تیایا واوتبوی : ئەم سەركەوتنەی چین بریتی یە لە پێشكەوتنێكی گەورەی هەست پێ كراو •

●

جەنگێكی نهێنی خوێناوی ئەمریكا دژی گەلی لاوس

● رێنشارد ئۆیتنگر ئەندامی ئەنجومەنی پیرانی ئەمریكی ئەوەی راكەیاندوە كە ژمارەی ئەو نێروە ئەمریكاییانەی لە لاوسدایە بە تەواوی ئەو ژمارەیە بە درۆ ئەخاتەوە كە سەرەك نیكسۆن لەم بارەیەوە بڵاوی كردبووەوە • ئۆیتنگر ووتویەتی : ژمارەی ئەو نێروانە بە (٣٠) هەزار سەربازو ئەفسەر دائەنرێت لەكاتێكا كە نیكسۆن بە (٤٠) هەزاری داناوە • وە ناوبراو مخابەراتی مەركەزیی ئەمریكایی بەوە گوناهبار كردوە كە جەنگێكی نهێنی تری خوێناوی لە ئاسیادا بەرپا ئەكات بە پێچەوانەی جەنگی ڤیەتنامەوە كە بە ئاشكرا ڕۆژ لەدوای ڕۆژ ئاگرەكەی خۆش دەكات •

●

ڕادیۆی « پەیكی ئێران » و مەسەلەی كورد

ئێزگەی – پەیكی ئێران – نهێنی ئێوارەی ڕۆژی دووشەممەی ٢٠-٤-١٩٧٠ لە سەعات (٥ر٤٠)دا لە بەشی كوردی یەكەوە بەو ناونیشانەی سەرەوە ووتارێكی دەربارەی چارەسەركردنی مەسەلەی كورد بڵاوكردەوە •• ووتارەكە ئەڵێت :

لەوكاتەوە كە ڕێكەوتنەكەی نێوان شۆڕشگێرە كوردەكانی ناو كوردستانی عێراق و نێوان كاربەدەستانی حكومەتی عێراق بە بەیاننامەكەی ١١ی ئاذار بڵاوكرایەوە دەربارەی جێگیركردنی ئاسایش لە كوردستانی عیراقداو كۆتایی هێنانی جەنگ و چارەسەركردنی بنەڕەتی و دیموكراتیانەی مەسەلەی كورد لەسەر بناغەی « حوكمی ذاتی » • لەو كاتەوە پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراكی حوكمڕان و پارتی دیموكراتی كوردستان و سەركردایەتی شۆڕشی كورد بە سەرۆكایەتی كاك مستەفا بارزانی كەوتوونەتە هاریكاری لە پێناوی خێرایی كردن لە جێبەجێكردنی بەندەكانی بەیاننامەی ناوبراوداێ بۆ چەسپاندنی ئەوەڕوی ئەو ڕێكەوتنەی لە داحوازی یە نەتەوەیی یەكانی شۆڕشی كوردەوەی هەڵقولاوە• وە كاربەدەستانی حكومەتی عێراق لە هەوڵی باشدان بۆ بەشداری كردنی گەلی كورد لە نوێنەرایی شۆڕشی كورد لە شوێنی بەرزو گرنگی دەولەتدا وە لە بەرەللا كردنی هەموو بەر ئێرانە بەندانەی لە لەسەر مەسەلەی كورد گیرابوون و گیرانەوەی كاربەدەستەكان بۆ كوردەكان و پێت‌هێنانی لیژنە بالای تایبەت بە جێبەجێ كردنی بەیاننامە لە دەسەلاتی تەواوی دراوەتێ بۆ جێبەجێ كردنی بەندەكانی ئەم ڕێكەوتنە !

حكومەتی عێراق بەردەوامە لە ڕویستنا بە ڕێەی جێبەجێ كردنی بەیاننامەی ١١ی ئاذاردا بەهاوكاری لەگەڵ كاربێرانی شۆڕشی كوردا •

●

تاوانێكی تری ڕژێمی شاه !

بەردەوامی ڕاوو دوو نانی كوردەكانی ئێران

● كاربەدەستانی حكومەتی شای بەكرێ گیراوی ئێران بەردەوامن لە ڕاوو دوو نانی كوردەكانی ئێراندا • هەر لەم دوایییەدا ژمارەیەكی تر كورد گیروان لەوانە قادر بەگی جافرسان كە یەكێكە لە سەرەك عەشرەتەكانی هەورامی و عباس محمد لە دانیشتوانی ناوچەی هەنجیرك و مظفر زوراب و اسكندر أمین لە دانیشتوانی پاوەو وەهابی مەلا عارف خەڵكی دێی نۆتشەو ژمارەیەكی تری زوری ناوچەی زەنبیل • وە لە سەریكی ترەوە زانراوە كە كاربەدەستان حكومەتی شای بەكرێ گیراو لە سەرەتای مانگی نیسانی زانراوە كە كاربەدەستانی بەندانە گواستۆتەوە بۆ بەندیخانەكانی تاران كە لەوەو پێش لە بەندیخانەی ناوچەكانی سەر سنووری عیراقدا بوون •

سەرەك بەكر لە ڕاوێژكاری كۆنگرەی سەرۆكەكانی تەندروستی موحافەزاتەكاندا ئامادە بوو •

ڕۆژی ٢٨ی مانگی نیسانی ڕابوردو لە بەغدای پایتەختدا كۆنگرەی سەرۆكەكانی تەندروستی محافەزاتەكان كرایەوە كە بە كۆمەڵەی حاجی سوردا • ڕێك خرابوو • وە لەو كۆنگرەیەدا سەرۆكی خەباتگێڕ كاك احمد حسن البكر ئامادە بوو بوو لەگەڵ دوكتۆر عیزەت مستەفای وەزیری تەندروستی ... سەرۆك ... وەزیری تەندروستی ... ووتەیەكی دا بۆ ... لە سیاسەتی حكومەتی ... دا لە ... چاوی ... خزمەت كردنی ... زەحمەتكێشە ، وە ووتبووی كە ئەم سیاسەتەی تەندروستی یەش لە كۆنگرەكانی هەرێمی و نەتەوەیی پارتدا چەسپاوە • هەروەها سەرۆكی خەباتگێڕ لای ئەندامانی كۆنگرەكە ئەرموویەتی كە بەدیەی كردنی باری خەستەخانەكان نەحەساوەتەوەو هەستیش دەكات كە بەنائەست یا بەپێچەوانە كەمتەرخەمیەك لە ئارادایە • وە هاویدوان كە تێكڕا هەوڵدەن بۆ ئەوەی هەمیشە چاویان لە خزمەت كردنی كۆمەڵ بێ و هەست بەئەركی سەرشانیان بكەن بەرامبەر بەچینی هەژار •

●

هێرشێكی دلێرانەی فیداكارەكانی « فتح » بۆسەر ژێردەستەیەكی ئیسرائیل

پەیامنێری ڕۆژنامەی – انواری – لوبنانی لە ... نووسیوە لە فیداكارەكانی « فتح » لە ڕۆژی ١٧ی نیسانی پێشوودا چەند هێرشێكیان بردە سەر ژێردەستەكانی ئیسرائیلی دوژمن •• گەورەترینی ئەم هێرشانە كرایە سەر ژێردەستەی « ماعوز حاییم » لە غۆری ئوردنا كە فیداكارەكان زوربەی خانوبەرەكانیان ویران كردو ئاڵای فەلەستینیان تێدا هەڵكرد • وە پەیامنێرەكە لە خۆی یەكێك بووە لەو ڕۆژنامەنووسەكانەی ئەم هێرشە گەورەیەیان بە چاوی خۆیان دیوە ووتویە :

بەتەواوی لە كەرمەی شەڕەكەدا بووم چەند مەترەیەك لێوەی دوور بووم لەكاتێكدا كە فیداكارەكان خەریكی ئەوە بوون لە ڕووبارەكە بپەڕنەوەو بەرەو ژێر دەستەكە بچن • فیداكارەكان دلێرانە بەرەو ژێردەستەكە ئەكشان سەرڕای ئەوەی دوژمن سەراپای ئەو ناوەی بە گوللە ڕووناككەرەوە ڕۆشن كردبووەوە •

ئەوەبوو – موشیە دایان – وەزیری بەرگری ئیسرائیلی دوژمن دوو مانگ لەوەو پێش چووبوە دیدەنی ئەم ژێردەستەیەو بۆ دانیشتوانی سەلماندبوو كە ئەو هێزەی دانراوە بۆ پاراستنیان لە توانای فیداكارەكاندا نیە بە ڕوویا بوەستنەوە • بەڵام ئەو هێرشەی نێروەكانی « فتح » كردیانە سەر « ماعوز حاییم » ئەوەی سەلماند كە دایان ئیجگار بە هەڵەدا چوە •

پەیامنێرەكە ئەڵێت : لەگەڵ سەركردەی ئەم هێرشەدا لاوی پاڵەوان مامونی ٢١ ساڵان دووام پێی وتم : پاش ئەوەی فەرمانی جێبەجێكردنی ئەم هێرشەمان پێ درا ، چەند كەسێكمان هەڵبژارد بو بەپێی ئەوە تیمەش كەوتینە ڕێكخستنی خۆمان • ئەوەمان بۆ ساغ بووبووەوە كە پەلێك تانكی دوژمن لە بەشی دیدەوانی و پشكنینی ناوچەكەو ڕۆژهەڵاتی ژێردەستەكەدایەو بنكەیەكی تۆپی هاوەنیش لە لای ڕۆژهەڵاتی یەوەو جگە لە بنكەیەكی چاودێری كە ٥٠٠ رەشاشی تێدا بووە • بەڵام لای ڕۆژئاوای بنكەیەكی تۆپی هاوزەری ١٥٥ ملیمتر لە ڕێگای لای ڕۆژهەڵاتی یشیەوە لوغمی چێنراو تەلبەندی دڕكاوی و كارەبایی و ئەلەكترونی دەوری ژێردەستەكەی دابوو • بەرامبەر ئەم هێزەش ئێمە بەو جۆرە خۆمان كۆكردەوەو پەلامارەماندا كە بتوانین لە ماوەی ٢٤ سەعاتدا ژێردەستەكە بەو چەشنە پەرێشان بكەین كە دایان ناچار بكات بازلیفی سەرەك ئەركان بە هەڵداوان بنێرێت بۆ ژێردەستەكە بۆ دلنیاكردنی دانیشتوان و بەرزكرنەوەی گیانی خۆ ڕاگرتن لە ناویاندا •

پەیامنێرەكە ئەلێت لە دوای ئەم لەگەڵ – أبو علی – سەركردەی پەلی ئەندازیاریدا دووام كە ئەویش ووتی : كاتێك هێرشمان برد ئەمان زانی جیهازی ئەلەكترۆنی وریاكردنەوە لە ژێردەستەكەدا هەیە ، كە ئێمە توانیمان جەمسەرەكانی ئەم جیهازە بكەینەوە •• ئەم جیهازەش تازەترین جیهازی ئەلەكترۆنی یە كە ئەمریكا داویەتی بە ئیسرائیل •

●

پاشماوەی بەیای هاوكاری

ئایارەوە راچەنین و كەوتنە دەستەویەخە ویستان لەگەڵ دوژمنانی گەل و ئەلقە لە كوێ دایی بێكاوە داگیركەردا ••• تا ئەو كاتەی لە تەمووزی شۆڕش و راپەڕیندا ، كرێكارانی ئەم وولاتە بەتەواوی هەستیان بە گەورەیی و مەزنی ئایاری ئەمر كرد •

كرێكارانی عێراق ••• كرێكارانی كوردو عەرەب ••• لە سەردەمەی شۆڕشی پڕ بە پیت و بەخشندەدا ، لە هەموو كاتێك زیاتر هەست بەوە ئەكەن كە بەڕاستی خویان خاوەنی خۆیان و ئەمانیشن خاوەنی ئەم وولاتە • ئەوەتا لە سایەی حوكمی شۆڕشەكەی (١٧)ی تەمووزا بۆ یەكەم جار كرێكاران بوونە لایەك لەوانەی قازانجی ڕەنجدان و ئیش كردنیان بەسەردا دابەش بكرێت ••

هەر لەم دواییەشدا بوو كە حكومەتی شۆڕش بڕیاری لەسەر قانونی تەقاعدی كرێكاران دا بەوەی ئیتر كرێكارانمان ترسی نەخۆشی و پیر بوون و پەككەوتەیی هەڕەشە لە خۆیان و خێزانیان ناكات و لایەك هەیە بیان ژێنێت و ژیانیان بۆ مسۆگەر بكات •

كرێكارانی كوردیش وەنەبێ لەم دەسكەوتە بێ بەش بووبن •• الەپاڵ ئەمەشدا ئەوەتا لەدووای بەیاننامە مێژوویی یەكەی ١١ی ئاذارەوە پاش ئەوەی ئاسایش و كاروئیشی زۆر لەكوردستاندا هاتەكایەوە •• ئەوەتا كرێكارانمان وەك هەر كرێكارێكی تری ئەم وولاتە قۆڵی ئیش و كاری مەردانەی لێ هەڵماڵیوەو نیشتمانێكی نوێی پڕ لە ئاشتی و دۆستایەتی و یەكێتی بنیات دەنێت •• نیشتمانی عێراقی كوردو عەرەب ••

عێراق (ئایار)ێكی نوێ ••
ئایاری هەموو زەحمەتكێش و
ئایاری هەموو زەحمەتكێش و
خەباتگێڕێكی بە شەرەف •
هەر شەركاوە بێت ئاڵای
خەباتی ئایار •
هەر شەكاوە بێت ئاڵای
چینی كرێكار •
هەر بژی ١ی ئایاری جەژنی
چینی زەحمەتكێش

⊙

توێشەبەرە

● لە هەفتەی رابوردودا كۆماری هایتی راپەڕینێكی چەكداری تیدا ڕوویدا لە ... (١) ئەستێرەی ... دەستیان دابیر بردو ... تەقەباران كردنی – بورت ئو برنس – ی پایتەخت • ئەوەی ... شایانی باسە (دوقالییە) دیكتاتۆری ئیستای هایتی لە ١٦٥٧ حوكمی بەدەست ... هەر سالەوە بەردەوام ڕووسی بەرهەڵستی یەیی نووندر ... بووە لە ساڵی ١٦١٤ و ١٦١٧ دا سیوەی ... دواجار لە هەفتەی رابوردوا ئاگری شۆڕشێكی ... هەڵگیرسا بە ڕووی حوكمی ئەم دیكتاتۆرەی بەمە (١٣) ساڵە چۆكی ستەمكاری داهێشتۆتە سەر سنگی گەلی هایتی •

● وە لە – سان حوزیە – پایتەختی – كۆستاریكا – دا خۆپیشاندانێكی (٤٥) هەزار قوتابی لەهەفتەی رابوردوا هێرشیان بردە سەر كۆشكی پەرلەمان لە بێزاری دەربڕینا بەرامبەر ئەوەی كۆمپانیای – كوا – ی ئەمەریكی مافی ئەوەی دراوەتێ – بۆكسایت – لە خوارووی كۆستاریكادا دەربهێنن • لەئەنجامی ئەم خۆپیشاندانەدا بە سەدان كەس لەوانە هەندێك لە هێزەكانی پۆلیس بریندار بوون و بە كەمەوە ... گیراون •

● وە لە – بۆرت ئۆف سبین – پایتەختی (ترینداد)دا لە هەفتەی رابوردوا داوا لە هەموو كەشتی یە بێگانەكان كرا بۆ ئەوەی كەنارەكانی ئەم وولاتە بەجێ بهێڵن •• ئەم كەشتی یانە هێزو چەكو جبەخانەیان هێنابوو بۆ یاریدەدانی حكومەت لە بەرهەڵستی كردنی ئەو یاخی بوونەی سوپ بۆ ماوەی (٣) ڕۆژ پێكی هێنا بۆ پشتگیری كردنی بزووتنەوەی ڕەشەكان• ئەمەش یەكەم جارە كەحكومەت دان بە بوونی ئەم كەشتی یانەدا بنێت كە برێتی بوون لە كەشتی ئەمریكی و ئینگلیزی و نێروویان لە دورگەكەدا دابەزاندبوو بۆ كوژاندنەوەی شۆڕشی ڕەشەكان •

● رۆبێرت ماكلۆسكی ، قسەكەرەوەی وەزارەتی دەرەوەی ئەمریكا ئاشكرای كردوە كە ئەمەریكا داواكاری ئەردەنی پەسەند كردوە بۆ گواستنەوەی باڵوێزەكەی لە عمان ، ئەگەرچی ئەمە وا ناگەیەنێ كە حكومەتەكەی باوەڕی بەو تاوان لكاندنانەی ئەردەن هەیە كە خراوەتە پاڵ باڵوێزەكەی « هاریۆن سایمز » • ئەوی بووترێ ، باڵوێزی ناوبراو ڕاوێستانی ناپەسەندی بەرامبەر عەرەب هەبووە •

● عقید معمر قذافی سەرۆكی ئەنجومەنی شورشی لیبیاو سەرۆكی وەزارەتی ، وە هواری بومدین سەرۆكی جەزائیر ، ڕۆژی (١٧)ی ئەم مانگە لە جەزائیردا یەك كەوتبوون •

● لە سوانا وا ئاشكرابوو كە لە (١٩)ی ئەم مانگەوە دەست كراوە بە محاكمەكردنی پیلانگێڕەكانی ئەم دوایی یە • ئەمەش لە لایەن وەزیری دەرەوەی سودانەوە راگەیەنراو •

● دادگای بەرزی یونان ڕۆژی (١٧)ی نیسان داوای پیاچوونەوەی ئەو دوو شیراكارە فەلەستینی یەی رەت كردەوە كە پێش‌كەشیان كردبوو بو هەڵوەشاندنەوەی بریاری تاوانباركردنی بەرامبەر بە هەڵمەت بردنیان بۆ سەر كومپانیای (العال) لە ئەتینا •

● رۆژی (٢١)ی نیسان ، جارێكی تر ئاژاوە لەشاری « كحالە » لە لوبناندا قەومایەوە • شایانی گێڕانەوشە كە جاری پێشوو شەڕێكی خوێناوی ڕوویدا كە بوە هۆی كوشتنی (١٧) فیداكارو بریندار كردنی چەندانی تریش • ئاژاوەی ئەم جارەش هەر بە هانەهانەی پارتە نۆكەرەكان دەستی پێ كردو دەزگای پۆلیسیش ئابلۆقەی شارەكەیاندا و پتر لە (٥٠) كەسیان لێ گرت •

● كاربەدەستێكی ڕێكخراوی رزگاری خوازی فەلەستین ووتویەتی كە ئێستا ڕێكخراوەكانی فەلەستین لە كاردان بۆ بەستنی كۆنگرەی نیشتمان پەروەری فەلەستین لە شاری قاهیرە لە مانگی داهاتوودا • ئەوە بوو كونگرەی ناوبراو دوا كوبوونەوەی لە (١-٦) مانگی ئەیلوولی ساڵی رابوردوودا بەست •

●

● رۆژی (٢٠)ی نیسان ، كۆنفرە كومان لێكراوەكەی دەبلۆماسی یەكانی ئەمەریكا لە شاری تاران دەستی پێ كرد • نزیكەی (٥٠) دەبلۆماسی تیا بەشدارن و كە (١٤)یان باڵوێزی ئەمەریكان لە وولاتەكانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و خوارووی ئاسیادا • وە (جۆزیف سیسكۆ)ش ، یاریدەدەری وەزیری دەرەوەی ئەمەریكا بەشداری تیاكردوە • ئەوەی شایانی باسە، سیسكۆ نەیتوانی بەدەستەوە بوو بچیتە دیدەنی عمان ، ئەنجامی ئەو خۆپیشاندانە گەورانە دژی كران •

⊙

institutkurde.org

وتەی ئەمجارە

لەناو کۆمەڵدا دەستەیەک هەیە ، کە دەستەی کرێکارانە، ئەمانەش بە جۆرەها ڕێگا بە کۆمەڵەوە نووساون ، لەبەر ئەوە لا هیچ کاتێکدا نە کۆمەڵ دەتوانێ هەنگاو بەرەو پێش بنێ ، وە نە ئەم دەستەیەش ئەتوانێ بەبێ کۆمەڵ دەور بنوێنێ ، کەواتە لەنێو کۆمەڵ وکرێکاراندا پەیوەندییەکی وا هەیە بەو جۆرەی هیچێکیان بەوی تر ناتوانێ دەور ببینێ بۆ خزمەتی مرۆڤ ، لێرەدا ڕۆژ بە ڕۆژ دەوری کرێکار لە خەباتدا ئەهاتە پێشەوە ، بۆ ئەوەی زیاتر خزمەتی مرۆڤو قەوارەی بکات لە ناو کۆمەڵدا ، ڕەوڕەوەی کۆمەڵ لەمە زیاتر بەرەو پێشەوەببات، لەبەر ئەوە بەگوڕ وەک سروشتو یاسای بێت دەوری خۆی بەسەر ئابووریدا فەرزکرد ؟ ئابوریش ئەو بناغەیە کەوا پێشکەوتنو پاشکەوتنی کۆمەڵی لەسەری وەستاوە • لەبەر ئەوەی هەر کرێکاران خۆیان بەسەر ئابوری فەرز کردووە وە هەر ئەوانیشن بەردی بناغەی ئەم پێشکەوتنەی کۆمەڵ لە هەموو بارێکیەوەدا ، وە هەر لەبەر ئەم دورەیانە لە ژیاندا بوونە بە کۆجی قوربان لە خەباتدا بۆ بەختیاریو بەرزکردنەوەی پلەی گوزەرانی زۆربەی جەماهیر کەوا لە چەوساندنەوەدان ، لەبەر ئەوە جۆرەها بەشەکانی نێو کۆمەڵی جۆرەها بەشەکانی نێو کۆمەڵ ئەوسات ، بەتایبەتی لەگەڵ بەشی کۆمبرادۆرو بۆرژوای گەورە لە نێو کۆمەڵدا ، وە هەر لەم کاتەدا کرێکاران لە جیهاندا بە تێکرایی کەوتنە جۆرەها خەبات کردن لەسەر هەزاران تاکتیک بۆ هێنانە دی ئەو ئاواتانەی کەوا بە پێی ئەوکاتو زروفە دەگونجان • لێرەشدا ئەبوایە ئەم ستراتژییەی هەیانەو گرتویانەتەبەر دژ بە ئاواتو ئامانجی دوور ونزیکی ئەو بەشەی نێو کۆمەڵ بی کەوا هەردەم بەردەم مافی کرێکاران دەوەستن ، ئەمەش کێشەی هێنایە ناوەوە کە کێشەی چینایەتییە لە نێوان ئەم دوو چینەدا ، کە چینی کرێکار وچینی برژوایە ، ئەم کێشەیەش بەنزیک بوونەوەی کاتو ڕۆژ لە قوڵبوونو پەرەسەندندا بوو ، تاگەیییە ڕادەی لێکدانو وەستان بەرامبەر یەکتر لەمەیدانی خەباتدا ، ئەم بارە بەردەوام بوو ، بە هەموو جۆرە خەبات کردنێک ، لەمانگرتنەوە بگەرە تا بەکار هێنانی چەک بۆزاڵ بوون بەسەر ئەم بەرەکانییەو کێشەیەدا • وە ساڵی ١٨٨٦ ڕاستی ئەوەمان بۆ دەر دەخات ، زیادە لەوەی بە جەرگییەتیو سووربوونی کرێکاران لەم مەیدانەدا ، کەهاتە کایەوە لە مەیدانی خەباتی کرێکارانی ئەمەریکا لە شیکاگۆدا ، کرێکارانی ئەمەریکا بە تێکرایی لە چەوساندنەوەدابوون ، ئەم چەوساندنەوەیەش کرێکارانی زیاتر هاندا بۆ جۆرەها تێکۆشان • تا بەکۆمەڵ وە بە تینترین زەخم ئاڵای مانگرتنییان هەڵکرتو او ڕۆژیان کرد بە ڕۆژێکی تر لە تێکۆشانی ڕەنجکێشاندا ، وە ئەم ڕۆژەش بوو بە جەژنی کرێکارانی جیهان • لەبەر ئەوە هەموو ساڵێ لە جیهاندا گشت کرێکاران یادی ئەم ڕۆژە پیرۆزەیان ئەکەنەوە بە جۆرەها شێوە • کرێکاریشمان بە کوردو عەرەبییەوە هەموو ساڵ وەک برا کرێکارانییان لەجیهاندا ئەم ڕۆژە نوێ دەکەنەوە • وە یادکردنەوەشی لەلایەن کرێکارانمانەوە گەلێ مانا دەبەخشێ ، مانای ئەو هەستەی کرێکارانمان کەوا بە بەشێک دا دەنێن لە کرێکارانی جیهان ، وە ئەوە دەگەیەنێ کەوا کرێکارنمان لە گشت کاتدا لەیەک ڕیز دەوەستن لەگەڵ کرێکارانی جیهاندا بۆ هێنانە دیی وجێبەجێ کردنی ئەو ئاواتو ئامانجانەی کەوا خۆیان لە پێناودا بەخت کردەو و هەزاران شەهیدییان پێشکەش کردوە ، کەواتە کرێکارەکانمان بەشداری ئەم یاد کردنەوەش دەکەن بەگیانێکی شۆڕشگێرانەی پاکەوە ، لەبەر ئەوە بائەم یادکردنەوی ئەمساڵمان بێتە جەژنی دانانی بەردی بناغەی بەرهەمو زیادکردنیوە جەژنی پەرە پێدانی بەرهەم ، وە هەروەها با بێتە جەژنی یەکونی خەباتی کرێکارانمان بە کوردو عەرەبییەوە ، وە بە هەموو کەمایەتییە نەتەوایەتیکانییەوە ، وە با بێتە ڕۆژی تەرخانکردنی پلەی پێشکەوتنی لە هەموو بارێکی ژیان بەتایبەتی لەباری ئابووری و دەروازەی پیشەسازیو [illegible] گردنەوەی مەیدانی [illegible] ڕێکخستنە بان لەناو نەقاباتدا [illegible] لەگشت ناوچەکانی عێراقدا [illegible] خەباتی دژی [illegible] بە بەرزکردنەوەی پلەی ژیان [illegible] •••

ب ـ حاجۆن

کرێکاران

١ی ئایار جەژنی کرێکارانی جیهانە

نووسینی : محمەدی مەلاکریم

هەموو ساڵێ ، لە ڕۆژی یەکی ئایارا ، کرێکارانی هەموو سووچێکی ئەم جیهانە پانو بەرینە ، ئاهەنگی جەژنی هاوکاریو برایـیو یەکیەتیی ئازاد ئاواتی خۆیان ئەگێڕن ، وە لە هەر ولاتێکا بەپێی باری ئەو ولاتە جەژن ئەکەن •

لەوڕۆژەوە لە دادگای بۆرجوازی ناچار بوو پەردە لە ڕووی تاونەکەی پۆلیسی (شیکاگۆ) هەڵماڵیو ، قەدری کرێکارە شەهید کراوەکانی مانگرتنەکەی کارگای (مارکۆمیک) بگێڕێتەوەو ئەنتەر ناسیۆنالیزمی دووەم ڕۆژی یەکی ئەیاری کرد بە جەژنی پشتی یەک گرتنی کرێکارانی گیتنی ، ئەم ڕۆژە بووە بە ڕەمزو نیشانەی یەکیەتیی کرێکارانی جیهانو ، یەکیەتیی ئامانجو ئاواتو یەکیەتیی دوژمنیان •• دروشمی خەباتی یەکگرتووی هەموویانە لەپێناوی بنیاتنانی پاشەڕۆژێکی باشتردا ، لەپێناوی دامەزراندنی جیهانێکا کە ئیمپریالیزمو خوێن مژینو چەوساندنەوەی چینایەتیو نەتەوەیی تیا نەبێ •••

ڕۆژێ هەبوو کە یەکی ئەیار لە زۆر لای جیهانا باسو خواسێکی نەبوو ، وە لە زۆر لای تریشا لەژێر سایەی زەبرو ئەشکەنجەو ستەمی بۆرجوازییە خوێنمژەکانا جەژنی بۆ ئەکرا •• بەڵام بڵاوبوونەوەی ڕەژێمی سۆشیالیستیو پەرەسەندنی بزووتنەوەی ئازادیبەخشی ولاتانی سۆێن کەوتووەو ، وە بەهۆی شکانی تەوقو کۆتی ئیمپریالیستییەوە لەگەڵێ وولاتیتردا ، وە لە ئەنجامی پەرەسەندنی جووڵانەوەی کرێکارانی ولاتانی سەرمایەدارییەوە ، ئەمرو جەژنی ئەیار لە زوربەی ولاتانی جیهانا بووە بە جەژنێکی میلیو ، بەوپەڕی شادەمانییەوە ، وە لەژێر دروشمی گۆڕکردنی ئیمپریالیزمو خوێنمژینا جەژنی بۆ ئەکرێ • هەر لەم چوار چێوەیەشدایە کە هەندێ ولاتیوا هەیە کاربەدەستە ئیمپریالیست پەرستو کرێکار کوژەکانی ناچار کراون پێ بە دڵی خۆیانا بنێنو ، دان بە یەکی ئەیارا ، بەڵام ئەوەندەش زیرەکن ئەیانەوێ ڕێبازی ئەیار بگۆڕنو ، لە دروشمایەتیی خەباتی چینی کرێکارەوە بیکەن بە دروشمی پاک کردنەوەی ڕووی خۆیانو هەڵخەڵەتاندنی کرێکاران ••

لە ئەنجامی خەباتی بێوچانی پاش ئەیاری ١٨٨٦ی چینی کرێکاری جیهانەوە ، مەسەلەی خەبات لەدژی ئیمپریالیزمو چەوساندنەوەی چینایەتیو نەتەوەیی ، ئەمڕۆ بەڕادەیەک ڕێگای ڕاستی خـۆی دوزیوەتەوەو گرتوویەتیەبەر ، کە چینی کرێکارو ڕەژێمی دەسکردی چینی کرێکار کە ڕەژێمی سۆشیالیستییە ، بوون بە قیبلەی هەموو گەلانی جیهانو ، بە هیوای چینە چەوساوەو دیل کراوەکانیتری کۆمەڵ • چونکە گەلان بە تاقی کردنەوەی وردی خۆیان بویان دەرکەوتووە کە ڕەژێمی سەرمایەداری ، لەگەڵ ئەوەشا کە لەبەر سوودی چینایەتیی خۆی ، کۆمەڵگای ئادەمیزادی چەند هەنگاوێکی گرنگ بۆ پێشەوە بردووە ، نەیتوانیوەو ناتوانێ ببێ بە دابینکەری ژیانی بەختیار بۆیان • وە بە درێژایی عومری هەر مایەی بەتین کردنی چەوسانەوەو خوێن مژینی گەلانی ولاتانی ژێردەستو چینە ڕەنجبەرەکانی ولاتە سەرمایەدارییەکان خۆیان بووە • وە بەپێچەوانەوە ڕەژێمی دەسکردی چینی کرێکار کە ڕەژێمی سۆشیالیستییە ، لەگەڵ تەنگ پێ هەڵچنینو گەمارۆو وێرانکاریی دەوڵەتە ئیمپریالیستییەکانو پاشماوەی چینە خوێنمژەکانی ناوخۆیشدا پلەی ژیانی هەموو چینەکانی گەلی ولاتە سۆشیالیستییەکانی لە هەموو ڕوویەکەوە بۆپێشەوە بردووە ، وە لەگەڵ تەمەنی کورتیشیا ـ ئەگەر بەراوردی بکەین بە تەمەنی درێژو چەند صەد ساڵەی ولاتانی سەرمایەداری ـ لە گەلێ ڕووەوە ولاتانی سۆشیالیستیی لە ولاتانی سەرمایەداری پێشتر خستووە ••

چینی کرێکارو ڕەژێمی سۆشیالیستی بوون توانییان گەلانی ولاتێکی گەورەو دواکەوتووی نیمچە دەرەبەگیی وەک ڕوسیای بەندیخانەی گەلانو شەشیەکی زەوی بگەیەنن بەو پلە بەرزەی ئەمرۆ کە بووە بە بەهەشتی هاوسانیی گەلانی دەیان ملیۆن کەسیو کەمایەتییە چەند هەزار کەسییەکان •• یا بووە بەو ولاتە کە یەکەمین ولات بوو ئادەمیزادیکی نارد بو ئاسمان ، وە لەگەڵ ئەو هەموو دەردو مەینەتەشدا کە تووشی بوو بەهۆی شەڕی ناوخۆییو شەڕی خۆ تێهەڵقورتاندنو شەڕی دووەمەوە ، پلەی بەرزترە لە هەموو ولاتـە سەرمایەدارییەکان ، تەنها ئەمریکایان نەبێ ئەویش لە هەموو ڕوویەکەوە نە • یاخود ولاتێکی ٦٠٠ ـ ٧٠٠ ملیۆنیی وەک چین ڕزگار کاو بۆ یەگجاری دەسی ئیمپریالیزمی لێ ببڕێ •

ئەمڕۆ ئاڵای سۆشیالیزم بەسەر زۆر لای ئاسیاو ئەورووپاو ئەمریکای لاتینیدا ئەشەکێتەوەو ، لە ولاتەکانیتریشا سۆشیالیزم بوو بە ئامانجی زوربەی گەلانو بەتایبەتی چینە چەوساوەکان • چونکە صەدان ملیۆن کەس لە هەمولایەکدا بە چاوی خۆیان ئەبینن کە تاقە دابینکەریکی پێکەوتنیان بریتییە لە حوکمی چینی کرێکارو فەلاحە هەژارەکانو ڕەنجکێشەکانیتری گەل، لەبەرئەوە کە تەنها حوکمی ئەو چینانەی کە سوودێکیان لە چەوساندنەوەی هیچ کەسو هیچ چینێکدا نییە ، ئەتوانێ ببێ بە مایەی مسۆگەر کردنی پێشکەوتنی ڕاستەقینەی کۆمەڵو ، بەرەوپێشەوە بردنی مرۆڤایەتیو بەختیار کردنی هەموو ئەندامانی کۆمەڵگای ئادەمیزاد ••

جەژنی یەکی ئەیار ، کە کرێکارانی هەمولایەکی جیهان ئاهەنگی بۆ ئەگێڕن ، مەعنایەکی گەلێک قـوولی هەیە • مەعنای ئـەوەیە : کرێکاری هەرلایەکی جیهان بەوچاوە تەماشای تێکۆشانی کرێکارانی برای ئەکا کە تێکۆشانی خۆیەتیو ، ئەو هەر سەرکەوتنێکی دەسگیر ببێ • سەرکەوتیشە بۆ ئەمو ، هەر نوشوستییەکی ببێ بەتووشەوە ، بۆ ئەمیش نوشوستییە • چونکە کرێکار لە هەرلایەک بێ ، وە هەر ئامانجێکی ڕاستەخۆ تێبکۆشێ ، لەڕاستیدا ئەو تێکۆشانەی تێکۆشانی هەموو کارگەرانی جیهانەو ، ئەو ئامانجەی ئامانجی هەموو لایەکیانە ، بەهۆی ئەوەوە کە زانستو مێژوو وامن پشان ئەدەن کەوا لەگەڵ هەر جیاوازییەکیشدا کە لەکۆمەڵدا بەدی بکرێ ، ڕاستەکەی مروڤایەتی ئەکرێ بە دوو بەشەوە : ڕەنجخۆرو ڕەنج خوراو ، خوێنمژێک ، لەڕاستیدا سروێنراوەتە هەموو ڕەنجخۆرانو خوێنمژانی جیهان وە هەر دەسکەوتێک کـە دەسگیری هەر ڕەنجبەرێکو خوێن مژراو • وە هەر کوتەکێک کە بسروێنرێتە هەر ڕەنجخۆرو خوێنمژێک ، لەڕاستیدا سروێنراوەتە هەموو ڕەنجخۆرانو خوێنمژانی جیهان ، وە هەر دەسکەوتێک کە دەسگیری هەر ڕەنجبەرێکو خوێن مژراوێک ببێ ، دەسکەوتی هەموو ڕەنجبەرو خوێن مژراوێکە ••

ئاهەنگ گێڕانی یەکی ئەیار مەعنای ئەوەیە سنووری جوغرافیاییو جیاوازیی زمانو ئایینو ڕەگەزو ولاتو هەر جیاوازییەکیتر ناتوانێ خۆی لەبەر یەکیەتیی سوودو قازانجو ئامانجو بیروباوەڕی چینی کرێکاردا بگرێ •• مەعنای ئەوەیە ئەو ئامانجەی کە تێکڕای کرێکارانی جیهان بۆی تێئەکۆشن کە بریتییە لە گۆڕکردنی ئیمپریالیزمو چەوساندنەوەی چینایەتییو نەتەوەییو ، دانانی سۆشیالیزمو هاوسانیی گەلان بجووکیانەوە ، ئامانجێکە مادەم ئەم ملیۆنەهـا بەشخوراوانی جیهانە بە یەک دەنگو یەک کردار بـۆی تێئەکۆشن ، بێگومان سەرکەوتنی لەدوایەو ئەبێ لەسایەی خەباتی سەختو خوێناویی چەوساوەکانی جیهانەوە بێتەدیو ببێ بە ڕاست ••

چینی کرێکاری عێراقی ئێمەیش ، بە کوردو عەرەبو کەمایەتییەکانییەوە ، لەوڕۆژەوە کە بیروباوەڕی بەرزی سۆشیالیستیی تیا بڵاو بووەتەوەو ، هاتووەتە ڕیزی خەباتەوەو ، تێکۆشانی بە بیری نوێ موتوربە کراوە ، هەموو ساڵێک ، بە هەرجۆرێک بوێ لوابێ ، ئاهەنگی یەکی ئەیاری گێڕاوەو ، دەنگی خۆی لەگەڵ دەنگی کرێکارانی هەموو جیهانا بەرز کردووەتەوە • هەر لە بەرهەمی ئەو تێکۆشانەشیەوەیە ئیستا یەکی ئەیار بووە بە جەژنێکی ڕەسمیو میللیو ، چینی کرێکار ئەو دەسکەوتانەی ئیستای لە چنگی زۆرداران هەڵپڕووقاندووەو ، بێگومان خەباتی ئەم چینەو چینە چەوساوەکانیتری گەل هەر بەردەوام ئەبێ بۆ پێشکەوتنی زیاترو ، لەئەنجاما ئەگاتە ئامانجی دوایی خۆی کە ئەوەتە ئاڵای سۆشیالیزم بەسەر هەموو ڕوویەکی ژیانمانا سێبەر بکا •••

گۆران و ١ی ئایار

« بیرەوەریی ڕاوەستانێکلە خۆپیشاندانی جەژنی یەکی ئەیاردا لە مەیدانی سوور ـ مۆسکۆ ، ساڵی ١٩٦٢ ـ
ـ گۆران ـ

کە پێکەنی جەژنی ئەیار
بەفری زستان کردی ئارەق ،
مۆسکۆی پێشڕۆی دنیای ڕزگار
جووڵەی تێکەوت لەگەڵ شەبەق ••
لە کۆشکە بەرزەکانی شار
مرۆڤ دایدا وەکو باران ،
لافاوی ناو شەقامەکان ،
بە گرمەی وەک هەوری بەهار ،
بەرەو مەیدانی سوور کشا ،
دەریای مەیدان تێخرۆشا !
شەپۆل ئاڵای سور بوو ، گوڵ بوو ،
ڕەنگاو ڕەنگ ئەشەکایەوە ،
لەگەڵ هەر جووڵەو هەر ڕەنگێک
جۆرە دەنگێک ئەزرایەوە •
ئێجگار شەش وشەی پرشنگدار
زوو زوو دەنگی ئەدایەوە ،
وشەی هەرە پڕ بە دەمیان :
ئاشتی ، ئاشتی ، ئاشتی ،
ئاشتی •••
دوو ڕەنگیش بوو ، وەرزشکەران
وەک پەردە ئەچوونە پشتی :
ئاڵ : وەک کوڵمێک گەرمی خەبات
سەوز : وەک ژینێک پڕ لە ئاشتی !••
دوایی ، شەپۆل چوو ، شەپۆل هات
لە خەڵکی مۆسکۆی بەهەشتی ،
ئەو خەڵکەی بەهەشت ئەخوازن
بۆ ژیانی مرۆڤ گشتی !
جۆشی دەنگو ڕەنگو جووڵە
گیانی منی خستە سەر باڵ ،
لە ئاسووی دووری ولاتم
ورد ورد گێڕام چاوی خەیاڵ :
بۆ ڕەنگی سەوز ، پاش ڕەنگی ئاڵ ،
بۆ ڕزگاری لە ژینی تاڵ !•
٣ـ٥ـ١٩٦٢

دوو فەرمانی کۆماری ••

سەرۆکایەتی کۆمار موافقەی لەسەر یاسای گۆڕانی یاسای تەقاویت وضمانی اجتماعی کرد بۆ کرێکاران •

که بە پێی خوارەوەیە :

یاسای گۆڕانی یاسای تەقاویت کردن و ضمان اجتماعی کرێکاران ژمارە (١٢) ساڵی ١٩٦٩ •

بەناوی گەلەوە

سەرۆکایەتی کۆمار

بە پێی ئەحکامی مادە پەنجای دەستوری کاتی وە بە پێی پێشنیاری وەزیری ئیشو کاروباری کۆمەڵایەتی بەموافقەی ، ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش ئەمەی خوارەوە بریار درا :

مادەی یەکەم ـ ئەمەی خوارەوە زیاد ئەکرێتە سەر مادەی سی‌وحەوت ، وە ئەبێتە فەقەرەی پێنجەمی •

(٥) هەر کرێکارێک تەمەنی گەیشتە (٦٥) ساڵ وەیان زیاتر وە ئیشەکەی مضمون بوو لە ڕێکەوتی ١ـ١١ـ١٩٦٩دا وە خۆی دوور خستەوە لە ئیشەکەدا بۆئەوەی دوایی پێ بێنێت بەهەر هۆیەک بێ ، وە ئابونەی مانگانەی لە (١٢٠) ئابونە بوو ، ئەمانەش چ یەکسەر لە خۆییەوە بن وەیان لەسەر حیسابی ئەو قەیدکرابن وە یان بە هەردووکیان ، ئەم کرێکارە مافی تەقاویت کردنی هەیە ، ئەمەش لە بەر پیرییەکەی بە پێی چاوپۆشین لە حوکمی ئەم دوو (بنـد)ە (أ ـ ج) ، اضافاتیش بە معدەلی (١٢٠) ئابوونەی مانگانە بۆی حیساب دەکرێ•

بەڵام گەر ئابونەوەکان لە نێوان ١٠٨ ـ ١١٩ ئابونە بوون ئەنجومەنی بەڕێوەبردن بەمەرجێ ئەتوانێ بگەیەنێتە (١٢٠) ئابونە کە مافی موچەی تەقاویتی بهێنێتەدی • تەقاویتەکەش بە پێی ئەم مادەیە حەقی اضافاتی هەیە ، لە هەر (١٢) ئابوونە کە زیاد بێ لە (١٢٠) ئابونەی مانگانە •

مادەی دووەم ـ ئەم یاسایە تەنفیز دەکرێ پاش بڵاو بوونەوەی لە ڕۆژنامە ڕەسمییەکاندا •

مادەی سێیەم ـ لەسەر گشت وەزیرەکانە تەنفیز کردنی ئەم یاسایە •

سەرۆکایەتی کۆمار موافقەی لەسەر دەستکاری کردنی پەیرەوی هەڵبژاردنی نوێلەری کرێکارانوفەرمانبەران کرد بۆ ئەنجومەنەکانی بەڕێوبردنی کۆمپانیاو پرۆژ پیشەسازییەکان ، کە بەم •

پێیەی خوارەوەیە :

پەیرەوی دەستکاری کراوی هەڵبژاردنی نوینەری کرێکارانو فەرمانبەران بۆ ئەنجومەنەکانی بەڕێوە بردنی کۆمپانیاو پرۆژ پیشەسازییەکانی ژمارە ٥٧ ساڵی ١٩٦٤ •

بەناوی گەلەوە

سەروکایەتی کۆمار

پەپێی ئەحکامی مادە حەفتای یاسای • پێکهێنانی ئەنجومەنەکانی بەڕێوەبردن لە دەزگاکانو پرۆژە پیشەسازییەکانی ژمارە ١٠٢ ساڵی ٩٦٤ وە بە پێی پێشنیار کردنی ئەم یاسایە لەلایەن وەزیری ئیشو کاروباری کۆمەڵایەتییەوە ، وە بە پێی بریاری ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش ، ئـەم پەیرەوەی دانرا :

شۆڕش ، ئـەم پەیرەوە شەشی مادەی چوارەم لە پەیرەوەی هەڵبژاردنی نوێنەری کرێکارانو فەرمانبەران بۆ ئەنجومەنەکانی بەڕێوە بردنی کومپانیاو پرۆژە پیشەسازییەکان ژمارە (٥٧) ساڵی ١٩٦٤ لا ئەبرێ وە ئەمەی خوارەوەی لە جیاتی دانراوە :

٦ ـ دەستەی بەڕێوەبردنی نەقابە نوێنەری کرێکاران هەڵئەبژێرێ بۆ ئەنجومەنەکانی بەڕێوەبردن •

مادەی دووەم ـ فەقەرەی دووەم زیاد ئەکرێتە سەر مادەی چوارەم ، وە بە فەقەرەی هەشتی دا دەنرێت :

٨ ـ هەڵبژاردن تەنها لە نێو نوینەرەکانی فەرمانبەران ئەکرێ •

مادەی سێیەم ـ ئەم پەیرەوە تەنفیز ئەکرێ پاش ئەوەی لە ڕۆژنامە ڕەسمییەکاندا بڵاو کرایەوە ، ئەخریتە کارەوە •

مادەی چوارەم ـ لەسەر وەزیری ئیشو کاروباری کۆمەڵایەتی پێویستە ئەم پەیرەوە بەجێ بهێنێ •

Institut kurde de Paris

ئەدەب و مرۆڤ

بەرنامەی کاری کۆنگرەی نووسەرانی کورد ..

رۆژی ٧-٥-١٩٧٠

١ - کردنەوەی ئاهـەنگی دەست‌پێ‌کردنی کۆنگرە لـە سەعات (٧)ی سەر لـە ئێوارەدا ·

٢ - وتاری نوێنەری میری·

٣ - وتاری دەسـتـەی دامەزرێنەر ·

٤ - وتاری رێکخراوەکان·

٥ - وتاری نوینـەرانی ئەدیبەکانی محافەزەکان ·

٦ - ماوەیەکی حەسانەوە ·

٧ - مەهرەجانی شیعر ·

رۆژی ٨-٥-١٩٧٠

١ - سـەر لـە بەیانی : دابەش‌بوونی ئـەندامەکـانی یەکیتی بە سەر لیژنەکاندا لە سـەعات (٩)ی سـەر لەبەیانیدا ·

٢ - ئیوارە : کۆبوونەوەی گشت ئەندامان پێکەوە لـە سەعات (٤)ی ئیوارەوە بۆ لێ‌کۆلینەوەی پرۆژەی بڕیارەکانی لیژنـەی·

لیژنەکان :

١ - لیژنـەی پروگـرامو پەیڕەوی ناوخۆی یەکیتی ·

٢ - لیژنـەی دانانو بلاو کردنەوەو وەرگێڕان ·

٣ - لیژنەی زاراوە ئەدەبی‌یەکان ·

٤ - لیژنـەی فولکلـۆرو ژیانەوەی سامانی نەتەوایەتی·

تێ‌بینی : بـەم بۆنەیەوە ، دەستەی دامەزرێنـەر دووبارە داوا لە گشت ئەندامەکـان ئەکات کە لە سەر رۆشنایی ئەم پروگرامە هەر لە ئێستەوە بکەونە خۆیانو کۆشش‌بکـەن بۆ ئامادەکردنی هەر پێشنیارو بیروڕایەك بۆ سەرخستنی کونگرەکەیان ·

لە جیهانی کتێبی تازەی کوردی دا

دوو وشەی سەرپێیی لەبارەی «مەسەلەی ویژدان» ەوە

مەسەلەی ویژدان : نووسینی ئەحمەد موختار جاف
پێشەکی‌و لێکۆڵینەوەی : د· ئیحسان فوئاد
٧٢ لاپەرە · بەغـدا -چاپخانەی ئیرشاد ١٩٧٠

نووسینی : محمدی مەلاکریم

ئەگـەر سـەرەتای چیرۆك نووسین لـە ئەدەبی کوردی‌دا وەك هەندێ لە لێکۆڵەرەوەکان لێکیان‌داوەتـەوە(١) ، لـە ١٩٢٥ەوە دەست پێ‌بکا ، ئەبێ بڵێین ئەم کۆرپەیە لە ماوەیەکی ئێجگار کـەما گـەورە بووەو پێ‌گەیشتووەو وای لێ‌هـاتووە کە پاش تەنها دوو ساڵ ببێ بە زەلامێکی هەڵکەوتووی وەك (مەسـەلـەی ویژدان) ، بەرهەمی نووسەری هەنەرمەندو تەرزمانی جوانەمـەرگی کورد ئەحمەد موختار جاف ··

بەڕاستی بنیادەم کـە (مەسـەلـەی ویژدان) ئەخوێنێتەوە ، بەدەستی خۆی نی‌یە ئەکەوێتە بیرکردنەوە لەوە کە ئەبێ ئەم بەرهـەمە یا وەرگێڕراوێکی دەسکاری‌کراوی بێگانە بێ ، یا هەر هیچ نەبێ گیانێکی بێگانە بێ لە سیپاڵی خۆماڵی‌دا ··

ئەو شێوە بەرزەی داڕشتنی چیرۆك ، ئـەو لێکدانـەوەی دەروونە ، ئـەو بـەر پلاری ڕەخنە گرتنەی هەڵوێستی هەموو چینەکانی کۆمەڵ ، ئەو دەربڕینەی پەیڕەوی ڕاسـتی ژیانی ئەو سەردەمە ، هیچیان نیشانەی ئەوە نین چیرۆکەکـە بەرهەمی نەتەوەیـەك بێ تازە گەیشتبێتە بەر کەوش‌کـەنی کۆشـکی چیرۆك نووسی‌و ، هێشتا دو هەنگاوی لـەو پێشگایەدا هەڵ‌نەهێنابێتەوە · ئەگینا ئەبوو ئێستا پلـەی چیرۆك نووسی لە کوردستانا گەلێك بەرز بوایەو ، سامانی چیرۆك نووسی‌مان ، لـەڕیزی دەوڵەمەندە قەبـەکانی ئـەم هونەرەیا دابنایەیە ·· چونکە ڕووداوێکی‌وا نەهاتووە بەسەر کورددا کە ڕێگای پێشکەوتنی ئـەم بابەتـەی لێ‌بگۆڕێ‌و ، پاشەوپاش بیگێڕێتە دواوە ، یا هەر هیچ نەبێ لـە ڕێ‌ی لابدا ··

ئەم قسانەی من بەڵگەیەکن تەنها لە مەیدانی لێکدانـەوەدا لەوانەیە سەنگێکیان هـەبێ‌و بێن بەهۆی قورس‌بونی لایـەك بەسەرلایەکدا · ئەگینا مادەم تائێستا کەس سەرچاوە بێگانە (عەقڵ بۆ چووە) کـەی (مەسـەلـەی ویژدان)ی نەدۆزیوەتەوەو ، نەی‌خستووەتە ڕوو ، حەقمان هەیە بـە ماڵی حـەڵاڵی خۆمـانی دانێین‌و ، خەفەتی ئەوەش بخۆین کـە بۆچی لەوەپاشیش بەرهەمێکی-وامان نەبوو ، تا (مەسەلەی ویژدان لەناو ئەم کۆمەڵـە بەرهـەمەدا هەتیوو تاقانـە نەبێ ··

من ، شارەزایی‌یەکی ئەوتۆم نی‌یە لەبارەی هونەری چیرۆك نووسی‌یەوە · بەڵام ئەگـەر چیرۆکی سەرکەوتوو بـەوە دابنێین کە سەرو بنی قسە بە پوختی بدا بەدەسـتەوەو ، خوێندەوار تێ‌بگەیەنێ کـەوا ئەیەوێ لەئەنجاما بڵێ چی‌و ، مەبەستی لە دەرخستنی ڕووی ڕاستی بابەتەکەی - ڕەخنـە لێ‌گرتن‌و ڕاست کردنەوە بێ (لـە قۆناغی ئەمڕۆی ژیانی ئێمەدا) ، ئەوا (مەسەلـەی ویژدان) شاکاری هونـەری چیرۆك نووسینی کوردی‌یە ، ئەتوانم بڵێم تائێستا لە ئەدەبی کوردی عیراقدا بەرهەمێـکی دەقی بەدوادا نەهاتووە ·· دەك داخەکەم بۆ ئـەو پەنجەو بیرە ڕەنگینەت شۆڕەسواری جاف!

من ، لە بابەتە ئەدەبی‌یەکانا زیاتر خـۆم بە ناوەڕۆکی کۆمەڵایەتی‌یەوە خەریك ئەکەم· بۆیە بە پێویستی ئەزانم لەم ڕووەوە بڵێم « مەسـەلەی ویژدان » کاریگـەرترین بڕیارێکی تاوانبار کـردنی ڕەژێم‌و کۆمەڵگای دەرەبەگی‌یە لە ئەدەبی کوردی عیراقدا ·· وردترین لێکدانەوەیەکی باری سروشت‌و هەڵسووڕانی هەموو دیمەن تاقمـەکانی ناو ئـەم کۆمەڵگایەیە · ئەحمەد موختار جاف کۆڕو کۆمەڵەکانی ئـەم کۆمەڵگایەو بیرو باوەڕیانمـان بۆ شی ئەکاتەوە · پایـەی چینایەتی‌ی قارەمانی چیرۆکە-کەیمان بۆ دیاری ئەکا کـە ڕۆڵەیەکی هەتیو کـەوتووی کابرایەکی هەژارەو ، لە بێنەو بەردەی ژیانا تووشی ئەکا بـە تووشی دووکانداری شاری‌و ، مەلای مزگەوت‌و ، بازرگـانی کوتاڵ فرۆش‌و ، دەرەبەگـی خوێن‌مژو ، جووتیاری (دز)و، تووتن‌کڕی هەژار تاڵان‌کەرو ، کاربەدەستی نەخوێنـدەواری بەرتیل‌خۆرو ، مەئموری بـە پارە دامەزراوو ، تەحسیلداری لادێ‌یی تاسێن‌و ، نیشـتمان پەروەری ساختەچی‌و بۆ خـۆ هەوڵدەرو ، خاوەن موڵکی بە فرۆفێڵ موڵك پێکەوەنەرەوە · هەروەها کۆمەڵێك نموونـەی بیروباوەڕی ڕزیوو دواکەوتووی کۆمەڵگای دەرەبەگیمـان بـۆ دەرئەخا وەك دوژمنـایەتی‌ی لە شوێنێکی وردو کاریگـەردا خوێنـدن‌و پاك‌و تەمیزی‌و ، بڵاوکردنەوەی پڕوپووچ‌و ، حەز لەهاوکاری‌و هەرەوەز نەکردن‌و خۆپەرستی‌و ، ئەم جـۆرە ڕەوشتانە · بەڵام ، داخەکەم، تەنهـا چەند ڕستەیەکی کە ئەبێ قارەمانی ڕێگای خۆ گۆڕیوی ، خۆ بەدەم شەپۆلی بیروباوەڕی کۆمەڵەوە - دوای چیرۆکەکە ، هەڵوێستی دوایی خۆیمان بداتە دەست ، چیرۆك بە ناتەواوی تەواو ئەبێ ··

من لاموایە ئەمـەش نخۆی دیمـەنێکی‌تری ڕەژێمـی دەرەبەگی‌یە کە کۆسپی ڕێگای ئـازادی‌ی بیروبـاوەڕەو نەیهێشتووە نووسەر باسـە-کەیمـان بۆ تەواو بکـا ·· « مەسەلەی ویژدان » بۆمـان دەرئەخا کە بنچینـەی کۆمەڵایەتی‌ی ژیانی هـەموو کۆمەڵەکانی کۆمەڵەی دەرەبەگی لەسەر درۆو دەلەسەو فرۆفێڵ‌و خۆپەرستی‌و ملی خەڵك شکاندن دامەزراوە ·

ئەحمەد موختار جاف ، لەم چیرۆکەیدا وەك ڕۆڵەیـەکی سەربەرزی میللـەت ، وەك دەس‌بەردار بوویەکی شـان‌و شکۆی چینایەتی‌و، لایەنگرێکی دادو پاکی‌و ڕاسـتی‌و ، پشتیوانێکی‌هەژاراو نەداراکان دیاری ئەدا ، کە ئەتوانین لە گەڵێ ڕووەوە بە پۆشـکین‌و تۆلستۆیی کوردانی ناو بەرین·

ڕەوانی‌و پاراوی‌ی ئـەو کوردی‌یەی ئەحمەد موختـار جاف ئەی‌نووسێ ، شـایانی ئەوەیە ، لەم ڕۆژانی پاشـا-گەردانی‌یەی نووسینداا ، هەموو کوردی نووسێك چاوی لێ‌بکاو بیکا بـە سەرمەشقی خۆی · ئەمڕۆ کە ئێمە پاش پتر لـە چل ساڵ بەراوردی نووسینی خۆمان‌و ئەحمەد موختـار ئەکەین ، ئەگەر لە عاسـتی ڕاستی‌دا مل‌پێچی نەکـەین ، دان بەوەدا ئەنێین کە ئـەو پیاوە چەند پلە لەپێش ئێمەی ئێستاوە بووە · وە ئەگـەر عەرەبی‌ی زەق لە نووسینەکەی دەرکـەین ، ئەتوانین بڵێین نموونەیەکی کـەم هاوتای نووسینی پوختی کوردی‌یە ·

سوپاس بۆ دوکتۆر ئیحسان بەرابەر بەو ڕەنجەی کە دای بۆ مانەوەی « مەسـەلەی ویژدان »و ، صەد درود بۆ گیانی پاکی ئەحمەد موختـار جاف هەڵگری بیری نوێ لـە کۆمەڵگـای دواکـەوتووی کوردەواریدا ···

(١) حسین عارف - گۆڤاری بڵێسە · نمرەی ژمـارەو ساڵەکەیم لەیادنەماوە·

* لـەگـەڵ «کامەران» دا *

بیستمان کامەرانی شاعیری هەڵکەوتووی کورد بە سەردان لە بەغدایە · لەبەر ئەوە سەر-پەرشتی‌کەری ئەم لاپەڕەیە ، ئەمەی بە هـەڵ زانی‌و چوە دیدەنی‌ی ، وە لە دانیشتنێکی خۆماڵیدا ئەم وتو وێژە لـە نێواندا کرا :

هاوکـاری : ئـەووترێت (کامەران) کە لـە پلەیەکی نزیکی ئـەدەبی سـەردەمی تازەماندا ، لـە هەرە شاعیرە تازەکەرەوەکانمان بوو · کەچی بـە بێ گۆڕڕینێکی ئەوتۆ ، ئێستاش هەر لەسەر ئـەو ڕێبازو شێوەو ناوەڕۆکەی ئەو وەختـەی ئەڕڕوات · تۆ ڕات چی‌یە بەرامبەر بەمە ؟·

کامـەران : من بەتەواوی نازانم مەرامتان لـە گۆڕڕین چی‌یە !· (گۆران) لە ماوەی (٣٥) ساڵ زیاتردا ، هـەر بەو شێوەیە هۆنراوەی ئەووت کە ئەی‌وت تەنها لەو دوایی‌یەدا نەبێ کە لە دڵداری‌یەوە ڕووی کردە هەستی مروڤایەتی · خۆ من لە ڕووی ناوەڕۆکـەوە ، هەر لە ڕۆژی یەکەمەوە بـە گوێرەی هەستی نەتەوایەتی‌و مروڤایەتی هۆنراوەم وتوە ئەمە بێجگە لـە هەستی دەروونی‌ی بەرامبەر جوانی · ئینجا ئاخۆ چی‌تر هەبێت کـە من لێ‌ی بدوێم ؟·

هاوکاری : نهێنی لـە مەزنی‌ی (گۆران)دا ئەوەیـە کە لە سەردەمی سێ پلـەی ئەدەبیدا ژیاو لەهەر پلەیەکیانا هەردەم لە ریزی پێشـەوەدا خۆی ئەچەسپاندو چـەندانی ئەخستە دوای خۆیەوە · لەبەر ئەوە من لەگـەڵتا نیم کـە گۆڕڕین لە لای گۆران هەروا ئاسایی لێك بدەیتەوە ·

کامەران : گۆران لـەڕووی کلاسیکی‌یەتەوە بەلای منەوە ، هەروەك شاعیرەکانی پێشـوو بوو · بەڵام ڕۆماتیکی‌یەت کە لە هۆنراوە ناسکە دڵداری‌یەکانیدا دەر ئەکـەوێت ، پێشڕەو بوو · ئینجا دێینە سەر ریالیزمی · ئەگـەرچی لەڕووی شێوەدا بەلای منەوە ، نەگەییشتە ڕۆمانتیکی‌یەکانی · بەڵام لەڕووی بیرو باوەڕڕو هەنگاوی گەرەی نا · ئێمەش لەکاتیکدا دەستمان داوەتـەهۆنراوەکە دەرگاری ریالیزمیەت خرابوە سەر پشت · ئایا دوای ئەمە ئێستا چی‌تر هەیە کـە بیکەین بە کاکڵەی هۆنراوە تابووترێت هەر لەسـەر ڕێی تازەکردنـەوە بەردەوامین ·ئینجا ئایا تۆ مەرامت شێوەیە یان ناوەڕۆك ؟· ئەمەوێ لـەیەکیان جیا بکەینەوە ·

هاوکاری : شێوەو ناوەڕۆك‌هەر لە یەك بۆتەدا قاڵ ئەبن‌و پێکیشەوە لـە دایك ئەبن ·لەبەر ئـەوە من مەبەسـتم هەردووکیانە ·

کامەران : ئەگەر مەبەستت‌لە شـێوەی تازە هۆنراوەی سەربەستە لـە ڕووی کێش‌و قافیەوە ، من لـەگەڵیا نیم · چونکە مەرج نی‌یە ئەگەر ئـەوتاقی کردنەوەیە لای نەتەوەیەکی تر سەرکەوتوو بێت ، مـەرج‌نی‌یە لای ئێمەش هەروەهـا بێت · بـەڵام لـەڕووی ناوەڕۆکەوە ، ئەگەر سـەرنج بدرێتە هۆنراوەکـانی من ، ئەتوانم بڵێم هەموو بابەتێکی ناوەڕۆکی پێش‌کەوتووی تیابـەدی ئەکرێت · ئەمـە سەرەڕڕای ئەوەی هەسـتی نەتەوایەتی باڵی بەسـەر هەموویانا کێشـاوە · وەبەتایبەتی بەلای‌منەوە تازەترین بیرو هەست کە شاعیری کورد ئەمڕڕۆو لە ماوەی ئەم چەن ساڵەدا پێویستی بە دەربڕین هـەبوو ، جـۆری ژیانی نەتەوایەتی کورد بوو ، کە من لەم ڕووەوە وەك خۆم بزانم ئەو هەستەم بە فراوانی دەربڕیوە وەك لە دیوانی (ئاوات‌و ڕەنج) دا دەر ئەکـەوێت · لەوانـە شیعری (پشکۆی هۆنراوە ، کوشتنی عەبە ، شـەوانی سلیمانی ، دیمەنێك ··· هتد) کە هەمووی باسی ئەو خوێن‌و ئاگرەن کە کورد دە سـاڵە تیایا ئەژی ·

هاوکاری : کـەوابوو بـە ڕای تۆ ، هیچ شتێکی تازە لە گۆڕڕیدا نی‌یە کە ببێتە هۆی بەردەوامی‌ی لە تازەکردنەوەدا کە ئەمەش پێچەوانەی یاسای بەناوبانگی هـەردەم گۆڕڕین‌و پێش‌کەوتنە ؟·

کامـەران : من تا ئـەم پرسیارەش تێ نەگەییشتم کە ئاخۆ مەبەست لـە گۆڕڕین‌و تازەکردنەوە چی‌یـە ؟!· ئایا (جەواهیری)ی شاعیری عەرەب هەر جەواهیری‌یەکەی شاعیری نیشـتمان پەروە نی‌یەو ئایا چی‌تر هەیە کە بە تازەی دانا بێ‌و کردبێتی ؟!·· یا (نزار قبانی)ش ، لەوە زیاتر کـە باسی ئافرەت ئەکات ، جگە لە چەن ڕەخنەیەك کە لە کۆمەڵی گرتوە ، چی‌تری کردوە ؟ ، ڕەخنـە گرتنیش وەنـەبێت شتێکی تازە بێت خۆی هـەر بەشێك بوە لە ناوەڕۆکـی هۆنراوە ، لای ئێمـەش بۆ نموونە ، حمدی‌و بێ‌کـەسیش بە توندو تیژی ڕەخنەیان لـە کۆمەڵ گرتوە بەڵام من ڕەخنە-گرتن لە هۆنراوەدا ئەمەندە بە گرنگ نازانم · چونکـە لام وابێ کۆمەڵ خۆی یـەك جۆر ئادەمی‌زادی تێدا نی‌یە ، بەڵکوو بریتی‌یە لـە چەن چینێـکی کۆنەپەرست‌و پێش‌کەوتوو · وە من ئەوە بۆ خۆم بە پێویست ئەزانم کە هەمیشە لەگـەڵ هەستی ڕەنجبەراندا بم · وە تیرو توانج لەم‌و لەو گرتن بە شۆڕڕش بەرپا کـردن نازانم لە هۆنراوەدا ، یا بـە تازە-کردنەوە · بۆ نموونە (شێخ ڕەزا) ، ئایا ئەبێ لەو ڕووەوە بە شۆڕڕش‌گێڕر دابنرێت کـە هەموو هۆنراوەکانی هـەر هەجوو بوو · بە لای منەوە ، ریالیزمی نوێ پێویستـە هێز بدات بە دەماری ڕەنجبەران بۆ تێ‌کوشان‌و کۆڵ نەدان ، نەك نائومێدی بڕڕژێنێتە دڵیانەوە·

هاوکاری : ئێمەش کە نوێ خوازین، هەروەها ڕزگارکردنی بیروڕای بیری ئادەمی‌زادمـان مەبەستە لـە چەوساندنەوە · بەڵام ئاخۆ تۆ هەست بـەوە ناکەیت کە ڕێگای ئەو ڕزگار کردنە ئێستا جیـاوازی تێ ئەکەوێت لەگەڵ ئەو نەخشە-یەدا کە لەوەبەر بۆی کێشرابوو وە کە گوتوو مت مەبەس لـە نوی خوازی‌و یاخی بوون (بە لای منەوە) هەر بۆ ئـەو مەبەستەیە ؟!·

کامەران : یاخی بوون ئەبێ سوودی ئەو چینە چەوساوانەی تێدا بێت ، نەك یاخی بوون هەر بۆ یاخی بوون بێت · وە یاخود بۆ داچڵەکاندنی ئـەو ئەو بێت ، بۆ ئەوەی ببێتـە هۆی ئەوەی زیاتر ناوی خـۆ ببرێت ، وەك (نزار قبانی) ئەی‌کات · بەڵام یاخی بوونی شۆڕڕش‌گێڕانە ، کە لام وابێ تۆش هەر ئەوەت مەبەستە ، هەر لە زووەوە لە هۆنراوەکانی منا بەرپا بوەو بەردەوامیشە· بۆ نموونە هۆنراوەی (تیشکی چرایەك) یاخی بوونێـکی ئاشکرایە لە واقعێکی بۆگەن· وە یا ئەم شیعرە پچووکـەم یاخی بوون نی‌یە کە ئەڵێم :

لای ئێمە بەرزی هەر بە سامانە
نەبوونی‌ی ، سـووکی‌و نزمی‌و تاوانە
کێ دەوڵەمەند بوو ، ئەڵێن بوو بە پیاو
وەکوو پیاو نەبن ئەم هەژارانە

هاوکاری : لە شوێنێکـدا وتت (من لەگەڵ شـیعری سەربەستدا نیم ، بۆچی ؟!·

کامەرانن : ئەتوانم بڵێم لە سـەرەتاوە من دەستم دایـە هۆنراوەی سەربەست ، وەکوو (کچە شوان) · وە بـەلای منەوە هۆنراوەی سـەربەست مۆسیقاکەی زۆر بە سۆز ترە لە هۆنراەی ترو بەریشـی فراوان ترە بۆ دەربڕینـی هەست · بەڵام داخەکـەم نەشارەزایان کە دەستیان دایە ئەم هۆنراوەیە ، بـە جۆرێکی ئەوتۆ شێواندیان کە خوێندە-واران بە تەواوی لێ‌ی وەڕڕس‌و هەراسان ببن · وە وەکـوو مەسەلەیەکی کوردی ئـەڵێت : (بەڕاستی سنعاتیان ڕەزیـل کرد) · ئینجـا هۆنراوەی سەربەسـت خۆ وەنـەبێ پەخشان بێ وەك نەشارەزایان تێ‌ی گەییشـتوون · ئەمیش هەرچەندە سەربەستە ، هـەر ڕێ‌و شوێنی خۆی هەیەو هەر تێکەڵ بە دەڕیا تایبەتی‌یەکانی هۆنراوە ئەبێتەو شـارەزایی زۆر ئەوێت · لەبەر ئەوە بوو کە من وتم لەگـەڵ هۆنراوەی سەربەستدا نیم‌و گەڕڕامـەوە سەر هۆنراوەی کێش‌دار ·

هاوکاری : دواجار بیروڕات چی‌یە دەربارەی ئەو بانگـە-وازەی هەندێك لـە شـاعیرو نووسەرە لاوەکانمان لـەم ڕۆژانەدا هەڵیاندا ؟·

کامەران : ئەو شـاعیرو نووسەرە لاوانـە ، وا دیارە جۆرە هەست‌و نەستێکی ئەوتۆ لە دەروونیاندا ئەکوڵێت کـە ناچاریان ئەکا بی‌تەقێتـەوە · بەڵام هیوادارم ئەو شوڕڕشەی ئەوان نیازیان هەیە بـەرپای بکەن ، وا نەبێت کە سـەر لێ

ڕوانە ل٧

یەکێتی نووسـەرانی کوردو هەڵوێستی داهاتوومان

بەسرە : ئەکرەم قەرەداخی

گەر بە چاوێکی لێ‌کۆڵینەوەو بە ئەندازەی شی‌کردنەوەیـەکی زانستی‌یانە ، بڕوانینە باری ئەدەبی نەتەوەی کوردمان ، هەست ئەکەین کە پێك‌هاتنی ئەم یەکێتی‌یە هەروا شتێکی ئاسایی نی‌یەو بەرهەمی‌چەندان ساڵی پڕ لـە بیرکردنەوەو ئاواتی دڵسۆزانمانەو بایەخێکی مێژوویی‌و نەتەوەیی پێ‌ئەدرێت چونکە وەك چۆن یەکـەمین یەکیتی‌یە کـە پێك‌دێت بـۆ نووسەرانی کورد لە مێژووی نەتەوەکەماندا ، هـەرواش پەیدابوونی لە کاتێکدایە کـە بە کاتی ڕاپەڕین‌و جم‌وجووڵی نەتەوەیی‌مان دائەنرێت ، بەمە ئەرکێکی گەورەی ئەچێتە ئەستۆو ئەکەوێتە ریزی ئـەو ئەو دەهان شتە بەکەڵکانەی کە بەردی بناغەی پاشـە ڕۆژی ڕووناکی نەتەوەی کوردمـان دائەڕێژن ·

ئەوەی گومانی تیا نی‌یـە ئەوەیە کـە وێژەی نەتـەوەی کوردمان بە درێژایی تەمەنی ، ڕێگایەکی دوورو درێژی پڕ لە گێرمەو کێشـەی بڕیوە و بە سەر سەدەها کۆسـپو تەنگەی ژیاندا سـەرکـەوتوەو توانیویەتی سیماو قـەوارەی تایبەتی خۆی بپارێزێت · بەڵام لەگەڵ ئەوەشا ، هێشتا لـە بەراووردکردندا ، لە زۆر دواکەوتوودایە بە نیسبەت ئەدەبی‌نەتەوە پێش‌کەوتوەکانی جیهانەوە · ئەمە بەتایبەتی لە ڕووی چیرۆك‌و ڕەخنـەو لێکۆڵینەوەی ئەدەبی‌و زماندا· چونکە ئەدەبی نووسراومـان تاکوتایی سەدەی نۆزدەهـەم‌و بگرە سی ساڵی سـەرەتای سەدەی بیست هەمیش ، تەنها بریتی بوە لە هۆنراوە کە ئەمە ئەگەڕێتەوە بۆ باری ئەنشرو-پۆلیژی‌و کـەلتووری ئـەو سەردەمانەی کوردو چونێتـی ژیان‌و گوزەرانی · جا من کە ئەڵێم ئـەم یەکیتی‌یە ئێستا ئەرکێـکی مێژوویی گەورەی لە ئەستۆیە لە بەر ئەوەیە کە لە قۆناغێکی ئەدەبی‌ماندا لە دایك‌بوە کـە ئەبێت قۆناغی ئیش‌کـردن‌و نەسرەوتن بێت بۆ هەڵچینینی بناغەی ئەدەبێـکی کوردی‌ی ئەوتۆ کە لە سەر کەرەسـەی ئەدەبی کۆنمان‌و لـە ژێـر ڕۆشنایی پێش‌کەوتنی ئەدەبی جیهاندا بنیات‌بنرێت ·

کـەواتە لە پێناوی ئـەو ئامانجەداو لە ژێر تیشکی ئەو ڕاستی‌یەدا ، پێویستە نووسە-رانی کورد بە گیانە دڵسـۆزە کۆڵ‌نەدەرەکەیانەوە بکەونـە ئیش‌کـردن‌و هەوڵدانێـکی چالاکانەو لە سەر بنچینـەی یەکیتی نێوانیـان بۆ ڕاژەی ئەدەبی نەتەوەیی‌مان کوشش-بکەن · پێویستە ڕێگا ببەستن لە هـەر تاکڕەوێکی بیری‌و پێلەبازی‌یەکی بێ‌بایەخ ، لـەم کاتە ناسکەدا · هەروەکـوو پێویستە دەستی یارمـەتی درێژکەن بۆ ئەو نووسەرانەمان کە نووسینەکانیان ڕاستەوخۆ ناوجەرگەی ژیانی کۆمەڵایەتی‌-مان ئـەگرن‌و ئاوێنـەیەکی ڕۆشنن بۆ ژیانی ڕۆژانـەی خەڵکی کوردستان · دواجـار پێویستە کۆنگرەیەکی گـەورە بگرن بۆ گشت نووسـەرانی کوردو لەو کۆنگرەیەدا گشت گیروگرفت‌و کـەم‌وکووڕی‌-یەکی ئەدەبەکەمان باس‌بکرێت‌و چارەسەری بۆ دابنرێت، تاکوو ئەدەبی نەتەوەکەمان گەشـە-بکات‌و پەرەبسێنێ ·

ئەحمەد تاقانە

- ١ -
مەرگی سامال !

●

پاش بووردومان‌کـردنی دێ ،
نۆرەی شاڵاوی پیـادە دێ ·
لە جیاتی ئاوازی (دۆمبا) ،
گرمەگرمی چەك‌و بۆمبـا ! ·
سوپای بێ‌فەڕر بە زرێ‌پۆش ،
ئەچوە سەر گوندی خامۆش ·
ناپاکانە سەمای ئەکرد ،
لە سەر لاشەی منداڵی کورد ·
بە دووی خەرمانی بەری ساڵ·
لیخن ئـەبوو چاوی سامال !·
نێرگز ئەبوو بـە خۆڵەمێش
زامدار ئەمرد ، نەئـەما ئێش

- ٢ -
چڵکەو ڕەشاش

●

پێش‌مـەرگە لە کوردستانا ،
لـە پێناوی بوون‌و مانا ،
پەنجەی ئەنایە سەر پیلکەی ،
ڕەشاشەکەی ···
گڕی بەرئەدا لە چڵکەی ،
تەختی زۆردار ·
ئەی شێلا بە کلاشەکەی ···

◉

کورد پەرستێکی چەك لەمشت،
ناگەڕڕێتەوە پشتاو پشـت ·

- ٣ -
گولـدان

●

لە گوندێکا ··
زۆر تینـوو بووم
بۆ مـاڵێ چـووم
دۆیان پێش‌کەش‌کردم ، بەڵام
هەر کە جامەکەم دی ·· ڕامام!
قەوانی گوللەی بومبـا بوو
دیاربوو لە شـەڕر بەجێ‌مابوو
بوو بوو بـە جـام
پرسیم ، وتیان : بەڵێ قەوان ،
ئێمە کردمان ،
بە جامی دۆ ·· لە بۆ میوان ·
قەوانێکی تر گوڵدانە ،
خۆش‌هاتنی میوان ئەکا ·
دروشمێکی کۆڵنەدانە ،
بۆ گەل لە ڕێبازی چەکا ·
سێ شەممە - ٢٠-١-١٩٧٠

هەمەڕەنگ

علی نقشبندی

وەلاما پێنجێ

دە وەلاما پێنجێ دا لسەر شەش پسیارێت سەر پەرشتی- کەرێ روژناما هاوکاریێ ژ مەلا مستەفا بارزانی (سەروکێ پارتا دیمقراطی کوردستان و سەر بەراهیا تێکوشەرێت کوردا) کرین ، جابا وی لسەر ڤێ پسیارێ ئەڤە بوو :

پسیار : رەئیا هنگو بەرامبەر تێگەهشتیو و نڤیسەڤانو ئەدیبێت کورد چیە ؟ لڤان دەھ سالێت پسەر خەباتا مللەتێ مە ڤە چوین !! و هنگو چ داواو و نەسیحەت بوو وان هەنە !! مەلا مستەفایی جەواب دا : کو وان چ تەخسیری نە کریە و ئیشێ کری ژ بەری نوکە ٠٠ واجبێ وان ئەوە زێدەتر ئیش بکەن و هەکە قوسیرەك هەبیتش راست و چاك کەن ٠٠٠ بوو پێش کەفتنێ بچن ٠٠٠ بو خزمەتا ڤی مللەتی ٠٠٠

چ شك تێدا نینە کو بارزانی دەورێ رەوشنبیر و ئەدیبێت کورد چاك د زانیت چی وەختێ بو وان هەلکەتی چ قوسیری و تەخسیری نە کریە هەر ئێکی لدیف شیبیانا خو و ئەوا کو ژێ هاتی ، و ئەڤنە گەلەك بچاڤەکێ بەرز و بتەقدیر تەماشەی بارزانی د کەن و دەورێ وی چ جارا ژبیر نا کەن کو جانێ خو گری مللەتێ کورد کری دا بگەهنە ئارمانجا خو و جهەکێ بلند بگرن د مێژوویێ دا ، ڤی مللەتێ تێکوشەر گەلەك زەحمەت یا کێشایی حەتا گەهشتیە وەرگرتنا (حوکمێ زاتی) ب وەرگرتنا ڤێ مافی دەورێ مللەتی بدیماهی نە هاتیە هەر وەسا یێ رەوشنبیر و ئەدیبا هەرێك د راستا خو دا چاکیێ بکەت و وێ بکەت یا خەما وی ، واجبێ خو دروست ب جهـ بینیت و بپارێزیت و چاڤ دێرییێ لێ بکەت و یا چاك بوو ڤی مللەتی بنڤیسیت و ب بێژیت و بکەت، **(هەکە وەرگرتن هوسا یا ئاسێ بیت پا دێ پاراستنا ڤی مافی بێ شك بزەحمەتتر بیت)** بەلکو دێ رەوشنبیر و ئەدیبێت کورد دەستەکێ درێژ د ڤێ خلمەتێ دا هەبیت و بارێ وان دێ گران تر لێهێت و کارێت وان دێ بزەحمەت تر کەڤیت بەلێ د ڤێت نە راوەستن حەتا دیماهیێ ٠

بیشە ڕوژ ...!

دونیا دێ گەهیتە سالا (٢٠٠٠) ێ ، ئەو سالا کو د کەڤیتە سێکا دیماهیکێ ژ چاخێ بیستێ کو مروف یێ گەهشتیە هەیڤێ و یێ شیایی بگەهینتە بن دەستێ خو (قوەتا نەوەوي) هەر وەسا مروف گەلەك یێ شەهرەزا بو یی د کیمیایێ و فیزیایێ دا و شیا وە بکەت کو ماکینێت مەزن شول بکەن بێ مروف کو لسەر راوەستن ئان پاژون ئان بدەنە شولي ئان زەحمەتێ پیڤە ببەن پشتی (٣١) سالێت دي دێ مروف چ کەت ؟ و دێ گەهیتە چ ؟ دێ گەهیتە سالا (٢٠٠٠) ێ ، ئەڤ پسیارە یا د هزرا گەلەکا دا هەێ و ئەڤێ پسیارێ دکەن ژ بلي هندەکێت هەین د بێژن ما مە چ دبیت بلا ببیت ئان ئەوا د بیت دێ هەر بیت بەبێ ڤان سالێت دیماهیێ زانینەکا نوی یا هاتیە گورێ **(زانین و خاندنا مروڤا)** کا دێ چ کەن و دێ چ تشتێ نوی ئینِنە دەرڤە ٠ نێزیکی سەدێ هەشتێ (٨٠٪)ێ گوتنیت زانیارێت چاخێ نازدێ (١٩)ێ ێت هاتینە ڤە لچاخێ بیستێ بەلێ ژ سەدێ نوط ئان نوط و پینج (٩٠٪ - ٩٥٪) ژ هزر و تەخمینێت مروڤێت چاخێ بیستێ (٢٠)ێ دێ هینە ڤە بدرستاهی د چاخێ بیستو ئێکێ دا (٢١)ێ ئەڤە یا هاتیە دانان ل سەر بناخێ خاندن و تێگەهشتنا مروڤیت عاقل و هزر کویر کو درێژ خەباتا کری دا بگەهنە ڤێ چەندێ ، ل سالا دوو هزارێ (٢٠٠٠)ێ مروف دێ گەلەك شولێت نهو هێلیتە برێڤە و دێ هندەك تشتێت تازە و فایدە تر دەرکەڤن وەکی جلکا: دێ جلکیت کاغەزێ هێنە درست کرن ئان ژ هندەك تشتێت دی ێت سڤك کو نا شوون و ئوتی نا کەن و نا ڤەدورینە سەرێك ئان پاطە کرن دێ جارەکێ ئان دوو جارا کەنە بەر خو و دێ هاڤێژن بەلێ دئەرزانن مروف بکرینا وان ڤە گەلەك زەحمەتێ نا بەت هەر وەسا پێلاڤا نا پني کەن و فرچە و رەنگ نا کەن چنکو نا گەهن کو وەلێ بکەی دێ ژ کار کەڤن و دێ هێنە هاڤێتنێ بەلێ گەلەك د ئەرزانن ئێدی هندێ نا ئێنن کو مروف وێ زەحمەتێ پێڤە ببەت ، ترومبێل دێ بەرزە بن لباژێرا شول پێ نا هێتە کرن بەلێ بوو رێکێت دویر و بارا دێ هەر مینن ، شوینا وان هندەك ماکینە ێت هەین دێ هێن و چن لناڤ باژێرا و سێ هزار (٣٠٠٠) مروڤا هەلدگرن و بخود راوەستن بێ کو ئێك پاژوت ئان لسەر راوەستیت دێ چیت (٦٠٠ - ٧٠٠) مێترا و بخو دێ راوەستیت بێهنەکێ پاشی دێ بخو چیتە ڤە ، و هەر وەسا د کرن و چاندنا دا ماکینە دێ جهێ مروڤا گریت بو سست کرنا ئاخێ و طوف هاڤێتنێ و دورینێ د سالا (٢٠٠٠)ێ دێ کەهرەبا (زەرري)، دێ هێتە بەلاڤ کرن لهەمی جهـا و لهەمی عەردا و ل عەسمانی و لبن عەردی ٠ بنەکار دێ هێنە چێ کرن لسەر ران هەیڤێت کو بدەست چێ کرین بو بەلاڤ کرنا روناهیێ و گوهاستنا شکلا و ڤرێ کرنا (تێلغرافا) و بشول ئێخستنا (الاسلکيیێ) و گەلەك شولێت دی دێ هێنە دەرڤە کو مروڤا یا خو پێ ڤە ماندی کری ئە ڤە ژێ نیشانەکا دیارە بو پێش ڤە چونا عەقلی و پسەر کەتنا وی کو گەلەك مروف ێت هەین هزرێت خو کویر د کەن بو بسەر کەفتنا مروڤا و خوشیا وان دویر ژ شەری و نەخوش یێ و خراب کرن و صوتنا ٠

فەلسەفا ژینێ

پرتە شێعرەك یاگەهشتیە مە ژ برادەرێ هێژا (مسعود کتانی) کو شێعر یا بویە کەسپ و کارا وی ژ مێژ رەوە شولێ شێعرێ د کەت و شێعرا وی یا ژ هەمی شاعرێت دی یا پاقژ ترە د گەل وێ کو یا تازەیە دبێژیت د (فەلسەفا ژینێ دا) بنـاڤێ (جانێ نەتەنا) ئەرێ هەمی دەزگەهێت شێعرێ ێت بەشدار کرین د شێعرا خو دا :

کریسك ژ چاڤا
پەشینە ئاسوی !
دیار هەر گاڤا
ئەڤرێ ژ بەر جوی !!

●

هەلما گەرم و کەل
کولیلك چرمساند
خەملی بو نەفەل
کەر چویێ قوساند

●

سیخور یێ ئەرزني
پەرێت تیژ بەردان
ئێك لدیف ئێك هەرنوی
پەر وەریا هەردان

●

مایە د کونێ ڤە
یا گرتی وی رك
کەس ناهێت تێڤە
بزاڤەکا چك

●

دار کوکێت چیا
هێژ بەتیك کەسکە
بێمو تەڤریا
ئاستەنگا تەسکە

●

قولنگێ مشەخت
وی نالە نالە
زستانا بێ بەخت
نەخوش هەڤالە

⊙

سرا بێ یەمان
سویێ ئەسمان
پر کر کا پەیمان
پسەڤا کەت خانی

⊙

داد گەھ و ئەو داد
نە بو یە و نا بیت
هەوارە و فەریاد
بێ دادی رابیت

●

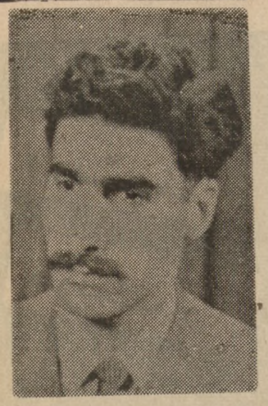

رویێ گەلەك رەنگ
چاك دێ پسەر کەڤیت
پاشي ژوی و بێ دەنگ
بەر دەقشا رەڤیت
سوز و دەڤ نەرمی
چ چا گوھ نە دێ
دێ رەنیت چەرمی
ژ دوستێ سەدێ

مسعود کتانی

(نامە) بو سەردار عبدالرحمن

———

نامەك گەهشتە مە دگەل پرتە شێعرەکێ ژ برادەرێ چاك (سەردار عبدالرحمن دهوکی) مە وەسا دت هوسا بەلاف کەین هیڤی دکەین پتر ب خەبتیت دکولانا شێعرێ دا :

ئەوێ لبن پەردێ د
خەبتن بوو نیشتمان
د مێژن خوینـا مللە
تەکێ وەك کوردان
د گەل ناڤێ خو ناڤێ
مللەت ژی نزم د کەن

روژا وان نەما
چەند طولاز ب حیلە
د سەردا دبرن
پشتا دژمنی د گرن
خوینـا مللەتی دمێژن
هەر چەند کو دل
پیس و تژی قرێژن

روژا وان نەما
جەحێل وپیر و
زاروکا د کوژن
د ناف کومەلا چێرو
کێت خەباتێ دبێژن
مزگینی بدەمە وان وان
روی رەشتێت بێ ئیمان

روژا وان نەما
دێ هەلنگڤن دگەل
نەیاران
نێ کوردا ژی چاڤیت خو
ڤەکرن
رهـ و طایێت ئیستعمار
ێ ژ بن ڤەبرن
روژا وان نەما

⊙

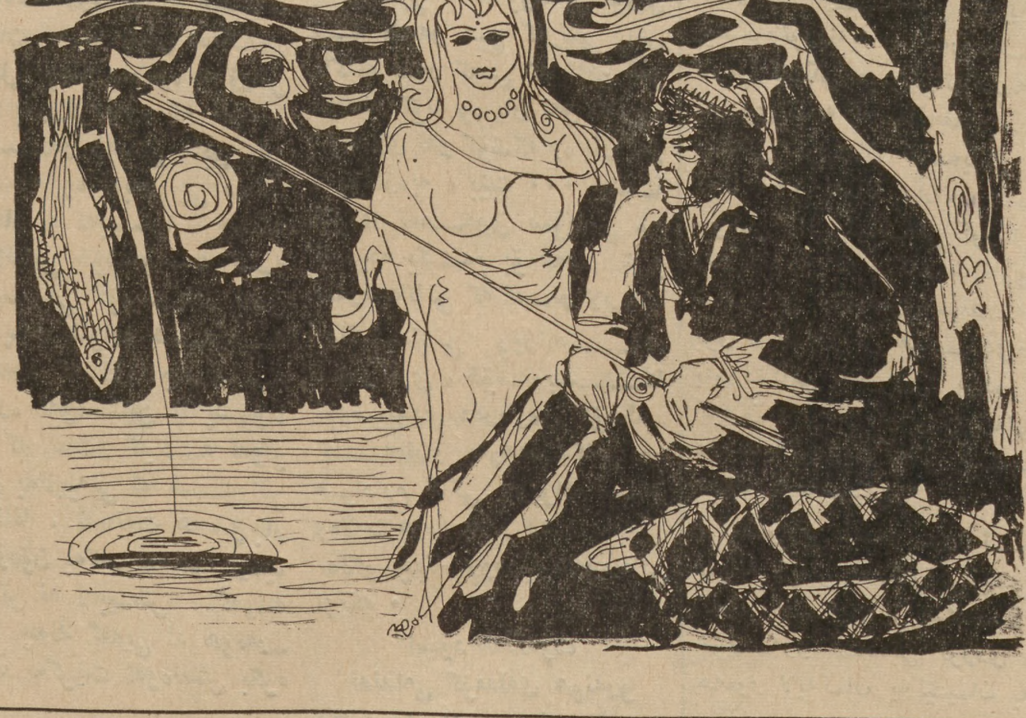

مێرکێ ماصیا

جوتیارەکێ خشیم ژنەکا جەمباز هەبو هەر وەختێت مانە پتنێ لمال پشتی مێرك ژ جوتی تاتە ڤە دا مێرك مەدحێت تێگەهشتنا مێرکا کەت و زیرەکاتیا وان و شەهرەزایا وان کەت دا بێژیت چ حیلە لمێرکا نا هێنە کرن نە وەکی ژنکا نن ژنك گەلەك د بێ عاقلن زوی تسەردا چن ٠ ژنك هەر دا مینیت هزرێت خو کەت دا پێك دا چێت و عاجز بیت بەلێ دەینە د کر مێرکی درێژ کر ، روژەکی ژنکێ گوت بوچی ئەز ڤی جامێری نا جەربە کەم گەلەکێت دلێ خو دا ئاڤا یە ، سێ چار روژ تێ چون ، هەر وەکی روژێت بەرێ مێرك سپێدی زوی دگەل نڤێژی دا حەیوانیت خو ئالف دەت و دا چیتە ناف جوتی ٠ دا بیتە تێشتە گەھ ژنك دا تیشتا وی بو بەتە ناف جوتی ، وێ روژێ ژنکێ پارزینێ خو هاڤێتە پاش ملێ خو و چو سویکێ دوو ماصي کرین و کرنە د پارزینی دا و رێکا ناف جوتی گرت ، گەهشتە وێرێ کو مێرك هندە دێ خلاس بیت ژ جوتی مێرکی گوتێ : تو چەندابێ عاقلی ما تە نە زاني دێ زوی هێمە ڤە ئەڤرو ، طوڤێ من خلاس ، دێ خەتا لێ دەم بو سوبەهی ٠ ژنکێ دەنگ نەکر رونیشتە سەر گڤاندا زەڤیێ پارزینکێ خو دانا رەخ خو و گازی کرێ: ما تو نا هێي تشتەکي بخویی! مێرکی گوتێ : تێشتێ دانە دێ خەتێت خو خلاس کەم و هێم ٠ مێرك هات روینشت ژنکێ نانێ وی دانا بەر ٠ تێشتا خو خار و گاێت خو ڤەکرن دانە بەری خو گوتە ژنکێ تو ژی تشتێت خو تێك بنە و لدیف من وەرە ٠ مێرك بەرێ ڤە بو ٠٠٠ ژن رابو سەر خو ماصیێت خو هەلگرتن و چو ناف زەڤیێ لبەر خەتێت وی بن لە کرن وەسا گو گێسن بگەهیتێ ٠ پارزینێ خو هاڤێتە پاش پیلێ خو و ڤەگەریا مال ٠ روژا پاشتر وەکی مێرك دا چیت ژنکێ گوتێ : جامێرا ئەز ئەڤرو یا ساخ نینم نە شێم بێمە ناف جوتی تێشتا خو دگەل خو ببە من یا بوتە دروست کری ئەو لرەخ کارکێ ، مێرکی دەستێ خو لسەرهەڤیرکي دا و کرەت تێر طوفکا خو دا و چو ناف جوتی ٠ ئێڤاری مێرك هاتە ڤە حێوانێت خو نە برنە گوڤێ گازی ژنکێ کر و گوت : کا تو ، وەرە ژنکێ گوتێ : تە خێرە ٠٠٠ گوتێ : حورمەتێ چەرمێ سەرێ من یێ بلند بویی ، دەست دا تیر طوفکێ دا قوتا نیڤەکا مالێ دوو ماصی ژێ کەتن ، ژنکێ گوتێ : من گوت کا چیە و زڤری دا دەرکەڤیت و خو تێ نە گەهاند گوت : بەلکی تە گران ژێ کری بن ٠٠٠ مێرکی گوت : من بێ لبەر خەتا جوتی دیتین گیسني هەلاڤێتن ژ بن ئاخێ ٠٠ ژنکێ گوتی : دیارە رزقێ مە نە ٠٠ روژا پاشتر مێرك ئێڤاری، هاتەڤە کو ژنکێ ماشەکا بنووك یا لێنایی و پوینگێ کریە بەر مێرکی گوتێ : ئەڤە چیە ٠٠٠ ژنکێ گوتێ : ماشە ٠٠٠ یا نە خوشە ؟٠٠٠ مێرکی گوتێ : کا ماصي ژنکێ گوتێ : چ طوڤ ماصینە مە هەین ٠٠٠ میرك عاجز بو گوتێ : ما من دوهی دوو نە ئینا بوون ژ ناف جوتی ٠٠٠ من نە گوتە تە یێ ژ زەڤیێ دەرکەتین !! ژنکێ گوتێ : دیارە دێ دین بی ٠٠٠ کاڤا ژنکێ ئەوە گوت یێ ، چاف د سەرێ میرکی را صور بوون و بلند بو گوپالی کوت : دا ئەز تە ڤەهوسیم ٠٠٠ دیارە تو گەلەکا کەري ، ژنك بەزی بەر دەرێ و خو فەقوتا و کرە هەوار کو : وەرنە تانا من مێرێ من یێ دین بویی دێ من کوژیت ، خەلکێ گوندی لێ دا جریا و کوم بونە دەرێ مالا میرکی ٠ گوتنێ ئەڤە هەوە چیە ؟ ژنکا دبەر ڤێرێت خو را د بێژیت پسیارا مێرێ من بکەن کا وی چیە ٠ هندەکێت رهـ سپي و دان عومر چونە ژور دیتن مێرێ ژ پێر ڤە لنیڤا مالێ و گوپالێت دەستی چاڤێت سەری را صور بوین مێرك دانا خارێ و گوتنێ ئەڤە چیە ژنك هاتە ژور یا دکەتە گری یا د بێژیت : ئەز دەیناکەم بلا ئەو بێژیت ٠ مێرکی گوت : دوهی من دوو ماصي ێت ئینایین ژ بەر خەتا جوتی ێت دەرکەتین ٠٠٠ دا بو مە چێ کەت ئەڤرو ئەز تێمە ڤە کو ماشا چێ کری ما ئەزێ حەق نینم ٠٠٠ مروڤ مان د ئێك و دوو فوکرین ٠٠ ژنکێ گوتێ: من نە هێلن دێ من کوژیت ٠٠ مێرکا گوت : پا چ بکەین ٠٠ ژنکێ گوتێ : خێرەکێ بخو بکەن گرێ دەن حەتا صوبەهێ بەلکی خودی کەرەمێ بکەت ڤە گێریتە ڤە ، و ئێك ژ هەوە بێژنە مەلایی بو بهیندەك ئاڤێ ڤە پخوینیت ئەڤ شەڤە ٠ مێرك رابوون تازە مێرێ وێ قەرە پەست کر پستوینێ ڤە ئەو دەرکەتن چون مێرکی کازی ژنکێ کر گوتێ : دێ وەرە حورمەتێ من ڤەکە ما تو نزانێ کو ئەزێ دین نینم !! ژنکێ گوتێ : بەلێ ئەز دزانم توو یێ دین نیني سویند بخو کو تو دەینا کەیە من دێ تە بەردەم ٠٠٠ مێرکی گوتێ : دێ وەرە ئەز دەیناگەم ژنکێ وەریس ژ دەست و پیا ڤەکر و گوتێ : ژنك گەلەك د بێ عاقلن و چ نزانن ٠٠٠ ما وە نینە ٠٠٠ هەر ژ خودێ داخازگە کو مروڤی بپارێزیت ژ فند و فێلێت ژنکا ٠٠٠ ڤێجار هەر مەدحێت مێرکا بکە و عاقلێ وان ٠٠٠ و شەهرەزایا وان ٠٠٠ نێ ژنك پکێر چ ناهێن ٠٠٠ تە خو دیت ٠٠٠ مێرکی شەرم کر و گوت : من توبە کو جارەکا دی وەنە بێژم ٠٠٠

نڤسینا ڕۆژناما

سەرگێرا دیانەتا ئیسلامی لئاسیا ناڤێ و کازاخستانێ (موجەللەکێ) دەردکەت بزمانێ عەرەبی ناڤێ وێ (بوسولمانێت ئاسیا ناڤێ) یە ٠ د هەژمارا وێ یا ئێکی دا یا ڤێ دیماهیێ د بێژیت لەسەر (بیرهاتنا سەدێ ژ بوونا لینینی) د پێژیت ل وێ لاپەری دا کا وەختی پێشیێ وەختێ قەرالا حالێ بوسولمانا د ناڤ ئێکاتیا سوڤیتی دا چ بوو ژینا وان یا چاوا بوو و پێدکریت د گەل وەختێ (پاشی شورەشا ئوکتوبەرێ) دیار دکەت د وێ لاپەری دا کو جهێ بوسولمان لید ژین لناف ئێکاتیا سوڤیتی دا دبێ بەهر بوون ودبێ ماف بوون د هەمی دەرگەهێت ژینێ و زانینێ پاشی شورەشا ئوکتوبەرێ یا سوشیەلیستی هەمی مللەت ئازاد کرن ژ رەخێ زمانی و بکارئینانا هەمی هزر و تەخمینێت وان و هەمی مافێت دی ٠ بوسولمانێت وێرێ ژی سەربەست بوون د کار ئینانا دیانەتێ بێ زور داری و وەنەکرن ، جارەکا دی مافێت دیموقراطی بو زڤراندنە ڤە و هەمی دیانەتێت دی کو د سەربەست بن بکار ئینانا دیانەتا خو ٠ ل (٩) ێ کانینا ئێکێ ژ سالا (١٩١٧) لینینی بریار دا ب (مەرسومەکێ) کو (قورئانا ئمام عثمانی) بزڤرینە ڤە جارەکا دی بو ناف بوسولمانێت وێرێ ، ئەوا وەکو قەرالا ڤەشارتی ل (کتێبخانا نیشتمانی ڤە لموسکو)ی ، وەکی هەمی مللەتی سوڤیاتی بوسولمان ژی لوێری د بەشدارن هەمی شوینیت تێگەهشتنێ و ێت (ئقتصادي و سیاسي) د ناف ئێکاتیا سوڤێتی دا ٠ (مفتی ضیاء الدین بابا خانوف) سەوکێ سەرگێرا دینی یا بوسولمانێت ئاسیا ناڤێ وکازاخستانێ ، بەحسێ ڤێ سەرگێرا بوسولمانیێ دکەت کو هەمی کارێت بووسولمانا لوێرێ ێت جی بەجی بووین ژ (٢٥) سالا بەری نوکە و مفتی دبێژیت کو بنەکارەکا ئیسلامی یاهاتیە درست کرن ل (طشقەندێ) کو ناڤێ وێ یێ هاتیە دانان (براق خان) لوێ بنەکارێ دەرسێت دینی لید خوینن و بوویە جهەکێ تایبەتی بۆ پسیار لێکرن و سەرگێرا دینێ ئیسلامی لـ (ئاسیا ناڤێ و کازاخستانێ)٠ هەر وەسا یا هاتیە نڤیسین دوێ موجەللێ دا کو کتێبخانا طشقەندێ دحەوینیت (٢٥) هزار موجەللەدا و کتێبا و کتیبێت بدەستی هاتینە نڤیسین د دەربارەی بەحسێ ئیسلامێ دا و یاتێدا نڤیسي (عبدالغنی عبدالله)ی کو لوێ موجەللێ دنڤیسیت د بێژیت ئوزبەکستان هاریکارا ئێکاتیا سوڤیتی دکەت ژ رەخی (ئقتصادي ڤە) ب ٦٠٪ ئەگەر بێتە پیڤان د گەل کومارێت دی

بروانە ل ٧

institut kurde de paris

هونەر و ژیان

ووتەی هونەر

هونەر ـ بەگشتلقەکانی ـ یەوە ـ بەنوێنەری راستەقینەو دەمڕاستی میللەتان ئەژمێردرێ هەر میللەتێك رادەی سەرکەوتنی لە پەیژەکانی شارستانیدا بەپێی هونەریەوە ئەپیورێو دەس نیشان ئەکرێت . پێشکەوتنی هونەر بەلگەی لەش ساغیودڵ قایمی میللەت ودوا ڕۆژەکەیەتی . میللەتی ئێمەی کوردیش حەقیەتی ئەگەر بەسەر خاکشا نازنکات لەکاتێکا کە خاوەنی ئەم هەموو گۆرانیو ئاوازو دەنگو سۆزوسازە بێت کە ڕۆژهەڵاتناسو کورد ناسەکانی پێ کاس بووبێ ، بەجۆری کە خۆیشی بتوانێ بەسەر بەرزیەوە ، بە بروایەکی پتەوەوە شان لەشانی هونەری پێشکەوتووی میللەتان بداتو بە کولمێکی گەشەوە بڵێت فەرموون ئا ئەمەش هونەری (من) !. ئەمەش میرات وکەلەپوور وسامانی بەنرخی (من !) . بەڵام کەمتەرخەمی وسڵ بوون وخستنە پشت گوێو نادانی هونەرمەندانمان ئیشی لێ ئاڵۆز کردووین ودوچاری بەدبینی ونائومێدی ودوو دڵی بووین .

ڕۆشنبیریەکی فراوانی لە زانستی مۆسیقادا، شارەزاییەکی پوخت لە ئاوازو هونەری نەتەوەکانی دەوروپشت ، پسپۆریەکی باش لەپلە مێژوویی‌یەکانی مۆسیقاو پیاوە نەمرەکانی ، تام وچێژو زەوقێکی میللی وئاگاداریەکی بەرین لەئاوازە فولکلۆری‌یەکان ومیراتی هونەری کلاسیکی خۆماڵی کوردیمان ، هەستکردن بەجوانکاری و خوشەویستی وبەهرەی پڕ موچرکی خۆرسکیی ، ژیانێکی بێ پچرانەوە لەگەڵ هونەر وکۆڕی هونەرمەندان ، ئاڵوگۆڕکردنی تاقیمانە وتەجرەبەی هونەری ، کردنی خۆ تەرخانکردن بۆ مەبەستی هونەر بەپیشەیەکی راستەوخۆ هونەرپەروەری ، بروایەکی بێگەرد بەپاشە ڕۆژی گەلو هونەرەکەی . ئەم هەموو راستی‌یانە بەتێکرایی ئەو هونەرە نەمرو بەرزەمان ئەخاتە بەردەستو سەرمان بەرز ئەکاتەوە ، ئۆقرەو دڵنیایی وئاراممان پێ ئەبەخشێ . دیارە هەر هونەرمەندێکیش ئەمانەی ووتمان بۆی نەلواو یالەباری‌دا نەبێت زۆر سەخت و دژوارە بتوانێ خۆی بەسەر ڕۆژگارا بسەپێنێ ونەمرینی خۆی مسۆگەر بکات وپەیامی خزمەت بگەیەنیتەجێ . ئەو سەرەگێژانەیەی کە ئێستا هونەرەکەمانی تێدا خول ئەخواو تلاوتل ئەبێتەوە هەرچەند لە بنج دا بەزروفی مەوزوعی میللەتەکەمانەوە بەستراوە وکاری لە پێشکەوتن وهەڵسوکەوتی کردوە ، بەڵام لەگەڵ ئەوەشا کەمتەرخەمی هونەرمەندانیشمان لەم ڕواڵەتە نالەبارو نارەوایە بێ بەش نین ، ئەوانەی کە مێژوویان دروستکردوە ئەو پاڵەوانو بلیمەتانە بوون کە سەریان بۆ گورزی چەرخی چەپگەر دانەنەواندوە، بەڵکو بە پێچەوانەوە ، بەدەمارو خوێن ورۆشنایی دیدەیان ، بەشەوەنخون وخەباتو بەردەوامی‌یان ڕێگای کاروانی‌یان تەخت کردوە ولەهەوڵ تەقەلایان یاشگەز نەبوونەتەوە ، بەڵکو بەچالاکی وقایمی ولاساری‌یەوە بوون بە مۆمدانی ڕووناکی وپێشکەوتن هەر بەمەش گۆی هونەریان بردووتەوە ، مێژووی هاوچاخیش بەشانازی وسەرفیرازی‌یەوە ناویان ئەبات وپەیکە رومۆزەخانە ئاهەنگ و شایلۆغانی یادکردنەوەیان بۆ ئەکرێت ، نامیلکە ودەفتەری گیرفانیان بۆ ئەنووسرێتەوە ، تاگشتوالا ناوو ژیاننامەو خەباتیان ئەزبەر بکات !

لەگەڵ بولبولی بادینان « عیسی بروای »

پرسیار : کەی دەستتکردوە بەگۆرانی ووتن و یەکەم گۆرانیت چی‌یە ؟

وەڵام : لە مندالی‌یەوە ئەم چێژەم هەر هەبووە ، زۆر باش لەبیرمە حەفت ساڵانە بووم لەناو خەڵکا دەنگم بلاوبووەوە . لەساڵی ١٩٥٨ دا یەکەم سترانم لە ئێزگەدا تۆمارکرد لەژێرناوی (مەدینا) دا بوو .

پرسیار : جوولانەوەی هونەری کوردیت چۆن دێتە بەرچاو ؟

وەڵام : چەندەها هۆی تایبەتی ڕێی لەم جوولانەوەیە گرتبوو وە ببوە هۆی سستیو دواکەوتنو لاوازی ، بەڵام ئێستا ولەمەو دووا چاوەنۆری پێشکەوتنێکی زۆر بەبایەخی لێ دەکرێت ، نەخوازەڵلا هونەرمەندی کورد بەسایەی بەیاننامەی ئاشتی‌یەوە سەری بەرزکردوە ، لە باری‌دا هەیە خزمەتی باش وبەکەڵك وشۆرشگێر بنوێنێ .

پرسیار : رات چی‌یە بەرامبەر گۆرانی وئاوازی فۆلکلۆری کوردیمان ؟

وەڵام : نەك تەنیا من ، بەڵکو هەموو هونەرمەندێکی کوردی پێگەیشتوو شانازی بەم سامانە بەنرخەی‌کورد ئەکات لە فۆلکلۆردا . گۆرانی فۆلکلۆری زۆر سەرکەوتوانەو بەتەواوی لەئاواتی مرۆڤی ئەمرۆی‌کورد ئەدوێ ودەس نیشانی ئەکات ، هەر لەبەر ئەمەشە من بەش بەحالی خۆم گۆرانی‌یەکانم هەموو فۆلکلۆرینو لەدەم خەڵکەوە وەریان ئەگرم .

نموونەیەکی بالیتی سۆفیەتی لە شانۆی کرێکاران ـ مۆسکو ـ

تۆمار

خاڵەی ڕێبوار ڕێم لێ گۆراوە
بۆلای لەیل‌ئەرۆم، یارلێم‌تۆراوە

* * *

خاڵەی ڕێبوار منیش ڕێبوارم
منیش وەکوتۆ دڵ بریندارم

* * *

مدەی حەوت مانگە من لەرێگامە
دوچارو مەستی چاوی ألەیلامە

* * *

سەفەرم شەوە ، ڕێگام سابلاغە
مەمکی یاری‌خۆم وەك گوڵەباغە

* * *

هەرکەی دەرکەوتم بناسەدەنگم
تۆزی غەریبی نیشتوە لەڕەنگم

* * *

ڕێگاکەم دورەسەر بۆ هەورازی
یارلێم دابڕا، چوو بۆ سەربازی

* * *

نوری وەشتیو ٠٠ ؟!

پرسیاری هاوکاری : کاك نوری وەشتی بەو ناوەی ئەندامی دەستەی کۆمەڵەی هونەرو وێژەی کوردین لەشاری سلەیمانی‌دا ، بیروڕاتان چی‌یە بەرامبەر بەیان نامە مێژوویی‌یەکەی ١١ی ئاذار ٠٠ وە چ هیوایەکتان بۆ پاشە ڕۆژی هونەرو وێژەی کوردی هەیە لەپاش چارەسەرکردنی‌مەسەلەی نەتەوایەتی گەلی کوردمان ؟

وەڵام : پێشەکی بەیانی ١١ی ئاذار وەك لەخۆیا ناوێکی پێشکەوتووانەیە ، هەروەها ناوەرۆکێکی دیموکراتیانەی ئەوتۆی تیایە کە ساڵەهای ساڵە میللەتی کوردمان خەباتی بۆ ئەکا ٠٠٠ لەمانە دانانان بە حوکمی زاتی میللەتی کوردا . وەك ئەم بەیانە جێگەی شانازیو شادومانی جەماهیری میللەت بوو ، هەرواش هێنانەی‌دی بنوودەکانی بەخێرایی‌و بێ‌دوواکەوتن ، زیاتر گیانی برایەتی‌و دۆستایەتی دیموکراتی لە عیراقا ئەچەسپێنێ .

ئومێدەوارین لەمەو دووا ئەم بەیانە زیاتر هەنگاوێکی پێشکەوتووانەبێ بۆ پێشخستنی هونەرو ئەدەبی کوردی وە هەموو لایەکمان یەکێتیمان یەك بخەینو دەست بخەینە ناو دەستی یەك بۆ پێشخستنی ئەم هەنگاوە ، جگە لەمە یاریدەیانو یەکێتیمان لەڕێی بلاوکردنەوە نووسینی نووسەرەکانمان وە هەروەها پێشخستنیو دامەزراندنی شانۆی میللی لە هەموو ناوچەیەکی کوردستانا .

زیاتر گلەیی لە دانیشتووانی هۆڵ ئەکرێت .

کاك م. ئاسودە دیسان نووسیوە کە دەرگای چایخانەکە زۆر لەسەر تەرزی کۆن دروست کرابوو ، ئەبوایە لەسەر شێوەی تازە بووایە چونکە باوی ئەو جۆرە دەرگایانە نەماوە .

لە زۆر شوێنا ئەبینین خانوو بێت یا دوکان کە زۆر کۆنەو بگرە زۆر پەرپووتە کوشکێکی گەورەو تازە وە یان « پێشانگایەکی » پڕ لە شتوومەکی نوێی لە لادێو هیچ کارێکی واش ناکاتە سەر کەس کە نابێ ئەو دوکانە کۆنە وە یان ئەو خانووە کۆنە لای ئەو کۆشکە وە یان ئەو « بوغازەیە » بێت ٠٠٠ ئینجا لێرەدا ئەمەوێ سوپاسی م. ئاسودە بکەم بۆ هەستیو سەرنجەکانی کە لەسەر لاپەڕە ڕەنگینەکانی ڕۆژنامەی « هاوکاری » خۆشەویستا نووسیبووی دەربارەی کۆمەڵەکەمانو بەرهەمەکانی وە هیوادارم کاکی ناوبراو ئەو وەڵامدانەوەم بە (رد) دانەنێ بەڵکو چەند ڕوونکردنەوەیەکی نزیکە .

اسود هەڵکەوت
ئەندامی کۆمەڵەی هونەرو وێژەی کوردی ـ سلەیمانی ـ

سەرنجێك دەربارەی چیرۆکی شانۆیی « کێچ »

دووابەدووای نووسینەکەی « م. ئاسودە »

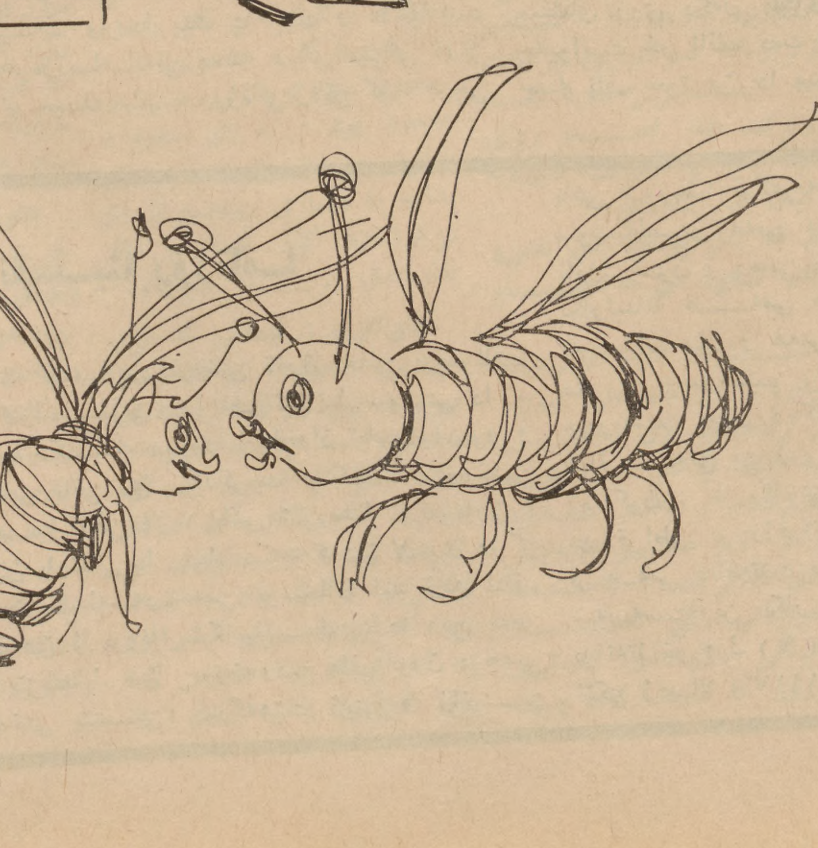

بێ‌گومان هەموو دڵسۆزێکی هەر گەلێك وە هەر هونەرمەندێکی ڕاستەقینەو چالاکی هەر نەتەوەیەك ، شادمانە بەوەی کە هونەری میللەتەکەی بگاتە هونەری گەلانی پێشکەوتوو ٠٠ وە ئەمەش بە کۆششو هەوڵو لێ‌هاتنو کەم تەرخەمی نەکردنو وریایی‌و کارکردنی هونەرمەندانە بۆ بزووتنەوەو گەشەپێدانی هونەری ئەو گەلە ٠٠٠ ئێمەش « کۆمەڵی هونەرو وێژەی کوردی » لە سلەیمانی بەشانازی‌یەوە خۆمان بە بەشێکی ئەو کەسانە داناوەو دائەنێین کە ئەمانەوێ بۆ بەرژەوەندی گشتی‌ی کۆشش بکەینو هونەری نەتەوەی کوردمان ئەوەی لە ئەستۆی ئێمەدابێت بەو پەڕی دڵسۆزی‌یەوە خزمەت‌بکەینو بەپێی تووانا و لێ‌هاتنو ڕێ‌وشوێن ، ئەو هونەرە زیاتر گەشە پێ‌بدەین ٠٠ ئینجا لێرەدا با ئەم نووسینە نەخەمە قاڵبێکی‌تری وێژەوە ، بەڵکو ڕۆشن کردنەوەیەکی ڕاستی‌یە بۆ « م. ئاسودە »ی ڕەخنەگر لە ـ چیرۆکی شانۆیی ـ کێچ ـ کە لە سەرنجەکەیا هەستێکی دڵسۆزیو هونەرویستی دەرخستووەو زۆر ستایشی کۆمەڵەکەمانی کردووە ، نەك تەنها بۆ ئەوەی کە گوایە شتێك دەستکەوتی‌بێت ، بەڵکو لە ڕووی پێشاندانی « واقعیەت »و دڵسۆزی خۆی دەربارەی هونەری میللەتی کوردی قارەمانمان ٠٠ ئینجا بەو بۆنەیەوە ئەمەوێ ئەم چەند خاڵانەی خوارەوە پێش‌چاوی کاك « م. ئاسودە » وە هەموو هاوولاتی‌یەکی خۆشەویست . بخەم :

١ ـ کۆمەڵەکەمان «کۆمەڵەی هونەرو وێژەی کوردی » وەك ئاشکرایە ماوەی تەمەنی دامەزراندنی بۆ لە مانگو چەند ڕۆژێك ئەڕووات . بێ‌گومان مەبەست لە دامەزراندنی ئەم کۆمەڵەش خزمەت‌کردنی هونەری نەتەوایەتیمانەو پاڵنان بە ڕەوڕەوەی کاری‌هونەری‌یەوە بۆ گەیاندنی بە هونەری گەلانی پێش‌کەوتوو ٠٠ وە نەبێت تەنها هەر هونەر بەڵکو وێژەو گۆرانی‌و موسیقاو فۆلکلۆری کوردی‌و دارشتنیان لە قاڵبێکی هونەری ڕاستەقینەدا، وە ئەم کۆششو گەشە پێدانەش زیاتر خۆی جەژنی ئاشتی‌و نەورۆز لە سلەیمانی‌و دووا بەرهەمی چیرۆکی تەمسیلی ـ کێچ ٠٠٠

٢ ـ چیرۆکی تەمسیلی « کێچ » وەك ئەزانرێ لە ١١ی ـ ٣ی ـ ١٩٧٠ دا یەکەم جار لەسەر شانۆی ئامادەیی کوڕان پەردە لا دراو یەکەم بەرهەمی پێشکەش کرد ٠٠ لێرەدا ئەمەوێ هەندێ شتی ڕاستو نەزانراو بخەمە پێش‌چاوی « م. ئاسودە » و هاوولاتیان ٠٠ ماوەی ئامادەکردنی ئەو چیرۆکە لە « ١٢ » ڕۆژدا بوو ، هەر لەو کاتەدا دەست بەخۆئامادەکردو کرا ، بە مانا لە ٢٨ی ـ ٢ی ـ ١٩٧٠ دا دەستکرا بە پرۆژەی نوێنەرەکانو دروست کردنی دیکۆرو کێشانی پرۆپاگەندەو بلاوکردنەوەی‌و ئامادە کردنی ڕووناکی‌و دامەزراندنی و ڕێك‌خستنی شانۆی ئامادەیی کوڕان ٠٠ « ئەگەر بێتە سەر ڕاستی ، ئەگەر گورجو گوڵی‌و ئیش تەواو نەبووایە ، تەنها ڕێك‌خستنەوەی شانۆو هۆڵی شانۆکە ١٠٠ ڕۆژی ئەویست» ئەمە لە لایەك ، لە لایەکی ترەوە ، ویستمان ئەو چیرۆکە بەزووترین کات بخەینە سەر شانۆو دووا ئەکەوێ لەبەر :

أ ـ تاقی‌کردنەوەی نیوەی ساڵی قوتابخانەکانی ناوەندی سانەوەی‌کە ئەوسا بڕیار وابوو تا نزیکی نەورۆز تاقی‌کردنەوە بێت .

ب ـ قوتابیانی ئامادەیی کوڕان چیرۆکێکیان ئامادە کردبوو کە ئەوسا بڕیار بوو لە ٢٢ی ـ ٣ ـ بخرێتە سەر شانۆ هەرچەندە ئێستە ماوەیەکی‌تر دووایان خستووە.

ج ـ ئەگەر دووامان بخستایە بۆ ١٥ یا ٢٠ی ـ ٤ی ـ ١٩٧٠ وا نزیکی تاقی‌کردنەوەی سەری ساڵەو ئەبێ بەرژەوەندی قوتابیانیش نەخەینە لاوە ٠٠٠ خۆ ئەگەر بمانخستایە کۆتایی مانگی (٥)و سەرتای مانگی (٦) وا ئەو کاتە دووهەم بەرهەممان بە پشتیوانی یەزدان پێشکەش ئەکەین .

٣ ـ کاك « م. ئاسودە » لەگەڵ ئەوەشا باسی‌چیرۆکەکەی کردووە لە مەیانی تووانا و لێ‌هاتنی هونەرمەندانی کۆمەڵەکەمانا چەند سەرنجێکی نووسیوە وەك لە لایەکەوە ووتویەتی « چۆن خولە لەو تەمەنەدا برای کچی ئاغایە کە لە تەمەنا لە خولە زۆر پچووکترە » . ئەگەر باش سەرنج لە ووتو وێژی ژنی ئاغا بدەین ٠٠ ئەڵێ « نیگار ـ کچی ئاغا ـ لەگەڵ خوشکێکی پچووکی خولە شیریان بەیەکەوە خواردوە، بەو بۆنەیەوە خوشکی یەکترن بەهۆی شیرەوە ، بەمانا ـ خوشکی خولە کە بەنەخۆشی مردووە وە نیگار کچی ئاغا ـ هەر بەو بۆنەیەوە آغا بە آغا ژن ئەڵێ ـ کەواتە نیگارو خولە خوشكو بران ـ !

٤ ـ لە باسی ڕووناکی‌دا لەگەڵ کاك « م. ئاسودە » دام کە ڕێگاو شوێنو جۆری شانۆکە وای‌کردبوو هەندێ لە ڕووناکی بەتەواوی بەجێ نەبێ ئەویش حەزم ئەکرد م. ئاسووەو ئەوانەی بیری چیرۆکیان هەیە ، سەرێکی شانۆکە بدەنو بزانن کە هەرچەندە کۆشش بکەی لەوە زیاتر تووانای دانانی ڕووناکی زیاتر نابێ لە کاتێکا ئەبێت کە دەست‌کاری‌یەکی تەواوی سەر شانۆو دەوروپشتی شانۆکە بکرێت ! لە دەربارەی دەنگەوە ٠٠ ڕاستە زۆر جار وامان لێ‌ئەهات کە لە چینی دەنگی تەمسیل بچینە دەرەوە بە زیاتر دەنگ بەرزکردنەوە کە ئەوەش بێتە سەر ڕاستی نابێ بڵێ بۆچی ٠٠ وە لەبەر چی دەنگ زۆر جار نە ئەبیسترا ـ چونکە هاوولاتیانی خۆشەویست کە هەڵویستێکی کۆمیدی‌یان ئەدی بە چەپڵەو هاوارو قسە نە ئەبڕانەوە کە زۆر جار لە «حیوار» ئەوەستاین تا پشووما بدەن کە گفتو گۆکە تەواو بکەین بەتایبەتی لە شەوانی ئافرەتانا ، تەنانەت هەندێ‌جار مایکرۆفۆن بەکار ئەهێنرا ئینجا خراپ‌تر نە ئەبیسترا ، کەواتە لێرەدا چەند گلەیی لە هونەرمەندان ئەکرێت ئەوەندش بگرە

institutkurde de paris

لینین‌و خەباتی کرێکاران

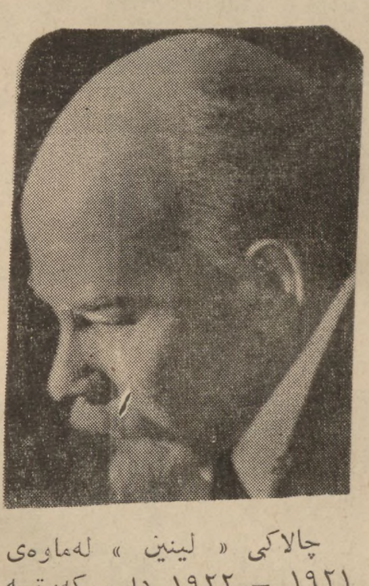

چالاکی «لینین» لەماوەی ١٩٢١ - ١٩٢٢ دا ، کەوتە مەیدانی مێژووەوە ، بۆ ئەوەی بە نرخدارترین نموونەی دامەزراندن‌و بە ڕێوەبردنی سۆشیالیست‌و پێشخستنی ، ئەم دوو ساڵەش قوناغی گواستنەوە بوو لە حاڵەتی شەڕو شۆڕەوە بۆ ژیانێکی ئاشتی و هێمنایەتی ، بە سەرکردایەتی‌و ڕابەرایەتی مامۆستای چینی پرولیتار «لینین» بەو سیاسەتە ئابوری‌یە نۆی‌یەی هاتەکایەوە پاش کۆتایی هاتنی جەنگی جیهان . لە یەکێتی سۆڤیەت یەکەم

هەنگاوی پێشکەوتن نرا بۆ گەشە پێدانی ئابوری نیشتمانی وە هەر ئەوکاتەش‌دا گەلی سۆڤیەت ڕزگاربوونی لەکۆنی دزاکەوتن‌و برسیەتی‌و وێران‌کردن چێژت بۆ بنیات نانی کۆمەڵی سۆشیالیزم‌و داکوتانی ڕەکی قەوارەی کرێکاران .

هەر لەیەکەم ڕۆژەکانی دامەزراندنی دەوڵەتی یەکێتی سۆڤیەت‌و بەو پەنجا ساڵەی ڕای بواردووە تاکو ئەمڕۆش سیاسەتی ئاشتی خوازانەی لینینزمی کرد بە یاسایەک‌و لەسەری ڕۆیشت ، وە هەروەها هەر ئەم سەدەیەدا و وە لە ساڵەکانی سی‌ی‌و لەو کاتەی ترسی فاشیزم هاتە پێشەوەو پەیدا بوو ، یەکێتی سۆڤیەت، سیاسەتی پەیمان بەستنی پێش‌نیار کردو بەکاری هێنا ، وە لەسەر ئەم ڕێگەیەوە پەیمانی یارمەتی دان لە نێوان یەکێتی سۆڤیەت و فەرەنسا مۆرکرا ، وە هەروەها لەگەڵ ئینگلستان ، بەڵام هەردو دەوڵەتە ناوبراوەکەی دوایی بە دڵپاکی لەگەڵ پەیمانەکەدا نەبوون و کەوتنە خیانەت‌کردن لەگەڵ ئەم پەیمانەدا ، وە سیاسەتی رک‌و کینەی‌یان بەکار هێنا بەرامبەر یەکەم دەوڵەتی ڕەنجدەران لەجیهاندا، وە ئەم سیاسەتەش ئەنجامی ڕەشی‌دا بە ستەوە لە ژیانی گشت گەلانی جیهاندا ، بەڵام پاش گۆڕکردن‌و دامرکاندنی شەڕە گلاوەکەی هێتلەرو زاڵ بوون بە سەر ژاپۆندا ، یەکێتی سۆڤیەت پرۆگرامی ئاشتی خوازی پێش‌نیارکرد ، بۆ ڕاماڵینی هەموو پاشماوەکانی ئەم شەڕانە ، بەمە یەکێتی سۆڤیەت بوو بە یەکەمین دەوڵەت لە جیهاندا داوای چەک داماڵین بکا . یەکێتی سۆڤیەت بەمەش نەوەستا و سور بوو لەسەر ئەم سیاسەتە تا لە کۆنگرەی بەرزی سۆڤێتات بریار لەسەر (یاسای بەرگری کردنی ئاشتی) درا ، هەر لەو کاتەوە تا ئەم ماوە دوورو درێژەش‌یان کەسێکی سۆڤیەتت نە دە دیت دژ بەم یاسایە بوەستێ وەیان هەوڵی روخاندنی‌بدا .

ئەم شەڕانەش بەتەنها کرێکارانی هەراسانتر کردبوو نەک هەڵگیرسینەرانی .

وە ئەوکاتەی کە سەیری مێژووی شەڕەکانی جیهان دەکەین ئەوەمان بۆ دەر دەکەوێ کە لە ماوەی (٣٣٠٠) ساڵدا (٣١٠٠) ساڵی شەڕ جیهانی داگیرکرد بوو ، ئێمە باش دەزانین شەڕ دوژمن بە مرۆڤ‌و پێشکەوتن‌یەتی ، لەبەر ئەوەی ملیونەها کەس بەکوشت دراوە ، وە جۆرەها شارو دێهات وێران‌کراوە ، وە هەموو خێروبێرێکی مادی‌و مەعنەوی لەناو بردوو ، جگە لە پەیدا کردنی برسیەتی‌و بڵاو بوونەوەی دەردو نەخۆشی . جائەم هەموو ئێش‌و ئازارانەی بەهۆی شەڕەوە زۆر بەیان دەکەوتنە سەر شانی ڕەنجدەران ، ئەو هەموو شەڕانەی لە جیهان بلاو ببونەوە (٨٠٪)ی خەڵکی جیهانی تێ‌دا بەشدار ببو وەزیاتر لە (٤٠) دەوڵەت بەشداری تێ‌دا کردبوو ، ئەمەش وای کرد زیاتر لە (١١٠) ملیۆن کەس دەست بداتە چەك لەم شەڕانەدا ، وە ئەنجامی‌یان کوشتنی (٥٠) ملیۆن کەس بوو ، جگە لەوانەی تووشی گەلێ بەسەر هات بوون بە دوورکەوتنەوە بزر بوون لە خزم‌و کەس ، دۆست هەڤاڵان ، ئەو زەرەرو زیانەی شەڕ گەیاندویەتی بە مرۆڤی ڕەنجدەر بە هیچ جۆرێ نایەتە ژمارو دیار خستنی .

پاشماوەی - نقسینا ...

⊙

ئەویت وێری دا دژین ، ژ سالا (٩٥٩ - ٩٦٥) ێ (٤٥٠) جهـ و بنەکاریت شوولی ێت هاتینە دانان تێدا ، سالا ١٩٧٠ دێ بیتە سالەکا خێرێ بوو ڤێ کوماری ژ هاتنا دەخل و دکاکی ڤە و هندەك کار و کەسپێت تازە دێ لێ پەیدا بن بوو ژینا وان ، و د سالا (١٩٧٥)ێ دێ (کەهرەبا) ڕێ کوماری تاقەتا (٧٥) ملیار کیلو وواط سەعەتا دەت، مروڤێت ڤێ کوماری گەلەك د زێنج بەرن و ئەو هاری‌کاریا برایێت خو ێت کومارێت دی ژی د کەن هەر وەسا مروڤێت کومارێت دی ژی هاری وان د کەن ئەڤ کومارە کو (ئوزبکستانە) جهەکێ دیارە ب ئاڤە دانێ ، و بجوت و ێلی و چاندنێ ، شیبیا کرێ کاریێ و ئالەتو ماکینێت شوولی لناڤ خو پەیدا بکەت (مەعمەل و مەصنەعا) لجهێ خو دانیت ، هەر وەسا ژ لایێ خواندن‌و نڤیسینێ‌ڤەو بتایبەتی خواندنا (علومێت دینی) و تەفسیرێ ، مەکتەبا مێرعەرەب نەوا مە بەحس لێ کری بەری نوکە یاپشولێ دیانەتا ئیسلامی رادبیت چاك ، کو یا لبوخارایێ و یا هاتیە ئاڤا کرن سالا (١٥٠٣)ێ . ئەڤ قوتابخانە نە بوو بوسولمانێت وی جهی بنێ یە بەلکو بوو هەمی جهێت دی یت دەرڤە یە ئەوێ بوسولمان لێت ژین و یا دیارە بوو ژێ وەرگرتنا بناغێت کتێبێت بوسولمانایە ، ژ روژا ئاڤاکری و حەتا نوکە ئەو قوتابخانە یا خلمەتا دینێ ئیسلامی دکەت . سەرێ ڤێ سالێ جڤاتەکا بوسولمانێت ئاسیا ناڤێ و کازاخێ بسەروکتیا (شیخ ئیسماعیل مەخدومی) چونە حەجا (مەکەهـ و مەدینا) و چەند شوینێت دی یێت بوسولمانا وەکی (ئەزهەرێ) بوو دیتنا بوسولمانێت عەرەبا ، هەر وەسا جڤاتەك ژ بوسولمانێت (لبنانی) چونە ئێکاتیا سوڤێتی بسەروکاتیا (مفتی یێ لبنانی شیخ حسن خالد)ە و کومەکا دی ژ (سوریێ) چو بوو سەرەدنا زیارەتێ (ئمام ابی عبدالله بن اسماعیل البخاری) ل (باژێرێ بوخارایێ ، و گەریان ل گەلەك شوینێت دی یێت کو بوسولمان لێت ژین ...

***

پاشماوەی - بەیانی یەکێتی ..

١٧ی تەموزی پیروز ، ئەمەش لەبەر ئەوەیە ئێمە لە نێوانی ئەم دوو جەژنەدا توانیمان دەسکەوتێکی زۆر بهێنینە دەس چ لە ڕێگای پەرەپێدانی بەرهەمەوە بێت یان بە پاراستنی شۆڕش وەیا لە دەسکەوتنی دڵنیاکردنی دوارۆژێکی رووناك بە هۆی هاتنەدی‌ی یاسای تەقاعودی کرێکارانەوە ، یان لەرێگای چەسپاندنی ئاشتی لە باکووری نیشتمانە خۆشەویستەکەمان‌دا یان بە دەرهێنانی کبریت بەشێوەیەکی ڕاستەوخۆ ، وە بە بەشداربوونی ڕاستەقینەمان دا لە هەموو جوڵانەوە نیعابی‌یە کرێکاری‌یەکانی نیشتمانی عەرەبی‌و هەموو وولاتێکی جیهان ، ئێمە لێپرسراین بەرامبەر بە خۆمان وەکو چینێکی کرێکاری ، وەبەرامبەر بە شۆڕشە پێشکەوتووخوازە ئیشتراکی‌یەکەمان وە بەرامبەر نیشتمانەکەمان‌و ڕۆڵەکانی نەتەوەکەمان کە چاوەروانی شتی زۆرن لە ئێمەوە ، وە هەروەها لێپرساوین بەرامبەر بە پارتەکەمان کە لە بەیانە سیاسی‌یەکەی‌دا کە لە کۆنگرەی نەتەوەیی دەهەمدا دەرچوو بەبازەی کۆتایی پێهێنانی دەوری بورجوازی بە سەرکردایەتی‌دا وە بوونی ئێمە - وەکو چینێکی کرێکار - بە پێشرەو لە تێکوشانی نەتەوە عەرەبی‌یەکەمان‌دا .

سەرکردایەتی کردنی شۆڕش عەرەبی :-

ئێمە لێپرسراوین بەرامبەر هەموو ئەو شتانەی باسکران بەوەی ئەم جەژنە بکەینە هۆیەك تێ‌ی‌دا بوانامان دەربحەین بە کرتنە سەرشانی هەموو ئەرکێکی‌سەر ئەستۆمان وەپێویستە زرنگیمان‌دەربخەین لە پێشرەوی کردنی شۆڕش عەرەبی‌و دەوڵەومەندکردنی تاقی‌کردنەوەکانی تێکوشانمان ئەوەش بە هەوڵدان‌و ڕەنجی زیاترو ئیش‌کردن بۆ فراوان کردنی ڕادەی تێگەیشتن‌و زانیاری‌و هەست کردنمان .

هەروەها ئێمە لێپرساوین بەوەی ئەمساڵ ، بە ڕێ بکەینە دواوە بۆ پێوانە کردنی پێشکەوتنی تێکوشانمان ، پێوانە کردنێکی مەوزووعی ، وە بە گیانێکی پڕ هێزە دوور لە کینەوە ، تا بتوانین هەڵەکانمان دەسنیشان بکەین بۆ ئەوەی دووبارە نەبێتەوە لە دوارۆژدا . تا پێمان لە جەرگەی تێکوشانی شۆڕشەکەمان گیر کەین‌و بەرەو پێشەوە دەرپەڕین بە گیانێکی پڕ هێزەوە . وە بە لێکۆڵینەوەیەکی ئاشکرا کەمتەرخەمی ناوخۆ بروژینەوەو خەڵاتی هەوڵدەرەکانمان بکەین لەڕێگای ڕەخنەو ڕەخنەی خۆیی‌یەوە . وە پێویستە لەسەرمان بزانین کە ئێمە هێشتا لەسەرەتای ڕێگادایین وە نابێ گیان گرانی بکەین یان واز بێنین بەوەندەی کە هێناومانەتە کایەوە ، وە ئەبێ بزانین کە ئێمە پێشرەوین ، پێشرەویش راوەستانی بۆ نی‌یە .

کریکاری :-
ئامادە کردنی کادێری

وە هەروەها پێویستە لەسەرمان قۆناغی داهاتوومان تێ‌بگەین ، ئەو قۆناغەی کە گۆڕانێکی ئیشتراکی ئەبینێت، وە ئەبێ خۆمان ئامادە بکەین بۆ بەرزبوونەوە تا ڕادەی لێپرساوی‌و لە خۆبوردن ، وە بەردەوام ئیش‌کردن‌و دوورکەوتنەوە لە رق‌و کینەو هەڵوێستی تایبەتی‌و دەسکەوتی کەسێتیمان . بەڵکو پێویستە لەسەرمان خۆمان چەکدار

بکەین بە تێگەیشتنی پێشرەویی بە فێر کردن‌و چ بە بڵاو کردنەوەی هەستی چینایەتی‌و هەوڵدان بۆ ئامادەکردنی کادێرانی کرێکاری هونەری‌ی ئیداری ، تا توانایەك دەسخەین بۆ پێشەوە چوون وە هەروەها پێویستە لە سەرمان ببینە جێگای ئەو بڕوایەی کە گەلەکەمان پێ‌ی بەخشیوین . وە لەسەرمانە ئامادەبین ، ئامادەبوونێکی گشتی بۆ بەشدار بوونی کاریگەر لە زێرەوی شۆڕش‌دا ، وە چەسپ کردنی هەنگاوەکانی شۆڕش چ لەڕێگای بەشداربوون لە ئەنجومەنەکانی بەڕێوەبردنی شەرریکەو کارگەکان‌دا یان بەشداربوون لەلیژنە هونەری‌یەکانی کە چاودێری کاروباری نەخشەکێشانی پیشەسازی ئەکەن .

با شۆڕش ١٧ی تەمووزو یەکی ئایار بکەینە شۆڕشێك بەسەر زورداری‌و دەرەبەگایەتی‌و سەرمایەداری‌ی قیناوی‌دا شۆڕشێك بەسەر سیخوری‌و پیلان گێری‌دا ، وە جەژنی ئایار بکەینە ڕۆژێکی کارکردنی ڕاستەقینەی بەرهەمدار لە ناوخۆدا ، وە بە تێکوشانێك دژی دوژمنانی نەتەوەی عەرەبی‌و ئەرتیریا وە پێشتگرتنی هەموو گەلە شۆڕشگێرەکانی لە پێناوی ڕزگار بوون لە دەسەڵاتی ئیستعمارو ئیمپریالی‌ی جیهانی‌و سەهیونیەت لە هەموو وولاتانی جیهاندا .

ڕزگارکردنی نیشتمانی عەرەبی :-

وە هەروەها پێویستە لە سەرمان بزانین کە شۆڕشی ١٧ی تەمووز کە پێشرەوە شۆڕشگێڕی‌یەکانمان تەقاندیانەوە بە ڕابەرایەتی پارتی بەعسی عەرەبی‌ی ئیشتراکی ، شۆڕشێکی هەرێمایەتی بچووك نی‌یە بەڵکو شۆڕشێکی نەتەوەیی‌یە ئەجەنگێت بەرامبەر دوژمنانی نەتەوە عەرەبی‌یەکەمان ، و بریاری داوە لەسەر بەردەوام‌بوون بو هێنانەوی کۆمەڵێکی ئیشتراکی‌ی عەرەبی یەکگرتوو ئەم باوەرە شۆڕشگێری‌یەش ئەرك‌و گرانی‌یەك ئەسەپێنێت بەسەرمان‌دا کە پێویستە پێ‌ی هەڵبسین بە شێوەیەکی قارەمانانە بەرامبەر بەنیشتمان‌و گەلەکەمان . وە لەسەرمانە هەموو بەشە داگیرکراوەکانی خاکی عەرەبی ڕزگار بکەین ، هەروەها لەسەرمان پێویستە پارێزگاری عرەبی‌یەتی بەشە هەرەشە لێکراوەکانمان بکەین لەگەڵ ئەوەش‌دا ئەبێ ڕێگای ئیشتراکی روون بکەینەوە‌و چەمەکەکانی قووڵ بکەینەوە .

لەگەڵ شۆڕشگێڕانی جیهاندا :-

چونکە ئێمە ڕابەری شۆڕشێکی نەتەوەیی‌مرۆڤایەتی ئەکەین پێویستی زۆرمان لەسەرە بەرامبەر شۆڕشە ئازادی‌خوازی‌یەکانی جیهان کە کرێکاران پێ‌ی هەڵئەسن لە ئاسیاو ئەفریقاو ئەمریکای لاتینی‌دا دژی ئیمپریالی‌جیهانی‌و سەرمایەداری‌ی تەماعکار لە ڤێتنام‌و لاووس‌و کەمبۆدیاو مۆزەمبیق‌و کۆریاو شوێنی تردا .

سەلاوێك لە ئایار .. رەمزی تێکۆشانی کرێکاری‌و بەرزەوە کردنی کۆششی چینایەتی‌و رەمزی خۆگرتنی جیهانی .

بدن فاضل
سکرتێری گشتی‌ی
یەکێتی گشتی نیقابەکانی
کرێکاران لە عێراق

دەزگای گشتی پیشەسازی‌و بەرژەوەندی‌یە تایبەتی‌یەکانی

بە بۆنەی جەژنی (١)ی ئایارەوەجوانترین پیرۆزبایی پێشکەش بە برا کرێکارەکانمان ئەکات .

وە ئاواتەخوازی ئەوەیە کە هەمیشە شۆڕشێکی ڕاماڵینەر بن بە ڕووی دواکەوتنی پیشەسازی‌و کشتەمەنیدالەسایەی شۆڕشی (١٧)ی تەمووزی پێشکەوتوی مەزنداو بازووی پتەویان بخەنە کارەوە بۆ بەشداری‌کردن لە بنیاتنانی ئابوری‌یەکی نیشتمانی‌ی پێشکەوتووی ئەوتۆ کە پشت بە بنکەیەکی پتەوی پیشەسازی‌و رامەزراندن‌و ئاوەدان کردن ببەستێت .

پاشماوەی - هاوکاری ئەگەڵ وەزیری پەروەردە ...

- هاوکاری - دا دەربارەی ئەو قوتابی‌یانەی تازە گەڕاونەتەوە سەر خوێندن ، دوکتۆر عبدالباقی وەڵامی‌دایەوە ووتی: ئەو لێژنەیەی ناردومانە بۆ ژوورو لەم بارەیەوە لەگەڵ بەریوەبەرەکانی پەروەردەو قوتابخانەکاندا ئەدوێت‌و ئەگەنە ئەنجامێکی باش‌و چاك .

ئەوەشی بڵاوکردەوە کە نیاز وایە قوتابیانی ناوچەی ژوورو لە نرخی کتێب خۆش بکرێن‌و هەوڵیش ئەدرێت بۆ ئەوەی هەموو جۆرە گیروگرفتێکی لەم بابەتە چارەسەر بکرێت .

دوکتۆر عبدالباقی ئومێدە خوازی خۆی لەوە نیشان‌دا کە برایانمان لە ژووروودا هاوکاری لەگەڵ لیژنەکان‌و نوێنەرانی وەزارەت‌و بەرێوەبەرانی پەروەردەدا بکەن بۆ بەربەست کردنی رۆتین‌و ئەو کۆسپانەی دێنە ڕێ‌و بە خێرایی بەیان‌نامەکەی ئاشتی جێ‌بەجێ بکرێت .. ئەوەشی سەلماند کە مژدەی ئەم هاوکاری‌یە دەرکەوتووە ئەنجامی باشی داوە .

دواجار ئەوەی ئاشکرا کرد کە وای نیازە خۆی سەرێك لە ناوچەکانی ژوورو بدات بۆ ئەوەی خۆی ئاگاداری پێویستی‌یەکانی ببێت .. وە لە کوتایی‌دا پیرۆزبایی لە هەموو مامۆستایان کرد بە بۆنەی جێگر بوونی ئاسایشەوە لە ژووروی نیشتمانداو داوای لێ کردن هەموو هەوڵ‌و توانای خۆیان بخەنە کارەوە بۆ

پڕکردنەوەی ئەو کەم‌و کوڕیانەی لەمەوبەر هەبووە ، بۆ ئەوەی قوتابخانەکانمان بگەنە پلەی قوتابخانەکانی تری بەشەکانی تری کۆماری عێراق‌و هەست بە دەوری ڕابەرایەتی خۆیان بکەن لەم قۆناغەدا کە نەتەوەی عەرەبی پێدا ئەڕوات‌و بەوەی هێزەکانی ئیمپریالیزم سەهیونیزم‌خۆیان کۆکردۆتەوەو لە هێرش برونان بۆ پێ شێل کردنی دەسکەوتەکانی جەماهیری عەرەب‌و کوردمان‌و هەموو ڕۆڵەکانی گەلی عیراقمان .

پاشماوەی - لەگەڵ کامەران ..

شێواوی تیا هەبێت . وە تکاشم ئەوەیە کە دوور کەونەرە لە لاسایی کردنەوە . چونکە وەنەبێت هەر تاقی‌کردنەوەیەك لە نەتەوەیەکدا سەرکەوت ، لە نەتەوەیەکی تریشدا سەرنەکەوێت . وە ئەمەوێ لەپێش هەموو شتیکدا ئەوان بە چاوێکی نەتەوە پەروەری‌ی پێش کەوتن‌خوازانەو لە رووی چینایەتی‌یەوە سەیری کۆمەڵی کورد بکەن . وە وریای ئەوە بن کە هەندێك بیروڕاو هەست کە لە ولاتانی تردا هەن ، ڕایان نەماڵێت . ئەمەیان وەها ... وەکی تریش بانگەوازەکەیان بەلای منەوە زۆر روون نەبوو . چونکە ئەگەر یاخی‌بوون بەو جۆرە بێت کە من تێ‌ی گەییشتووم‌و باسمان کرد ، ئەوە لە هۆنراوەی منا هەر هەیەو لە هی منا هەر بەردەوامیشە .

بەیانی ژمارە (٦) ساڵی ١٩٧٠لە ئیدارەی ئینحساری توتنەوە

بەپێ‌ی مادە (٣٨) لەیاسای ئینحساری توتن ژمارە (٥٤) ساڵی ١٩٥٤ ، وەبریاری ئەنجومەنی ئیدارە ژمارە (٨) لە کۆبونەوەی‌شەشەمی ساڵی (١٩٧٠)ی .

بریارمان لەسەر نرخی ئەوجگەرانە دا کە لە کۆمپانیای جگە دروست کردن دێنە بەرهەم لەو کومپانیای جگەرەی (ترکیە)ی‌یان لێ دروست‌دەکرا .وە لە هەمان کۆمپانیادا هەر بەو مواصفات کەرستانەی‌جگەرەی (ترکیە)ی پێ دروست دەکرا ، لەگەڵ چەندئاڵوگۆریەك جگەرەی (رافدین) دروست دەکرێت . لەبەر ئەوەئەوانەی خوارەوەمان بریار دا:

جۆری پاکەت	ژمارەی جگەرە	نرخ بۆحجاەکان	نرخ بۆ جگەرەکێشان
کارتۆن لەگەڵ کاغەزی ئەلەمنیۆم وە بە سلۆفین بەرگ دەکرێ	٢٠	٥٢	٥٥

وە سەرۆکی ئەنجومەنی

بۆ ئاگاداری

بەدوای بۆ ئاگاداری ژمارە(١٢٦٥) لە ١٥-٣-١٩٧٠دا

لەبەر دیارنەبوونی ئەوبەلێندەرانەی نیازی بەشدار بوونی‌یان هەیە لە مناقسەئاشکرایی‌یەکەی بەلێندانی گواستنەوەی بەرید لەسەرهێلی (سلێمانی - کەرکوك) لەو ماوەی کە دیار خرابوو بەپێ‌ی سەرەوە بریارمان لەسەر دواخستنی مناقەسەکەدا ، تاسەعات (١١)ی بەیانی ڕۆژی دوو شەممەی ڕێکەوتی١١-٥-١٩٧٠ .

ئەوانەی نیازی بەشدارلەلایەن ئەنجومەنی بەرێوەبەرایەتی‌یەوە لەوکاتەی بۆی‌المدخل‌و ژووری بازرگانی وشەهادەی دایرەی ضریبەبوونی‌یان هەیە ، ئەبێ خۆیان ئامادەکەن بەتأمیناتی قانونی

شکری الحدیثی
محافزی سلێمانی

Institut kurde de Paris

سلەیمانی

گەشتی هاوکاری بە کوردستان دا!

که ئەرخەوانی باخچـــەی بەختیـاری بەردەمی شـــاری سلەیمانی شیرین ، پێشـوازی کردین ·· گریانمان هـــات بۆ ئەرخەوانی ســـەیوان ·· بۆگیانی پاکو بێگەردی شەهیدانی کوردســـتان ·· بـەڵام فلانی گـــریان بێ فایدەیە ·· بامن پرسیاری زەردەخەنەی منـــاڵی هەتیوو ·· دایکی جگـــەر سووتاوو ·· شـــاری ڕەش پۆش و ·· دەرگای لۆك کراوو ·· بازاری ســـاردو سڕو ·· قوتابخـانەی پڕ لـــە ترس و خۆف و ·· ویردی سەر زمـانی خەڵکی بکەم ؟·· پرسیار ·· پرسیار کـــە نابڕێتەوە ؟·· « ئەرێ خوێن بەزایە چوو ؟·· ئەری فلان شتمان بوو بەشت؟ · ئەری ·· ؟؟ ·· ؟؟ » ·

وەڵامی پرسیاریش لە مناڵەوە·· هەتا نەخۆش ·· لەدایکی ڕەش پۆشی ژاکاوەوە ·· هەتابووکی مێرد جووانە مەرگ ·· لە قوتابی یەوە ·· هەتا مامۆستا·· لە پارتی یەکەوە ·· هـــەتا کاربەدەستێك ·· هەر ئەوەبووکە گەلی کوردمان ·· بەڵێ گەلی کوردمان لە جەژنایە ·· جەژنی برایی و ·· ئاســـاییش و ·· حوکمی زاتی کوردســـتان ··خـەڵاتی شەهیـــدان و ڕەنجی دڵسۆزانی گەل !!·· سا ئـەی مێژوو بکەوە تۆمار کـردن ·· بسلێ دەکورینە دستم دامێنتان قۆڵی ئیش کردنی لێ هەڵکەن !»

« هاوکاری »و جێ گری محافزی سلەیمانی ··

● لە موحافەزەی سلەیمانی – هاوکاری – هـــەوڵی دا بۆ دیدەنی کردنی سیادەتی محافز مامۆستا شکری صبری الحدیثی بەڵام لەبـــەر خەریك بوونی ســـیادەتی یەوە بە کاروباری ڕۆڵانی گـەل ، نەمان تووانی وەڵامی پرسیارەکانمان لـــە سیادەتی وەرگرین · لەگـەڵ ئەوەش دا لە جیاتی مامۆستا شـــکری صـــبری الحدیثی ، جێگری ســـیادەتی وەڵامی داینەوە ، کە کاك ســـیروان جافە ··

هاوکاری : تا چ ڕادەیـەك کۆمەڵانی شاری سلەیمانی بە پیر بەیاننامە مێژوویی یەکـەی

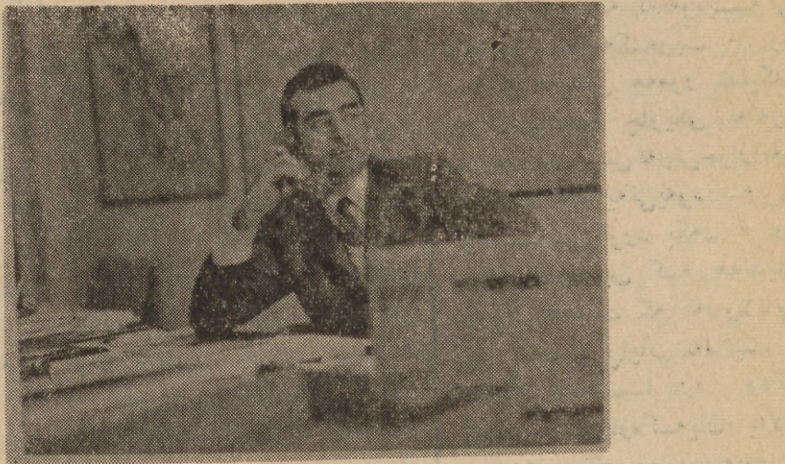

١١ ئاذارەوە هاتوون ·

وەڵام : حەڵکی سلیمانی لە پاش دەرچـونی بـــەیانی ١١ ئاذار هەموو بـــە جارێك پێ خۆش حـاڵی خۆیان دەربڕی بەو کۆبونەوەو خۆپیشـاندانانەی کردیان لەکاتی دەرچونی بەیانەکەوە تا چەند ڕوژێکـی دوای ئەوەش کە خەڵکی هـەر لە ئاهەنگ و زەماوەندا بوون · وە ئەو پەردە ڕەش و ناخۆشـە لا برا کە درابوو بەســـەر شارەکەداو هەموو کەســـێك ئێستا دلی کراوەیەو خوسی لە ڕوویاندا دەر ئەکەویت ·

هاوکاری : لەوەوەی دیدەنی کردنی سلەیمانی دا ، چ بـــە شەو چ بە ڕۆژ هەستم بـــە ئەهوەندی ئاسایشێکی تـەواو کردوە کە لەوەو پێش هەستی وام نەبووە · جا ئایا سیادەتتان هیچ لێکۆڵینەوەیەك یان ڕوون کردنەوەیەکی هەیە ســـەبارەت ئەهوەندی و ئاسایش کە ئـــەم شارەی گرتۆتەوە ·

وەڵام : ئەوەی ئاشـــکرا و ڕوونە ئاسایش ئێستاو لـــە پاش دەرچونی بەیاننامەی ١١ی ئاذارەوە لە شارەکەدا بەرپایەو ئەتوانم بڵێم لـــە هـەموو موحافزەکەدا ، وە خەڵکی وەکو

جاران هیچ مەترسی یەکـــی نەماوە · بەڵگەش بۆ ئەمـــە ئەوەیە کە خەڵکی تا کاتێـــکی درەنگی شەو لەناو شـــاردا هاتوچۆ ئەکـــەن بەبێ ئەوەی بترسن ، وە لـــەبەر ئەوەی خەڵکی تا درەنگ لـــە دەرەوە ئەمێننەوە ناچار بووین کـاتی ئیش کردنی پاصی مەصلەحـــە درێژ بکەینەوە تا ســـەعات (١٠) و نیوی شەو کە جاران هەتا (٨) و نیو بوو ·

هەروەها لەبەینی سلەیمانی و دەرەوەدا خەڵکی بەشـــەو هاتوچۆ دەکات ·· وە ژیانێکی تەبیعی گەڕاوەتەوە بۆ شارە-کەمان ·

هاوکاری : تا چ ڕادەیـەك پارتی دیموکراتی کوردستان لـــە سلەیمانی دا هاتوونەتـــە وەڵام و هاریکاری کردن لەگەڵ دەسەلاتداریتی نیشـــتمان پەروەردا بۆ جێ بـەجێ کردنی بەیاننامەکە ؟

وەڵام : ئـــەوەی ئەبینرێت ئەوەیە کە مەسئولینی پارتی دیموکراتی کوردستان بە باشیو ڕیك و پێکی هاتونەتە پێشەوە بۆ ئـــەوەی لەگـــەڵ میری نیشتمان پەروەدا هەوڵ بدەن بۆ زاڵ بوون بەسەر هـــەموو کۆسپ و تەنگوچەڵەمەیەکدا کە دێتە ڕێگای جێ بەجێ کـــردنی بەیاننامەکەی ١١ی ئاذارو ئەو ئامۆژگاری یانەی کە لە میری و جەنابی مەلا مســـتەفاوە دەر ئەچێت هـــەمووی جێ بـــەجێ ئەکرێت بەیارمەتی مەسئولینی پارتی و میری ، وە ئەمـــەش ئەوە پیشان ئەدات کە هەموو لایەك ئەیانەوێت بە دڵسوزی و برایـــەتی کـاروبار بڕوات بەڕێوەو بەرهەمی بەیان نامـەی ١١ی ئاذار بهێنرێتەدی · وە هیوام وایە کە لەمـەو دواش هەر یارمەتی و برایەتی و لەیەك گەیشتن بەردەوام بێت لـــە بەینی هەردوو لادا بۆ سوودی گشتی و نیشتمانە خۆشـــە-

ویستە ئەمان ·

هاوکـــاری : ئایا ئەوەی سەیت لە بارەی دەسەلاتی ئەسکیلاتی ئیداری یەوە ئەزانیت لە پاش بەیانی ئەمسە بەدەستەوەیە ·

وەڵام : هـەندێك وەحداتی ئیـــداری پێش ١١ی ئاذار هینراوە بو شار ، بەڵام بەهوی بەیانی ١١ی ئاذارەوە تەرتیبات کراوە بۆ ئەوەی بیناکانی ئەو وەحداتانە تەعمیر بکرێن و ئامادە بکرێن و ئامادە بکرین بۆ ئەوەی کاربەدەستان بە ئایبـــەتی ئیداری یەکان بگەڕێنەوە شوێنی خۆیان · وە پێش چـــەند ڕۆژێك داوامان لـــە وەزارەتی ناوخۆ کرد کـــە (٣) قەزاو دوو ناحیەی تازە دابنرێن کـــە بریتی بن لەقەزای دەربەندیخان و بەرزنجەو دوکان وە ناحیـــەی بیارەو حاجی مامەند بۆ ئەوەی بتوانرێ بە ئاسانی خزمـــەتی گەل بکرێ و ڕێی مراجەعەتیان بۆ ئاسان بکرێت ·

هاوکاری : ئایا ئەتوانین لە بارەی پرۆژەکانی پێشنیارکراو بۆ شارەکە شتێك بزانین وە چی بەدەستەوەیە و لە جێ بەجێ کردندایە ·

وەڵام : ئـــەو پرۆژانـــەی پێشنیار کراوە لە شارەکـەدا جێ بەجێ بکرێ ئەمانەن :–

١ – دروست کردنی کارگەی شەکر کـــە (٦٬٨٣٠٬٠٠٠) دیناری تێ دەچێ وە لەساڵێکدا (٢٢٬٠٠٠) تەن شـــەکری سپی پاکی لێ دەست ئەکەوێت و (٢٬٠٠٠) کرێکار ئیشـــی تێدا ئەکات ·

٢ – دروست کردنی کارگەی تەنقیحی توتن کە (٩٠٠٬٠٠٠) دینـــاری تێ دەچێت ڕۆژی (٢٢) تەن توتنی تێدا پاك ئەکرێتەوە (٦٠٠) کرێکار ئیشی تێدا ئەکات ·

٣ – تەواو کردنی خەستەخانەی مناڵ بوون لە لایەن دەزگـای کولبنکیانەوە کـــە (٢٢٠) قەرەوێڵەی تێدا جێ ئەبێتەوەو دەزگای ناوبراو ٢٩٬٩٩٩٬٩٦٠ دیناری لە بەشی یەکەمدا بار بۆ کردوە کە لە مانگی تەمووزی ١٩٧٠ دا تەواو ئەبێت ·

هاوکاری : ئامۆژگاریتـــان بۆ دانیشـــتوانی شـــاری سلەیمانی !

وەڵام : ئامۆژگـــاریم بۆ دانیشتوانی شاری سلەیمانی ئەوەیە کە هەموو لایەك پێویستە سوودی گشتی بهێننە بەرچاوی خۆیان و هـــەوڵی بۆ بدەن و دوور بکەونەوە لە کێرەشیوینی و مـاوە بـدەن بـــە میری و مەسئولینی پارتی بۆ ئـــەوەی ئەو فەرمانەی لەسەر شانیانـــە بـــە باشی بیبەن بە ڕێوە بۆ ئـــەوەی بەیانی ١١ی ئاذار هەمووی جێ بەجێ بکـــرێت و میللەتەکەمان لە بەرهەمەکـــەی بخوات و یەکێتی و برایـــەتی بەهێز بکەن و ماوەی کۆنـــە-پەرست و کلکەکانی ئیســـتعمار نەدەن ، وە پێویستە لەســـەر هەموو یەکێکمان هـــەوڵ بدات ئەو فەرمانەی لەسەر شانی یەتی بە دڵسۆزی و پاکی بیبـــات بەڕێوە ·· بەم شێوەیە وڵاتمان پێش ئەکەوێت ·

رئیسی صحەی سلەیمانی ··

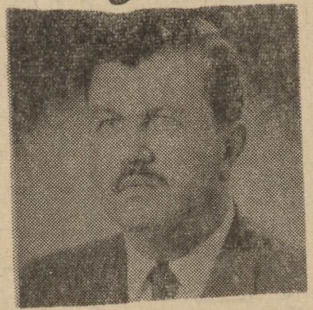

پرسیار : دوکتور نعمان عبدالله ناجی بەڕێز بەڕێوەبەری ڕەئیسی صحەی سلەیمانین ·· بیرورات چی یە بەرامبـــەر بەیاننامە مێژوویی یەکەی ١١ی ئاذار ؟

وەڵام : بەهۆی دەرچوونی بەیانی ١١ی ئاذارەوە برایەتی کوردو عەرەب سەر لەنوێ تازە بووەوە ، وە زۆر باشـــتر لـــە جاران یەکیان گرت وە هەروەها بەهۆی ئـەم بەیان-نامەوە وەحدەی وەتەنی لە عیراقا بەجۆرێکی زۆر باش پێکهات ، وە ئومێدمان وایە بە دەست یەك گرتنی کوردو عەرەب هەرچی ئامانجی ئەلی عێراق هەیە ، بۆ سەر ئەوەن ئەجیهادا بێتەدی ·

پرسیار : رئاسەتی صحەی ســـلەیمانی چ پرۆژەیـەکی بەدەســـتەوەیە بۆ پاشەڕۆژ سەبارەت ئەخۆشی و ئەس ساغی ؟

وەڵام : ئـەو پرۆگرامانەی کـــە بەدەستەوەن بکرێن ، لـــە پێش هەموو شتێکدا ئـەو مستوصفانەی لـــە داخراون هەموویان ئەکرێنەوە · دووهەم ئەو جێگایانەی لە پێویستی هەیە بەکردنەوەی مستوصفی تازە ، بۆیان ئەکرێتـــەوە · هەروەهـــا دروست کـردنی نەخۆشخانەیـــەك بۆ نەخۆشی سیل کـــە لەنزیك شـــاری سلەیمانی بینا ئەکرێت · وە هەروەها پرۆژەیەك هـەیە بۆ دۆزینەوەی نەخۆشی سیل لـــە هەموو سلەیمانیا · وە هەروەها ئەو جێگایانەی کە مستوصفی تیا نیـــە ، ئێمە مستوصفی ســـەیار ئەنێرین بۆ تـــەداوی کردنی ئەو نەخۆشانەی لـــە مستوصفەکـــانەوە دوورن · هەروەها دەست ئەکەین بـــە کوتاندنی خەڵکی بۆ پاراستنیان لە هەموو جۆرە نەخۆشی یـــەك وەکو کۆلێراو گرانەتاو ئاولە · دیسانەوە ئەو پرۆژەیەی کە بۆ لـــەناو بردنی لـــەرزوتا – مەلاریا – دەستی پێ ئەکەین بۆ جێ بەجێ کردنی · هەروەها دیســـانەوە دەزراتی صحی بۆ مضمدو ممرضات ئەکەینەوە ، وە ئێستەش بەدەستەوەیە کـــە نەخۆشخانەیەکی زۆر گـەورە دروست بکەین بۆ هەموو جۆرە نەخۆشی یەك کە جێگای «٢٤٠» نەخۆستی تیا ئەبێتەوە · وە نەخۆشخـــانەیـەکی تریش هەروەها بۆ منـــاڵ بوون وە نەخۆشی ژنان بۆ جێگای «٦٠» نەخۆش بەدەستەوەیە کە بـەم زووانە تەواو بکرێت ··

ئەدیبێکی کورد ···

پرسیاری هاوکاری : کـــاك محمد امین قادر – کاکـــەی فەلاحی – ئەدیب·· تکا ئەکەین ئەگـــەر بفەرموون بیرو ڕاتان بەرامبـــەر بەیاننامە مێژوویی-یەکەی ١١ ئاذار دەربڕن کـــە چارەسەری مەسەلەی نەتەوایەتی گەلی کوردمانی کرد لە عیراقدا؟

وەڵام : بەلای منەوە بەیانی ١١ی ئاذر سەرکـــەوتنێکی گەورەیە نەك هـــەر بۆ میللەتی کورد بەڵکو بۆ هەموو میللەتی عێراقیشە· چونکە پاش ئەوەی کە هەشت نۆ دە ساڵ بەسەر

شەڕو کوشـــتارو خوێن و فرمێسکا ڕۆیشت ، ســـەر کـەوتنێکی وا گـــەورەو ڕێك کەوتنێکی وا گـــەورە ، جێگەی شانازی و جێگـــەی سەربەرزی هـــەموو کوردێکی بەشەرەفە ، چونکـــە لە پێش هەموو شتێکا – بەشێوەیەکی دەستووری – یا بەشێوەیەك لـــە عالەما دەنگ بدانەوە ، دان نرا بەمافی نەتەوەی کوردا بە حوکمـــی زاتی یـەوە وە بەفەرمان ڕەوایی خۆیی کـــە ئەمەش وا ئەگەیێنێ ، ماوەیەکی گەورەو فراوان لـــە بەردەمی میللەتی کوردا بکرێتـــەوە بۆ ئەوەی زیاتر تووانای دەسەلاتی بەرهـــەمی خۆی لە هـــەموو ڕوویەکەوە دەربڕێ !

◉

« هاوکاری »و مەسئولیکی لقی ٤ی پارتی دیموکراتی کوردستان

پرسیار : کاك صدیق امین، بـەو ناوەی مەسئولێکی لقی ٤ ی پارتی دیموکـــراتی کوردستانن – لە سلەیمانی – بیروڕاتان بەرامبەر بەیاننامە مێژوویی یەکـــەی ١١ی ئاذار چی یە ، وەچ ئەرکێك وا لەسەر شانی کۆمەڵانی گـەلی کوردو عەرەب بۆ پاراستن و پێش-خستنی ئامانجی هەردوو گەل؟

وەڵام : بیروڕای ئێمەبەشێکە لەو بیرە تەواوەی پارتیمان ، پارتی دیموکراتی کوردستان ، کـە لە تەسریحەکانی سەرۆك بەرزانی و مەکتەبی ســیاسی تێکۆشەرمان ڕوون بۆتەوە بۆ هـــەموو دانیشتووانی عێراق و گـــەلی کوردمان بەتایبـــەتی · بێ شك هەر مرۆڤێکی خـاوەن زەمیرو چ لـــە نەتەوەی کوردو چ لـــە نەتەوەی عـــەرەب وەکەمایەتی یەکانی تر ، کـــە گوێیان لە دەنگی دلێـــری موهیب احمد حسن البکر بوو لە ڕۆژی ١١ی ئاذاری ١٩٧٠دا وە بەیانە مێژوویی یەکـــەی سەرکردایەتی شۆڕشیان زۆر پێ خۆش حاڵ بوون ·

بەڵام ئەرکی سەرشـــانی کۆمەڵانی گەلی کوردو گـەلی عەرەب ئێمرۆ بە ڕاددەی یەکەم پاراستنی ئـەمن و ئاساییش و لایەن گرتنی هەردوو پارتـــە پێشڕەوەکەی عیراقـــە ، پارتی بەعسی عەرەبی ئیشـــتراکی و پارتی دیموکراتی کوردستان ، وە پشت گرتن و هاریکاوی یەکی تەواو لەگەڵ لیژنەی ئاشـــتی بەرزی کوردستان بۆ جێ بەجێ کـــردنی مادەکـــانی بەیانـە مێژوویی یەکەی ١١ی ئاذار · وەئێمـــەش ئەندامانی پارتی دیموکراتی کوردستان ، بـــە هەموو تووانامانەوە هـــەوڵ ئەدەین بۆ جێ بەجێ کـــردنی ئـەمن و ئاسـاییش و بلاو کردنەوەی برایەتی و یەکێتی لەناو هەموو میللەتەکەمانا ·

لە سانەوی کچانی سلەیمانیدا ···

پرسیاری هاوکاری : ست نەسرین مستەفا ، بەو ناوەی کە بەڕێوەبەری قوتابخـانـەی سانەوەی کچانی سلەیمانین ، هەستی خۆتان و قوتابیانتـان چۆنە بەرامبەر بەیان نامـــە مێژوویی یەکەی ١١ی ئاذار ··

وەڵام: وەکو هەموو کوردێکی دڵسۆز هەستمان بـــە بەرزی و بەنرخی ئەم بەیانە کردووە ، چیتان دیوە لە هەموو ناوچەی کوردستانا هەروەها بەشێوە-یەکی زۆرترو جووانتر لـــە قوتابخانەکـــەمانا بووە · وە قیمەتی ئـــەم بەیان نامەیەش ئەوەیە کەوا برایەتی بەینـــی کوردو عەرەب توند تر ئەکـا وە ئەوەش لەسەر ئیش و کاری دڵسۆزی هەموو ئەندامێك لـــە کوردســـتان و لـــە وڵاتا ئەوەستێ ·

هاوکاری : ست نەسرین ئەگەر بفەرموون ئێمـــان بگەیێنیت ئایا قوتابخانەکەتان بەبۆنەی جەژنی ئاشتی یەوە چ جم و جۆڵێکی هەبووە ؟

وەڵام : ئەوەڵ دوو ڕۆژی دووای بەیان نامەکە ئیحتیفالات وە هەڵپەڕکێ و ئاهەنگ لـــە مەکتـــەبا وەك لـــە هەموو شوێنێکی شارەکەمانا چی بووە هەبووە · دووای ئـەوە ڕۆژی مەسیرەی یەدەم ، تەلەبەکانمان لەو مەسیرەیا بەشدار بوون ، هەروەها لـــە نەورۆزیشا قوتابیەکانمان بەشـدار بوو بوون ·

هاوکاری : ســـوپاس ·· پرسیارێکی ترمان هەیە کـــە ئەمەیە ·· ئایا لەپاشە ڕۆژی نزیکا چاوەڕێ دەکەن نیسبەتی سەرکەوتنی قوتابیانتان لـــە خوێندندا زۆرتر بێت ، وە ئایا هەر لەئێستەوە هەســـتتان بەشتی وەها کردووە یانە ؟

وەڵام : دیـارە هـــەموو قوتابی یەك لە کەشێکی خۆش و ئاسایشا بخوێنێت ئـــەوە ئەبێتە هۆی پێشکەوتنی و فکر لـــە دووا ڕۆژی وڵاتەکەشی ئەکاتەوەو ئەزانێت کـەوا بۆ کورد هەوڵ ئەداو بەدڵێـــکی دڵسۆزانە زیا لە جاران هەوڵ ئەدا · نەتیجەی ئەوەش هەر لەئێستاوە دیارە کە قوتابیە-کانمـــان هەموو خـــەریکی خوێنـــدنن ، وە بەدڵێـــکی ڕەحەتەوە یەن بۆ مەکتەب وە ئیشاڵلاە هەموویان بۆ خزمەتی کورد هـــەوڵ ئەدەن و بـــۆ پێشکەوتنی !

هاوکاری : دووا پرسیارمان ·· چ ئامۆژگاری یەکتـان بۆ هەموو قوتابی یەکانتان هـەیە بەبێ جیاوازی ؟

وەڵام : ئامۆژگاریمـــان بۆ قوتابیەکانمـــان ئەوەیە ئەبێ هەموو ئیش بکەن بۆ ئـــەم وڵاتەو قین و بوغزەی کۆنیـــان لەبیر بچێتەوەو دایم هەموو یەك دڵ و یـــەك دەســـت بن بۆ پێشکەوتنی وڵاتەکەیان ·

کچە قوتابیەکی کورد

● خوشکم ناوت چی یە ؟

● شەونم عەزیز ··

● لە چ پۆلێکی ؟

● ٤ی بی کشتی ··

● خوشکێ ئەگەر دەتووانیت پێمان بڵێیت ، تۆ وەکو کچە قووتابی یـەکی کـــورد بیرو باوەڕت چی یە بەرامبەر بەیان نامەکەی ١١ی ئاذار ؟

● بیرو باوەڕم بەرامبـــەر بەیان نامەکـــەی ١١ی ئاذار ئەوەیە کە ١١ی ئاذار گـــەلی کوردی ڕزگار کرد لە تەنگ و چەڵەمەو لەژێر پێی ئـــەو دوڕندانەی کە گـەلی کوردیان ئەهاڕی · وە گـــەلی کـورد ڕزگاری بوو لە تاریکی و کەوتە ڕۆشنایی ·

● خوێندنی ئەمســـاڵ و جارانت چۆنە دێتە بەرچاو ؟

● خوێندنی ئەمســـــاڵ بەنیسبەت پارەوە ، بەنیسبەت جارانەوە زۆر باش یەتە پێش چاوم ، چونکە ئەمساڵ هەموو لەشادی و خۆشیاین و ســـاڵان لەبەر ترس و لەرزو ناخۆشی ، ئەوە بوو سەعیمان پێ نەئەدراو ئەمساڵ زۆر زۆر باشین ·

● چ ووتەیەکت بەرامبـەر هاوڕێیانت ، قوتابیـــانی کوردستان هەیە ؟

● بڕیارم بەرامبـــەر قوتابیان و یەکێتی قوتابیـــان ئەوەیە کـــە ئەبێ هـەموو قوتابی یەکی دڵسۆز یەك بگرن و بـە دڵسۆزی یەکی پاکـــەوە هـــەوڵبا بۆ بـەڕێوەبردنی نیشتمانەکەمان ، وە گـــەلی کورد پێویستی بـــە یەکبوونی قوتابیان هەیە !

سەرەكی بەكری شۆڕشگێڕ لە «١ی ئایاری مەزن»دا..

ڕۆژنامەیەكی هەفتانەی گشتی یە

دەزگای گشتی چاپەمەنیو بلاوكردنەوە دەری ئەكا

تەلەفون «٦٩٧٢١»

هاوكاری

التضامن

٨ لاپەرە

٢٠ فلس

ژمارە ١٧

شەممە ٩-٥-١٩٧٠

ڕۆژ باش

برایی -تاخی- ئەی ڕۆژنامەنەرەكەی قەومی كورد ژیان٠ چاوەان ڕوونو دڵمان خۆشلەم ڕۆژەدا كە یادی دڵسۆزیو بیری پاكو گیانی برایی و هاوكاریو نیشتمانپەروەریتمان پێیاد ئەكاتەوە ٠٠ یادی پەیامی جارانی نزیكت ٠٠ كە تێئەكۆشا بۆ ئەو ئامانجانەی لە١١ی ئاذاری مەزنا هاتنە دی سا ئەی زەمانی حالی مرۆڤی كوردی نەبەز ٠٠ ئەی دوستی دڵسۆزی گەلی عیراقو عەرەب، با بیرو قەلەم ٠٠ هەستوهۆش ٠٠ ڕەنگو بۆ ٠٠هەروەكو جاران دوژمنانی كوردو عەرەب ٠٠ دوژمنانی عیراقی شورشگێر ٠٠ دوژمنانی حوكمی زاتی بتەقێنین ٠٠ وە هەموو ڕوژێك ٠٠ ڕۆژی دروستكردنو ئاوەدانكردنەوەو توندو تۆڵبوونی یەكێتیو برایی و هاوكاری بێ ٠٠ ئێرچاوی هەموو لایەك ڕوونو پیرۆزبایی جوون لە هاوكاری- قبوول بكەن !

هەموو ناپاكو نۆكەرێك پێ شێل دەكەین

شۆڕشگێڕی ڕاستەقینە ئەوانەن بەرهەم زیاد دەكەن

شۆڕشگێڕی نوێ هاتنە كایەوە كە برا كوردەكانمانە

لە ڕۆژی ١ی ئایاری جەژنی كرێكاراندا وە لە بەغدای پایتەختی شۆڕشگێڕاندا سەرۆكی شۆڕشگێڕ كاك احمد حسن البكر ووتارێكی گرنگی لەناو كۆمەڵانی گەلدا فەرموو ٠

- شۆڕش سوورە لەسەر دروستكردنی عێراقێكی دیموكراتی یەكێتییانە ٠
- هەموو ناپاكو نۆكەرو وێرانكەرێكی سەركێش پێ شێل دەكەین ٠
- شۆڕش لە خۆبوردەو بەخشندەیە، وە هەر شۆڕشگێڕە ڕاستەقینەكان بەرهەم زیاد ئەكەن بە هەموو جۆرەكانییەوە ٠

سەرۆكی تێكۆشەر احمد حسن البكر لە خۆپیشاندانە گەورەكەی «١»ی ئایاردا ووتارێكی سیاسی گرنگی دا ، كە ئەمەش تەواوی وتارەكەیە:

میوانە ئازیزەكان ! ئەی هاوڕێیان ! ئەی كرێكاران ! جەماهیری گەلە مەزنەكەمان : سلاوتان لێ بێ ، سلاوێكی شۆڕشگێڕانە لە جەژنی چینی كرێكاراندا ٠٠ جەژنی زەحمەتكێشو تێكۆشەران لە پیناوی نەهێشتنی ستەمكاریو چەوسانەوەداو بۆ دروست كردنی كۆمەڵێكی بەختیارو چەسپاندنی ئامانجەكانی مرۆڤایەتی ٠

برایان !

چینی كرێكاران كە یەكی ئایار بە پاڵ پێوەنەرێك ئەزانێ بۆ بەهێز كردنی خەباتی دژی هێزەكانی خراپە بەهەموو شێوەكانییەوە ، ئەم چینە٠٠ لەم ڕۆژەدا وە لەپاش شۆڕشی -١٧-ی تەمووزەوە بانگكراوە بۆ درێژە پێدانی خەباتی لەگەڵ هێزە دڵسۆزەكانی تری گەلدا بۆ ڕاونانی هێزەكانی شەڕو بانگ كراوە بۆ قوول كردنەوەی مانای دەسكەوتەكانی كە لەپاش خەباتێكی سەختی ساڵەهای ساڵ دەسگیری كرد٠

ئەی كرێكارە نەبەزەكان : شۆڕشەكەتان ، شۆڕشی -١٧-ی تەمووز لە خەباتی عادیلانەیدا دژی سەهیونییەتو ئیمپریالیزمو كۆنەپەرست چوو بە پیر پێویستییەكانی نەتەوەو گەلەكەمانەوە بۆ نەهێشتنو ڕیشەكێش كردنی لەیەك پچراندنو ئاژاوەو كەمتەرخەمی نوانن كە بووبووە خوویەكی ئەوتۆ زۆربەی چینەكانی گەلو بەشەكانی گرتبووەوە ٠٠ وە شۆڕش وا بەرپا بوو كە هەموو ئەو كاروبارانەی وڵات دەست پیا بهێنێتەوەو دروست بكاتەوە كە بە دەستی ئیستعمار بەكرێ گیراوەكانی كاول كرابوو ٠ شۆڕشەكەتان توانای بەردەوامیو پەرەسەندنی لە توونەدی خەباتو ڕادەی تێگەیشتنو لە خۆبوردنی ماددیو مەعنەوی ئێوە وەر ئەگرێت ، **لە یەكێتی ئەم** گەلەو هاوكاری نێوان هێزەكانی چاكەو پێشكەوتن ٠ شۆڕش سوورە لەسەر دروستكردنی ڕژێمێكی دیموكراتی شۆڕشگێڕی یەكێتیخواز ٠٠ ئێوەش لەسەرتان پێویستە خۆتان بە ئامانجەكانی شۆڕشەوە ببەستنەوە بۆ چارە **سەركردنی گیروگرفتەكانمان** سەركەوتن بەسەر هەموو كۆسپو دەسگیر كردنی مافە زەوت كراوەكانی گەلەكەمان بەهەموو جۆرەكانییەوە ٠

هەروەها شۆڕشەكەتان كە زۆری دەسكەوتەكانی ئەم گەلەی بەدەست هێنا لە ماوەیەكی كورتی تەمەنیا ٠٠ لە پێشەوەی ئەو دەسكەوتانە گێڕانەوەی برایەتی نێوان عەرەبو كورد كە ئەوەش لە خۆیدا ڕوداوێكی ئاسایییە بۆ چەسپاندنی بڕیارەكانی كۆنگرەی پارتەكەتان هاتە كایەوە ، ئەو بڕیارانەی لەڕاستیو هەستی مرۆڤایەتی ئەم پارتەوە هەڵقوڵاوە ، ئەو كارەش لەلایەن برا كوردەكانمانەوەو سەركردایەتی پارتی دیموكراتی كوردستان وە لەسەرو هەمووشیانەوە برای بەڕێزمان مستەفا بارزانییەوە نرخی لێگیراو گیرایە باوەش ٠ چونكە هەستیان بەو ئەركو پێویستییە كرد كە خراوەتە سەر شانیان، ئەمەش بووە هۆی ئەوەی هەل لەدەست ئیستعمارو بەكرێ گیراوەكانی بداو خەوەكانیان بڕەوێنێتەوە وە لە ئەنجامیشدا بووە هۆی بەهێزكردنی خەباتی چەكداریمان

شۆڕشەكەتان كە عێراقی خستە سەر ڕێگای سەربەخۆیی ئابوری، دەستی كردە بزووواندن بۆ پێشخستنی بزووتنەوەی شورشی عەرەب ٠

شۆڕشەكەتان هەمیشە ئاگاداری جوولانەوەی كۆنەپەرستانە لە ناوچەكەدا ٠٠ وە ئێمە بەم بۆنەیەوە ئامۆژگاریان ئەكەینو وریایان ئەكەینەوە ، وەك لەمەو بەر كردومانە با بزانن كە ڕەوڕەوەی شۆڕش بەردەوام بەرەو پێشەوە ئەڕواتو هەموو خائنو نۆكەرێك ئەجنێت ٠ وە شۆڕش هەموو ئەو كەسانە پێشێل ئەكات كە لەڕێگای هێنانەدی ئامانجەكانی گەلدا ڕائەوەستن بەو جۆرەی وەكو دوێنێو پێری هاوڕێكانیان پان كردەوە ، وە شۆڕش ئەتوانێت دەسكەوتی زیاتر بۆ ئەم گەلە دەسگیر بكات تاوەكو یەكێتیو ئازادیو ئیشتراكییەت دێتە دی ٠

ئەی كرێكاران !

ئێوە باش ئەزانن كە یەكێتی بزووتنەوەی كرێكارانو هەڵوێستی ڕاستیان جێگای لە كۆمەڵدا دیاری ئەكرێت ، هەر ئەوەشە هەلی باشی بۆ ئامادە ئەكات لە یەكخستنی ڕیزەكانیا بۆ پاڵ پێوەنانی شۆڕش بەرەو

پڕوانە ل - ٨

سەرۆك و ئەندامانی لیژنەی ئاشتی لە كوردستاندا

لەم دواییەدا سەرۆكو ئەندامانی لیژنەی ئاشتی چوونە دیدەنی كەركوكو هەولێرو سلەیمانیو چەند كۆبونەوەیەكیان لەگەڵ لێپرسراوانو هاووڵاتیاندا كرد بۆ پشت بەستن بە باشترین ڕێگە بۆ جێبەجێ كردنی بەیاننامەكەی ١١ی ئاذارو گۆڕینی بۆ بەجێهێنانی خێراییو كاریگەر ٠ هەر لە چوارچێوەی ئەم دیدەنییانەدا ڕۆژی -٣-ی ئەم مانگە كاك مرتضی الحدیثی ئەندامی سەركردایەتی هەرێمایەتی پارتی بەعسیو سەرۆكی لیژنەی ئاشتی تایبەت بە جێبەجێكردنی بەیاننامەكەی ١١ی ئاذار وە ئەندامانی لیژنەی ئاشتی كاك سعدون غیدانو كاك نافذ جلالو كاك خالد عبدالحلیم چوونە دیدەنی محافزی نینواو دهۆك ٠

وە لەكاتی گەیشتنی لیژنەكەدا لەلایەن لێپرسراوانو نوێنەرانی ڕێكخراوی پارتی بەعسی عەرەبی ئشتراكیو پارتی دیموكراتی كوردستانییەوە پێشوازیەكی گەرمیان لێ كرا ٠

لە محافزەی نینوادا كاك مرتضی الحدیثی وتارێكیدا تیایا سلاوی كاك احمد حسن البكری تێكۆشەرو ئەندامانی ئەنجومەنی سەركردایەتی شۆڕشی گەیاندە جەماهیری شارەكە ٠٠ وە ووتی : بەیاننامەكەی ١١ی ئاذار خواستی گەلی خستە جێگای خۆی ، وە ووتی :

چارە سەركردنی مەسەلەی كورد عێراقی كردە هێزێكی مەزن بۆ بەرەنگاربوونەوەی ئیستعمارو ئیمپریالیەتو سەهیونییەتو كۆنەپەرستانی ناوخۆ ٠ وە دوای ئەو كاك نافذ جلال ئەندامی لیژنەی ئاشتی وتارێكی دا تیایا ووتی : ئەم بەیاننامەیە دەسكەوتێكە لە دەسكەوتەكانی ئەم گەلە بە عەرەبو كوردو هەموو كەمایەتییەكانییەوە ٠٠ وە ووتی : ئەم بەیاننامەیە لە

پروانە ل - ٧

باوەڕهێنانی عێراق بە حكومەتی بەرەی یەكگرتووی كامبۆدیا ...

ئەنجوومەنی سەركردایەتی شۆڕش لە «٦»ی مانگی ئایاردا بڕیاریدا كە بڕوای تەواو بهێنی بە حكومەتی بەرەی یەكگرتووی نیشتمانیی كامبۆدیا ، ئەو حكومەتەی كە میر سیهانۆك هەواڵی دامەزراندنی لەم دواییەدا بلاوكردەوە ٠

ئەمەش تەواوی بەیاننامەكەی ئەنجوومەنە :

لە ڕێبازی ئەو بڕاو پیشكەوتووخوازییەوە كە حكوومەتی شۆڕش باوەڕی پێهێناوە ، بۆ یارمەتیو لایەنگیری ئەو گەلانەی لە خەباتدان دژی ئیمپریالیزمو هەموو جۆرە دەستدرێژییەك كە بۆ سەر مافەكانیان ئەكریت ، وە لەبەر ئەوەی سیاسەتی حكوومەتی شۆڕش كە ئەگونجێ لایەنگیری گەلی كامبۆدیا بكات لە خەبات كردنیدا دژی كۆنەپەرستی پیلان گێڕو ئیمپریالیزمی

بروانە ل - ٧

پەیامی هاوكاری

ئەو ووتارە گرنگەی سەرۆكی خەباتگێڕ كاك احمد حسن البكر كە لە ڕۆژی -١ی- ئایاری مەزندا دای ، گەیێك مانای تایبەتی هەیەو بەستراویشە بە تەواوی ژیانی گەلەمانەوە ٠

ئەو ووتارە لە ڕاستیدا هەستو سۆزی ڕاستەقینەی شۆڕشی پێشكەوتنخوازی « ١٧ ی » تەموزی بەرامبەر بەچینی زەحمەتكێش ساغكردەوە كە هەر هەمان شۆڕش لەپێش هەر ئەركێكیدا ئەركی خزمەت كردنی ئاواتو خواستو ئامانجی كۆڵەكەی پۆلایینی ئەم نیشتمانەی گرتۆتە خۆی كە چینی جوتیارو كرێكارانە ٠

بەدی هێنابێت كە دووا ئەگەر ئەم شورشەش ڕوژ بەڕوژ دەستكەوتی بۆ ئەم زەحمەتكێشانە دەستكەوتیش دوو یاسای گرنگە ٠٠ یاسای تەقاویتو كاركردنی كرێكارانە ، ئەمە هەروا لەگەڵ دەستكەوتەكانی تردا بەسادەیی لە دایك نەبوون، بەڵكو ئەم دەستكەوتانە مایەی باوەڕی قوولێی پارتی بەعسی عەرەبی ئشتراكییە بەرامبەر بەوەی كە چینی زەحمەتكێش وە لە ڕیزی پێشەوە، كرێكاران ، سەرچاوەی هێزو بناغەی تابووریو پێشكەوتن وولاتە ، وە كەمتەرخەمی نوواندن بەرامبەری وەك لە سەردەمەكانی پاشایەتی ڕووخاوو دووای شۆڕشی ١٤ی تەموزیش باو بوو ، مۆلەكەیە بۆ ژیانو گوزەرانی ئەم میللەتە ، وە لە هەمان كاتدا بۆشاییەكی گەورەیە كە بەلای دوژمنانەوە دەرفەتێكی ئاسانە بۆ لاوازكردنی سەربەخۆیی نیشتماننیمان٠ جا بیركردنەوەو

پڕوانە ل - ٨

Institut kurde de paris

لاپه‌ڕه‌یه‌كی سه‌ربه‌ست

١٩٧٠

«٣» پیاوی سیاسی له بیره‌وه‌ری «١٠٠» ساڵه‌ی له دایك بوونی لینین ئه‌دوێن

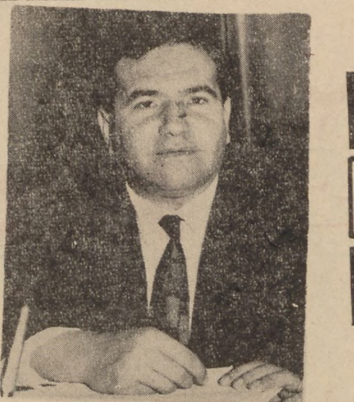

***دوكتۆر عزت مصطفا: ده‌وری لینین كاری كرده شۆڕشی ئێستای میلله‌تان**

كاك حبیب محمد كریم: گه‌لی كوردمان به‌به‌رزه‌وه نرخ ئه‌دات به ده‌وری پێشڕه‌وی لینین

***كاك دارا توفیق: بیروباوه‌ڕه‌كانی لینین ئێستا له عێراقدا گرنگی یه‌كی گه‌وره‌ی پێ ئه‌درێت**

كاك عزت مصطفا ، كاك دارا توفیق ، كاك حبیب محمد كریم بیره‌وه‌ری (١٠٠) ساڵه‌ی لینین .

ئه‌و وتاره گرنگه‌ی - لیۆنید بریجنیف - سكرتێری یه‌كه‌می پارتی كۆمۆنیستی سۆڤیێتی به‌بۆنه‌ی یادی (١٠٠) ساڵه‌ی له دایك بوونی « لینین » وه‌ی دا ده‌نگێكی گه‌وره‌ی له هه‌موو لایه‌كدا دایه‌وه ..

● له باس كردنی ده‌نگدانه‌وه‌ی ئه‌و وتاره‌دا دوكتۆر عزت مصطفی سه‌رۆكی وه‌فدی پارتی به‌عسی عه‌ره‌بی ئیشتراكی و ئه‌ندامی سه‌ركردایه‌تی هه‌رێمایه‌تی پارتو ئه‌ندامی ئه‌نجومه‌نی سه‌ركردایه‌تی شۆڕش له عێراقدا به نوێنه‌ری رادیوی - مۆسكۆ - ی ڕاگه‌یاند : به وتاره‌كه‌ی هه‌ڤاڵ بریجنیف واقیعی یه‌تیه‌كی شۆڕشگێڕانه‌ی پێوه دیاربوو به لێكۆڵینه‌وه‌ی ئه‌و ده‌وره پێشڕه‌وی‌یه‌ی لینینی مه‌زن به به‌خشه‌یشان و سه‌ركردایه‌تی شۆڕشی ئۆكتۆبه‌ردا گێڕای و تا چ ڕاده‌یه‌ك كاری كرده سه‌رجیهانی ئێستاو شۆڕشی میلله‌تان . ئه‌م وتاره‌ی بریجنیف سه‌رله‌نوێ ئه‌وه‌ی سه‌لماندوه كه شۆڕشی ئیشتراكی توانای ئه‌وه‌ی هه‌یه به‌سه‌ر هه‌موو كۆسپی سه‌ختی‌یه‌كدا زاڵ بێت .. لێره‌دا ئه‌مه‌وێت نرخێكی زۆر بده‌م به به‌شی تایبه‌تی وتاره‌كه ده‌رباره‌ی مه‌سه‌له‌كانی جیهان و ئه‌و ده‌ست نیشان كردنه ڕاسته‌ی سه‌باره‌ت به مه‌سه‌له‌ی كیروگرفته‌كه‌ی ڕۆژهه‌ڵات كردویه‌تی وه به‌تایبه‌تی سه‌باره‌ت به مه‌سه‌له‌ی فه‌له‌ستین .

● وه هه‌ر له‌م باره‌یه‌وه كاك دارا توفیق ئه‌ندامی وه‌فدی پارتی دیموكراتی كوردستان و ئه‌ندامی لێژنه‌ی نیشتمانی ئاشتی‌خوازانی عێراق ڕایگه‌یاندوه : كارێكی گرانه مرۆڤ سه‌رنج له هه‌موو ئه‌ورووانه بدات كه وتاره‌كه‌ی لیۆنید بریجنیف بۆی چووه .

بریجنیف ده‌رباره‌ی گه‌لێك باس دواوه كه په‌یوه‌ندی هه‌یه به خه‌باتی گه‌لانه‌وه دژی ئیستعمارو ئیمپریالیه‌ت و له پێناوی دامه‌زراندنی كۆمه‌ڵی پێشكه‌وتودا ، خه‌باتی گه‌لانی جیهان له پێناوی ئاسایشدا ، له پێویسته گرنگێتی بسه‌لمێنین سه‌باره‌ت به گه‌له‌كانمان به‌تایبه‌تی گه‌لی عه‌ره‌ب و كورد به عێراقدا .

وتاره‌كه سه‌رنجی له به‌شداری لینین داره له ده‌وڵه‌مه‌ند كردنی بیری شۆڕش گێری جیهانیدا به‌ره‌ی په‌یوه‌ندی هه‌یه به چاره‌سه‌ر كردنی مه‌سه‌له‌ی نه‌ته‌وه‌كانه‌وه تا ئه‌و سنووره‌ی بشكاته مافی چاره‌نووس . ئه‌م بیرو باوه‌ڕانه ئێستا له عێراقدا گرنگیه‌كی گه‌وره‌ی پێ ئه‌درێت به تایبه‌تی پاش ڕێكه‌وتنه‌كه‌ی ١١ی ئازار له حوكمی نیشتمانی به سه‌رۆكایه‌تی پارتی به‌عسی عه‌ره‌بی ئیشتراكی وه پارتی دیموكراتی كوردستان به سه‌ركردایه‌تی مسته‌فا بارزانی كه بووه هۆی چه‌سپاندنی برایه‌تی نێوان نه‌ته‌وه‌ی عه‌ره‌ب و كورد له عێراقدا له‌سه‌ر بنچینه‌ی حوكمی ذاتی بۆ كوردو یه‌كخستنی به‌ره‌ی خه‌بات دژی ئیستعمارو سه‌هیۆنیزم و بۆ بنیات نانی كۆمه‌ڵێكی پێشكه‌وتوو .

● وه ڕۆژی ٢٨-٤-١٩٧٠ ڕۆژنامه‌ی - پراڤدا - ی سۆڤیێتی ته‌واوی وتاره‌كه‌ی كاك حبیب محمد كریم سكرتێری گشتی پارتی دیموكراتی كوردستانی بلاوكرده‌وه كه له

مۆسكۆدا به بۆنه‌ی یادی (١٠٠) ساڵه‌ی له دایك بوونی - لینین - وه دابووی . كاك حبیب له وتاره‌كه‌یدا وتبوی :

هه‌ڤاڵه ئازیزه‌كان ...

گه‌لێك پێخۆشحاڵم پیرۆزبایی گه‌رمی پارتی دیموكراتی كوردستان و كاك مسته‌فا بارزانی سه‌رۆكی و به جیاتی هه‌موو زه‌حمه‌تكێشانی كوردستان تان پێ بگه‌یه‌نم به بۆنه‌ی بیره‌وه‌ری (١٠٠) ساڵه‌ی له دایك بوونی لینین دامه‌زرێنه‌ری یه‌كه‌م پارتی پرولیتاری و سه‌ركرده‌ی یه‌كه‌م شۆڕشی ئیشتراكی سه‌ركه‌وتووه .

گه‌لی كوردمان زۆر به‌ڕێزو به‌رزی‌یه‌وه نرخ ئه‌دات به ده‌وری پێشڕه‌وی لینین كه بیروباوه‌ڕی ماركسیزمی پێش خست و ده‌وڵه‌مه‌ند كرد .

به‌رگری كردنی لینین له مافی گه‌لان و چاره‌نووسیاندا وه پشتگیری كردنی خه‌باتی گه‌لانی ژێر ده‌سته له پێناوی سه‌ربه‌ستی و سه‌ربه‌خۆیی نیشتمانیدا كارێكی وای كرد كه شێخ مه‌حموود پێشه‌وای بزووتنه‌وه‌ی ڕزگاری خوازی نیشتمانی كورد له سه‌ره‌تای ساڵه‌كانی بیستی ئه‌م سه‌ده‌یه‌دا نامه‌یه‌ك بۆ لینین بنێرێت و تیایا داوا له پارتی شیوعی و حكومه‌تی سوڤیاتی بكات یاریده‌ی خه‌باتی ڕزگاری خوازی گه‌لی كورد بدات .

كاك حبیب محمد كریم زیاتر وتبوی : ئێمه به شانازی‌یه‌وه ئه‌وه نیشان ئه‌ده‌ین كه ئه‌و كوردانه‌ی له یه‌كێتی سوڤێتی‌دا ئه‌ژین ته‌واوی مافی نه‌ته‌وایه‌تی خۆیان هه‌یه ، وه به شادمانیشه‌وه ئه‌ڵێین په‌یوه‌ندی‌یه‌كانی نێوان عێراق و یه‌كێتی سوڤیاتی په‌یوه‌ندی‌یه‌كی باش و پته‌وو به‌رده‌وام له پێ... كه‌وتنایه ، ئه‌م په‌یوه‌ندی‌یه‌ی له‌سه‌ر بناغه‌ی ڕێز لێ... گرتن و سوودی هاوبه‌ش پێك هاتوه ده‌ورێكی باش ئه‌گێ... له پته‌و كردنی توانای عێراق و وڵاته عه‌ره‌بی‌یه‌كانی تر و ئ... پێویستی‌یانه‌ش ئاماده ئه‌كات كه سه‌ركه‌وتنی خه‌باتی... مسۆگه‌ر ئه‌كات دژی ئیمپریالی‌یه‌ت و سه‌هیۆنی‌یه‌ت... كۆنه‌په‌رست .

گه‌لی عێراقمان به عه‌ره‌ب و كورده‌وه به به‌رزی‌یه‌وه نرخ... ئه‌دات به‌و هه‌وڵه دڵسۆزانه‌یه‌ی یه‌كێتی سۆڤیاتی دۆست... له پێناری كۆتایی هێنان به جه‌نگی خوێناوی نێوان برایا... یه‌ك وڵات و له پێناوی جێگیر كردنی ئاسایشێكی به‌رده‌وامدا ل... عێراقدا كه به پێی به‌یان‌نامه‌ی (١١)ی ئازار مافی حوكم... ذاتی درا به گه‌لی كورد ، وه ئێمه ئومێده‌وارین یه‌كێ... سۆڤیاتی به هاوكاری له‌گه‌ڵ ده‌سه‌ڵاتداریه‌تی نیشتمانی... عێراقدا هه‌وڵی خۆی پێشكه‌ش ئه‌كات بۆ ئاوه‌دان كردنه‌و... ناوچه كوردی‌یه‌كان كه له ماوه‌ی شه‌ڕی برا كوژیدا كاول بوو...

وه كاك حبیب محمد كریم له كۆتایی وتاره‌كه‌یدا هاوا... كردو وتی :

با دۆستایه‌تی نێوان گه‌لانی سۆڤیات و گه‌لی كورد پته‌... پێشكه‌وتوو بێت .

بژی یه‌كێتی سۆڤیاتی نیشتمانی لینین و پاڵپشت... پارێزه‌ری هه‌موو گه‌لان .

* * *

هه‌واڵی فیداكارانی فله‌ستین

- پێشمه‌رگه عه‌ره‌به‌كان له ماوه‌ی مانگی ڕابوردوودا «٥٢٤» كاری سه‌ربازی‌یان ته‌واو كرد دژی هێزه‌كانی داگیركه‌ری ئیسرائیلی له خاكی عه‌ره‌بی‌ی داگیركراودا ، وه قسه‌كه‌رێك به‌ناوی سه‌ركردایه‌تی شۆڕشی چه‌كداری فه‌له‌ستینی‌یه‌وه ووتی :

« هێزه‌كانی دوژمن له ئه‌نجامی ئه‌م لێدانانه‌دا زیانێكی زۆریان لێ كه‌وتووه له‌سه‌رباز و كه‌ره‌سه‌دا ، له‌وانه‌ش خستنه‌ خواره‌وه‌ی دوو فڕۆكه‌ی ئیسرائیلی .

وه له‌لایه‌كی تریشه‌وه یه‌كێك له ده‌سته تایبه‌تی‌یه‌كانی سه‌ر به هێزه‌كانی عاسیفه ، له به‌ره‌به‌یانی ڕۆژی هه‌ینی‌دا هه‌ندێ بۆمبای رووخێنه‌رو سووتێنه‌ری داناوه له ژێر كۆمه‌ڵی بۆری نه‌وتی پێك گه‌یشتوودا كه ئه‌گه‌نه تانكی‌یه گه‌وره‌كانی نزیكی « سوولیت مائیم » له باكووری ڕۆژهه‌ڵاتی شاری « حه‌یفا » دا ، ئه‌م ته‌قه‌مه‌نی‌یانه له سه‌عاتی ٢٫٤٥ به‌ره‌به‌یانی ڕۆژی ١-٥ دا ته‌قی‌یه‌وه ، وه ئاگرێكی زۆر گه‌وره به‌ربووه له‌و بۆری‌یانه‌ی كه دا ئه‌كشێ به‌ره‌و تانكی‌یه ڕۆنه‌كان له كۆمپانیای « شیل » كه كه‌وتۆته ڕۆژهه‌ڵاتی شاری حه‌یفاوه .

- ئه‌نجومه‌نی به‌رزی یه‌كێتی فه‌له‌ستینی ڕۆژی ٣٠-٤-١٩٧٠ بروسكه‌یه‌كی ده‌ركردوه تیای‌دا بانگی جه‌ماهیری كرد بۆ یه‌ك گرتن له‌گه‌ڵ برا به‌ندكراوه‌كانیاندا له به‌ندیخانه‌كانی دوژمندا كه تووشی سزای دڕندانه ئه‌بن له‌لایه‌ن - ده‌سه‌ڵات - داره تۆقێنه‌وه سه‌هیونی‌یه‌كانه‌وه .

●

سیهانوك حكومه‌تێكی نیشتمانی نوێی پێك ئه‌هێنا

ئه‌و هه‌واڵانه‌ی له « فنوم بنه »وه هاتوه وائه‌گه‌یێنی كه له‌م دوایی‌یه‌دا شۆڕشگێڕه كامبودی‌یه‌كان گه‌لێك سه‌ركه‌وتنی گه‌وره‌یان به‌ده‌ست هێناوه له‌و خه‌باته شۆڕشگێڕه‌ی دژی نێروه‌كانی حكومه‌تی بكرێ گیراو له كامبودیا به‌ڕێی ئه‌كه‌ن .

شۆڕشگێڕه‌كان ئێستا به‌ته‌واوی به‌شی ڕۆژهه‌ڵاتی وڵاتیان به ده‌سته‌وه‌یه كه (٢٢) كیلۆمه‌تر له پایته‌ختی كامبودیاوه دووره .

به‌پێی ئه‌و یاریده‌یه‌ی ئه‌مریكا پێشكه‌ش به حكومه‌تی به‌كرێ گیراوی كامبودیای ئه‌كات بۆ لێدانی شۆڕشگێڕه‌كانی ئه‌و وڵاته‌و ئه‌رژمی خه‌باتی سه‌ختی ئه‌م گه‌له ئازادخوازه وا ئه‌كات كه كامبودیا ببێته ڤیێتنامێكی تر ..

ته‌واوی گه‌لانی ئاشتی خوازی ئه‌م سه‌رزه‌وی‌یه زۆر به توندی‌یه‌وه بێزاریان نیشان دا به‌وه‌ی ئه‌مریكا ده‌ست ئه‌خاته كاروباری ئه‌م وڵاته‌وه ، ڕای گشتی ناو وڵاته یه‌كگرتوه‌كانی ئه‌مریكا ئه‌وه‌یان ده‌ربڕیوه كه ئه‌بێ ئه‌مریكا واز له كامبودیا بهێنێ و ده‌ست نه‌هاوێژێته كاروباری ئه‌م وڵاته‌وه ..

ئه‌و كوشتاره ئاشكرایه‌ی سه‌ربازه ئه‌مریكی‌یه‌كان له پاڵ هێزه‌كانی حكومه‌تی كوده‌تای كامبودیا ئه‌یكه‌ن دژی گه‌لی شۆڕشگێڕی كامبودیا یه‌ك تۆز چی‌یه له بڕوای ئه‌م گه‌له كه‌م ناكاته‌وه به‌وه‌ی ئه‌بێ نوێنه‌ره ڕاسته‌قینه‌كانی خۆی كاروباری وڵات به‌ڕێوه به‌رێت .

ئه‌وه بوو له‌و ڕۆژانه‌دا ئه‌میر سیهانوك به‌ناوی گه‌لی كامبودیاوه پێك هێنانی حكومه‌تێكی نیشتمانی نوێی بلاوكرده‌وه .. ئه‌مه‌ش له‌و كۆنگره ڕۆژنامه چیێتی‌یه‌دا بوو كه ڕۆژی (٥)ی ئایار له په‌كین پایته‌ختی چینی میللی‌دا به‌ستی .. ئه‌وه‌ی ڕاگه‌یاند كه ئه‌م حكومه‌ته نوێیه له به‌ره‌ی نیشتمانی یه‌كگرتووی كامبودیاوه هه‌ڵقوڵاوه و بریتی‌یه له (١١) ئه‌ندام به سه‌رۆكایه‌تی - بی نوث - كه له‌پێشدا سه‌رۆك وه‌زیران بووه .

سیهانوك ڕای گه‌یاندوه كه به‌ره‌ی نیشتمانی یه‌كگرتووی كامبودیا بڕیاری له‌سه‌ر پرۆگرامی سیاسی خۆی داوه كه بریتی‌یه له ئیش كردن بۆ یه‌كخستنی هه‌موو ده‌سته كۆمه‌لایه‌تی و پارته‌سیاسی‌یه‌كان و ته‌واوی كۆمه‌ڵانی خه‌ڵكی وڵات بۆ خه‌بات كردن له پێناوی سه‌ربه‌خۆیی نیشتمانی و ئاسایش و ئازادی كامبودیادا .

وه حكومه‌تی چینی میللی دانی ناوه به‌م حكومه‌ته نوێیه‌ی كامبودیادا ، ئه‌مه‌ش له‌و نامه‌یه‌دا كه شوان لای سه‌رۆك وه‌زیرانی چینی میللی ناردبووی بۆ سیهانوك ، وه چینی میللی كاربه‌ده‌ستانی باڵوێزخانه‌كه‌ی ناو كمودیای كێشایه‌وه له‌سه‌ره‌تای پچراندنی په‌یوه‌ندی دبلۆماسیدا له‌گه‌ڵ حكومه‌تی به‌كرێ گیراوی كه‌مبودیادا .

گفتوگۆی پارتی به‌عس و نوێنه‌رانی پاثیت لاو

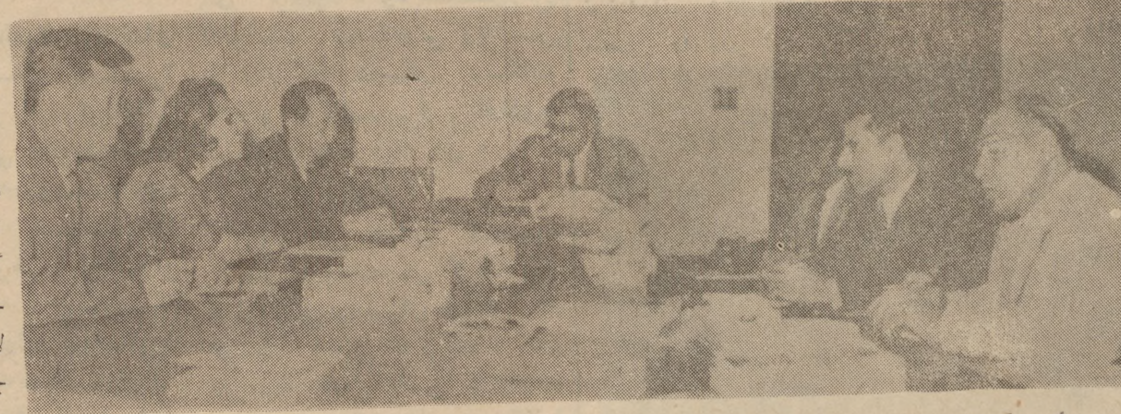

● باس كردنی باری ئێستای ناوچه‌ی عه‌ره‌بی و هیندی چینی و ده‌ست درێژی‌یه‌كانی ئیمپریالیزم بۆ سه‌ر گه‌لانی ئازادی خوا .

● هه‌ڤاڵ عیسمی پشتگیری به‌عس ئه‌سه‌لمێنێ بۆ خه‌باتی لاووس و سیاسه‌تی دوژمنانه‌ی ئه‌مریكا ئه‌خاته ڕوو له‌و هه‌وڵه‌یدا كه ئه‌یدات بۆ جیاوازی خستنه‌ ناو گه‌لانی هیندی چینی‌دا .

له ڕۆژی (٤)ی ئه‌م مانگه له سه‌ركردایه‌تی نه‌ته‌وه‌یی پارتی به‌عسی عه‌ره‌بی ئیشتراكی گفتوگۆی نێوان نوێنه‌رانی به‌ره‌ی نیشتمانی لاووس «پاثیت لاو» به سه‌رۆكایه‌تی « فونك فاك » وه نوێنه‌رانی سه‌ركردایه‌تی نه‌ته‌وه‌یی پارتی به‌عسی عه‌ره‌بی ئیشتراكی به سه‌رۆكایه‌تی هه‌ڤال شبلی عیسمی یاریده‌ده‌ری ئه‌میندار گشتی به‌عسی ده‌ستی پێ كرد .

ئه‌م گفتوگۆیانه بریتی بوون له باس كردنی باری ئێستای ناوچه‌ی عه‌ره‌بی و هیندی چینی و ئه‌و ده‌ست درێژی‌یه به‌رده‌وامه‌ی ئیمپریالیه‌تی ئه‌مریكا دژی گه‌لی عه‌ره‌بی ئه‌یكاو نێروه‌كانی خستوته كاره‌وه دژی گه‌لی لاووس و گه‌لانی تری هیندی چینی .

هه‌ڤاڵ « فون فاك » سه‌رۆكی نوێنه‌رانی « باثیت لاو » باسی قۆناغه‌كانی خه‌باتی گه‌لی لاووسی كرد به سه‌ركردایه‌تی « باثێت لاو » وه ئه‌و جه‌نگه دڕنده‌یه‌ی ئیمپریالیه‌تی ئه‌مریكا دژی ئه‌یكا . وه ووتویه‌تی : وڵاته‌كه‌ی تووشی چه‌په‌ڵترین ده‌ست درێژی بووه كه به‌و نیازه ئه‌كرێت ئاگری جه‌نگێكی گه‌وره‌ی وا له ناوچه‌كه‌دا هه‌ڵگیرسێنرێت كه ئاسیایی‌یه‌كان له ناو خۆیاندا بكه‌ونه كوشتار . به‌ڵام شۆڕشگێره‌كانی لاووس توانیان تا مانگی شباطی ئه‌مساڵ به هه‌زاران سه‌ربازی ئه‌مریكایی له‌ناو به‌رن و به‌لایه‌نی كه‌مه‌وه «٤٩» فڕۆكه‌ش بخه‌نه خواره‌وه‌و په‌ك بخه‌ن .

هه‌ڤاڵ « فونك فاك » نرخی داوه به تێگه‌یشتنی پارتی به‌عسی عه‌ره‌بی ئیشتراكی و حوكمی شۆڕشگێری ناو عێراق به‌رامبه‌ر به خه‌باتی گه‌لی لاووس و گه‌لانی هیندی چینی . وه نرخی داوه به‌و سه‌ركه‌وتنانه‌ی پارتی به‌عس

بڕوانه ل - ٧

تویشه‌به‌ره‌ی هاوكاری

● فیداكاره‌كانی ڕزگاری عه‌ره‌ب له هه‌فته‌ی ڕابوردودا له دۆڵی ژووروی ئوردنا بۆ ماوه‌ی (٢٤) سه‌عات له‌گه‌ڵ نیروه‌كانی ئیسرائیلی دوژمندا كه‌وتنه شه‌رێكی گه‌رمه‌وه . له‌م شه‌ڕه‌دا فیداكاره‌كان شاری بیسان و كفار روبین و زراعه‌و فطیره تسفی و تفییل و بنكه چاوێری‌یه‌كانی دوژمنیان له‌و ناوچه‌یه‌دا ئاگر باران كردوه . له‌م شه‌ڕانه‌دا زیانێكی زۆر له سه‌هیونی‌یه‌كان كه‌وتوه له ڕووی سه‌ربازو چه‌ك و جبه‌خانه‌وه .

● یه‌كێتی كرێكارانی معادنی جیهانی كه (١٧) ملیۆن ئه‌ندامی تیدایه پشتگیری خۆی سه‌لماند بۆ خه‌باتی گه‌لی عه‌ره‌ب دژی ئیمپریالیزم و سه‌هیۆنیزمی جیهانی . وه ئه‌م یه‌كێتی‌یه داوای ئه‌وه‌ی كردوه كه پێویسته خه‌باتی هاوبه‌شی جیهان به‌رده‌وام بێت له پێناوی ئه‌وه‌دا كه گه‌لی فه‌له‌ستین مافی ته‌واوی خۆی به ده‌ست بهێنێ .

● یه‌كێتی ڕۆژنامه نووسه‌كانی جیهان له پراگ‌دا داوای له ئه‌مریكا كردوه كه ده‌ست درێژی‌یه‌كانی دژی گه‌لان رابگرێت و هێزه‌كانی له ڤیێتنام و كامبودیادا بكشێنێته‌وه وه داوای له ڕۆژنامه نووسه پێشكه‌وتوه‌كانی جیهان كردوه له ڕۆژنامه‌و ڕادیۆو ته‌له‌فزیۆندا سیاسه‌تی دوژمنانه‌ی ئه‌مریكا له خۆراوی ڕۆژهه‌ڵاتی ئاسیادا ئاشكرا بكه‌ن .

● خاتو ئه‌ندیرا غاندی سه‌رۆك وه‌زیرانی هیندوستان ڕای گه‌یاندوه كه باری ئێستای هیندی چینی ئێجگار به‌ره‌و خراپی ئه‌ڕوات . وه ووتویه : له‌و بڕوایه‌دایه كه هیچ مه‌سه‌له‌یه‌ك به چه‌ك و شه‌ڕ چار ناكرێت .

● له هه‌فته‌ی ڕابوردودا له چه‌ند دانشگایه‌كی ئه‌مریكادا قوتابیان كه‌وتنه خۆپیشاندان و مانگرتن پاش ئه‌وه‌ی دوو وتابی كچ وه دووی كوڕ له‌و خۆپیشاندانانه‌دا كوژران كه دژی جه‌نگی ڤ و كامبودیا كرابوو .

● ●

هونەر و ژیان

ووتەی هونەر

بێ چەن و چۆن .. پێمان خۆش بێ و خۆش نەبێ ، لەبەر چاوی خۆمان و عالەمیشا - دیارە - كە هونەرمەندی كورد - ئەگەرچی كەمیشن - بەڕاستی نەی تووانیوە بەسەرهاتی بەشێكی مێژووی گرنگی ، خەبات و ئازارو ئاواتی - دەساڵی - گەلە كوردەكەی بدرەوشێنێتەوە ، كە ئەمەش وا بەهەی نەبینێ - ئەی ورایەوە - ڕەچەیەك ڕیان لەمێژووی هونەری ئەرەكەی تۆمار بدەن و لەوەی - هونەرە - هەڵگرێ بۆ پێشەوە ، وەك چۆن هونەرمەندانی تری دنیا ئەمە ئەركی سەرەتاییان بووە ، نموونەی ڕاستی ئەم لاوەش ،

پێشكەوتنیانە ! .... پێمان خۆش بێ و خۆش نەبێ - ئەمە بارەی نیمەیە - بێ هەرو مەڵامەت نییە . وە هۆی گەورەش - ئەمتەرخەمی و ترسنۆكی بووە - وە هەرچی هۆیەكی تر بیەوێت ئەو دوو هۆیەی تر ڕەتبداتەوەدەم ئوتی بكا ، مەحالە هیچی پێ ببڕێت بە نوشوستی بەولاوە .

ڕەنگیشە .. هەموو بڵێین - هەستمان بەئازارو هتد .. كردوە ، كە ئەوەش زۆر ڕێی - ڕاستی - تێئەچێ ، بەلام ئەگەر بەڕاست وەكو كوردو هونەرمەند هەستمان كردبێت - كوا - چیمان دیارە ؟ بێچەن و چۆن ئەوی كردبێتیشمان - نەك كەمە - بكرە بێبایەخە ! سا كە هیچمان نەكردبێت - خەتا بارین - خەتاش كەسەرەو سزایە بۆ پیاو .. ئەی باشە چار ؟ لێرەدا پرسیار سەر دەرئەكات ، ئایا بەچی ئەو خەتایەمان بسڕینەوە ؟ ئەگەر ئیمانیشمان بە خۆمان هەبێت زۆرەها تەگبیر لەبەر دەستایەو ئاسانیشن .. جا ئەگەر ڕاست بكەین - جارێ نابێ -

خۆمان بە هیچ - بڕوو بیانوویەك - بپەڕێنینەوە ! بەڵكو ئەبێ سادەبین ، سادەش سەر ڕاستە ، ئەمە لە لایەك ، لە لایەكی ترەوە نابێ - چاوەنواڕبین - چاوەنواڕی - خەتابارمان ئەكا وەكو بەرامبەر - دە - ساڵ خەتا بڕی كردین .. ڕاستتر ئەوەیە لە جیاتی وڕێنەو خەیاڵات ، ئەگەر بەڕاستین و سەرڕاستین ، وە وەكوردیش بین وە هونەرمەندی سەدەی بیستەم بین ، ئەبێ - لەمەو دووا - وە بەتایبەتی پاش بەیاننامەی ١١ی ئاذار ، قۆڵی لێهەڵكەین ، ڕۆژمان ڕۆژ نەبێ و شەومان شەو نەبێ بەڵكو هەموو چركەو ساتێكمان ئەوەبلار ڕەنجدان بێ لە - تەنها - بەمەش خۆمان ساغ ئەكەینەوە - هونەرمەندین - !

سا ئەبێ بەسۆزو دەنگ ، بیرو فرچ و ڕەنگ بۆیە ، ووتەو شانۆو بزێوی و ڕووناكیی و تاریكیی و گریان و پێكەنین ، ئامۆژكاری و هێزو توانا ، بەهەموو چەكێكی هونەری بكەوینە كار بۆ تۆمار كردنەوەی - ڕابوردووی ١٠ ساڵمان - كە بەهەنگییەوە - ئەهاتین - وە بۆ بنیاتنانی ئێستەو دووا ڕۆژمان كە ئاشكرایە موڵكی هەموومانە ، هەموو مرۆڤی كوردو هەموو هونەرمەندێكی ساغ .

دوواجار ئەگەر دووا جاریش نابێ ، هەر كردارێكی هونەری - تەنها - لاساییكردنەوەی كۆن بێ و ڕەنگی نوێی پێوە نەبێ ، وە وەختی بێ و نەمر نەمر نەبێ ، وە بۆ ڕەش و ڕووت و چەوساوە نەبێ وە بۆ دامەزراندنی پتەوترین بناغەی ڕاستەقینەی هونەری كوردی نەبێت ... لاموایە - هیچ - نەكرێ باشە ... « كێ »ش دەنگ لەگەڵ كرداری - شت - ئەدا ، فەرموو ئەمە عەرزو ئەمە گەز! ئەمە مێژوو .. ئەوەیش بیرەهۆشی میللەت كە هەر ئەو دیوانەش ڕەش لە سپی جیا ئەكەنەوە ! ئەڵێین چی - برادەرینە - خۆ ئەهو نین ؟

تیۆدۆر ڕاكیس

هونەرمەندو سەربەستی تاڵ

پێشوازی كردنی تیۆدۆر ڕاكیس لە پاریسدا .

مرۆڤی ئازادخوازو دۆستی میللەت و ژیانی سەرفرازی مرۆڤ .. دانەری ئاوازەكانی فیلمی « زۆربای یۆنانی » .. میكیس تیۆدۆر ڕاكیس .. هەمو سەربەستی دەزی ، پاش ئەوەی لە بەندیخانە ڕزگاری بوو كە (٣) ساڵی تێدا بردەسەر . بەلام نەخۆشی - سیل - كە لە بەندیخانەدا تووشی هات ، ناچاری كردووە لە خەستەخانەیەكی پاریسدا ماوەیەك ئامی چەشنە دیلیەتییەكی تر بچێژێت .

● ئەگەر سەرنج بدرێتە ژیانی ئەم هونەرمەندە بلیمەتە سادەیەش ، نموونەی شۆڕشگێڕانی یۆنان هەست پێدەكەین .. جا مێژووی ژیانی میكیس تیۆدۆر ڕاكیس لە ساڵی ١٩٤٠ وە دەست پێدەكات كە لە جەنگی دژ بە ئەڵەمان لەگەڵ كۆمەنیستەكاندا هاریكاری كرد .. لە ساڵی ١٩٤٧ دا (٣) ساڵ لە دوورگەی « ماركۆنیست » لە سەردەمی جەنگی ناوخۆیی و سەختی یۆناندا گیرا .. لە ساڵی ١٩٦١دا تووشی - سیل - بوو ناچاریش ما ڕوو بكاتە ئەنگلستان بۆ چاكبوونەوە .. ژیانی تەندروستیشی هەمیشە لەژێر چاودێریدا بوو هەتا كە بەندیش بوو لە ساڵی ١٩٦٧ دا .. واتە پاش هەڵگەڕانەوە سۆپاییەكەی ئەو ساڵە بەچەند مانگێك !! ئایا گرتنی چۆن ڕێ دەكرا ؟ نەخێر .. چونكە نموونەی دەستەی یەساری بوو وە ئەندام بوو لە پەرلەمانی سەر بە پارتی یەكگرتووی دیموكراتی ، هەروەها چونكە

ئەندامێكی گورج و گوڵ بوو لە بزووتنەوەی لاواندا ، ئەوی كە تیپێی سەند لەپاش لەناوچوونی كریگۆرك لاترالیس كە كە پۆلیس بە ماترۆسكیل لە « سالونیكا » بەسەر لەشیدا هاتن .. هەر ئەم مەركەساتەش سەرچاوەی فلیمی « زد »ی بەناوبانگ بوو .

قسەو كرداری - تیۆدۆر ڕاكیس - پاش هەڵگەڕانەوە سۆپاییەكە ، كارێكی گەورەی هەبوو بۆ خرۆشاندنی یۆنان لە دژی زوڵم و زۆرو ستەمكاری كاربەدەستە سۆپاییەكانی ئەو هەڵگەڕانەوەیە .. وە هەر لەبەر ئەوەش ئەو داموو دەزگایە گرتنە ڕاوزن وە هەتا گرتنی و دەستگرتنیش بەسەر هەموو قەوانێكیدا لە گشت بازاڕەكانی یۆناندا .. دووا جاریش لە ساڵی ١٩٦٨دا گیراو دوور خرایەوە بۆ دێی « زاتونا »ی شاخاوی .

● **چۆن لە بەندیخانە ڕزگار بوو ... چۆن پێشوازی كرا ؟؟**

ناوبانگی ئازادیخوایی و بلیمەتی لە لایەكەوە داوای كۆمەڵانی پێشكەوتنخوازی جیهانیش لە لایەك ، وە نەخۆشی لە لایەك .. جگە لەوانە فوبایی بەدنی یۆنان لە ئەوڕەنسەدا دارایەتی دەرمیان بە سەرۆكی پێشووی دەستەی نووسەرانی نوسراوی « ئێكسپرێس » فەڕەنساوی - ژان ژاك سیغفان شغایبەر - ڕزبوو تارەو واستە بكا بۆ بەرەڵابوونی هونەرمەندی دیل ڕزگاری !!

كە ئازادیش بوو ئەو پێشوازییە گەرمەی بە پاریسدا لێی كرا ئەوەی ساغ كردەوە كە - تیۆدۆر ڕاكیس - نموونەیەكی تایبەتییە . لەگەڵ ئەوەشدا لەبەر خرۆشاوی و لەبەر نەخۆشییەكەشی نەی-

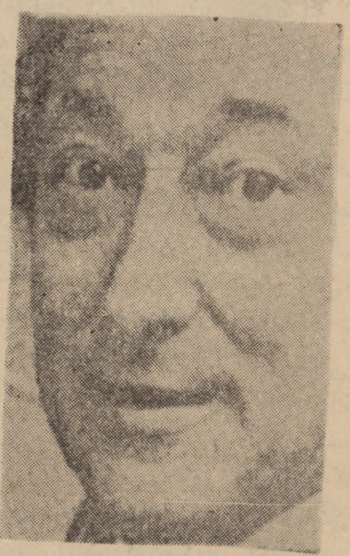

- ژان سیغفان شغایبەر .

تووانیبوو لەبەر دەمی پێشوازیكەراندا بدوێت ، ئەمەش ئەوا دیاربوو لە سەرو سیمایدا كاتێك لە چاری بە - میلینا مارتۆری - مشلە ئەوتبوو .

● **نامەیەكی مێژوویی ..**

لەگەڵ ئەوەشدا - تیۆدۆر ڕاكیس - نامەیەكی مێژوویی نووسی بوو كە سیغفان شغایبەر خوێندبوویەوە كە ئەمەش تەواوی نامەكەیەی .. **« ناتوانم بزانم سەربەستم بەڵام هەر پێش چەن سەعاتێك وام لێهات هەست بكەم كە بەڕاستی (٣) ساڵ پەژارەو ناهەمواری و دووربوونیم لە جیهان بردۆتە سەر .. ئێستەش من لە كەشێكی سەربەستدام ، بەلام تامی سەربەستیی هێشتا لە لام**

تاڵە .. چونكە لە « ئەثینا » ژنەكەم و دوو كورەكەم و برادەرانم هێشتا لە ژیانی پەژارەو ناهەمواریدا دەژین .. لەگەڵ ئەوەشدا لێرەدا دەبێت سوپاسی یەكێتی وولاتان بكەم كە بەتەنگمەوە هاتن .. وە سوپاسی پێشكەشیم بۆ برادەرانی ئەوروپاویم بەتایبەتی مسیۆ ژان ژاك سیغفان شغایبەر !.. بڕیشم هەر لای گەلەكەمە .. لەگەڵ هاریكاری ئەوروپادا پشەپرۆزی دەست نیشانان دەكرێت .. دووسبەییش لاموایە ستراسبورگ گیرو گرفتەكانی یۆنان دەزانێت ! »

● ئەمانەو ئەم مۆسیقازانە بلیمەتە ، مرۆڤ پەرستە ، ئازادیخوایە .. گەلێك خەڵاتی جیهانی پێبراوە ، خەڵاتی ئەمەریكایی و ڕووسی و فینلەندەیی و بەریتانیای . وە بە ناوبانگترین پارچە مۆسیقاشی بەهۆی فلیمی - فایدرا - وە - زۆربای یۆنانی - وە - زد - ەوە ناسراوە .. چاوەڕێش دەكرێ بەم زووانەش ئاوازی نوێتری بێتە مەیدانەوە ، ئاوازی ئازارو ئەشكەنجەو خۆشی و هیوای سەركەوتنی گەلی یۆنان !

وێنەیەكی - تیۆدۆر ڕاكیس - كە بۆ سەربەستی تاڵ پێدەكەنێت .. ئەوی تەنیشتیشی - میلینا ماركۆری یەموەسلەی یۆنانی

ڕوونكردنەوەیەك دەربارەی

كێچ و شانۆو ... دەنگدانەوە

باڕێزەر محمد صدیق محمود

لە ژمارەی ١١ی ڕۆژنامەی هاوكاری خۆشەویستدا بەرواری ٣-٤-١٩٧٠ نوسراوێكم لە ژێر ناونیشانی « كێچ و شانۆو .. دەنگدانەوە » نووسینی بەڕێز (م . ناسودە) بەرچاو كەوت .. ولەبەر ئەوەی لە بەشێكی زۆری نووسینەكە دەربارەی چیرۆكی كێچ بوو هەندێك سەرنجی تێدا دەست نیشان كرابوو بەپێویستم زانی كە « م . ناسودە »ی بەڕێز دڵنیا بكەم لە ڕوون كردنەوەیە ناوەڕۆكی خوێنەرانیش سەیر دەكەنی چیرۆكەكە هەندێك سوودی لێوەربگرن ..

پێشەكی سوپاسی زۆری « م . ناسودە » ئەكەم دەربارەی لێدوانەكەی . بەڕای من هەموو لێدوانێك دەربارەی هەر بەرهەمێك گەلێك سوود بەخشە . جا ئەو لێدوانە یا ئەو سەرنجانە ڕاست بن یا ناڕاست بەرهەمدو دیوەكەیدا لە كاتی لێوێنینەوەو وورد كردنەوەیدا خەڵكەكە سوودی لێوەرئەگرێتەو نوسەرەكانیش بۆ بەرهەمی داهاتوویان ئەمتر ئەكەونە نیزاری هەڵەوە .

١ - بەڕێز « م . ناسودە » ئەفەرمووێت لەسەرنجی یەكەمیا « كەم زۆر .. نووسەر بە نووسینەكانی نووسەری شانۆیی عێراقی « یوسف العانی » نووسینەكەی خۆی موتربە كردووە ... هتد » لێرەدا ئەبوو « م . ناسودە » باسی بكردایە كە لە چ چیرۆكێكی مامۆستا یوسف العانیدا لەیەكتر ئەچن ، چونكە من خۆشم كەوتمە گومانەوەو ئێستا ئەگەڕێم كە هەموو چیرۆكەكانی (مامۆستا یوسف العانی) م چنگ كەوێت بۆ ئەوەی بەراوردی بكەم ... وە تەنها پێویستە ئەوە بزانرێ كە دووانەن لە كەموو كوڕی كۆمەڵ تەنها قورخ نەكراوە بۆ یەكێك كە تێدا بنووسێت یا هەر كەسێ لە كەمو كوڕی كۆمەڵ دووا موتربە چی بێت !!! هەرچەندە من گەلێك شانازی بە مامۆستا یوسف العانییەوە ئەكەم چونكە جگە لەوەی كە نووسەرێكی شانۆی بەرزەو لە تەمسیلیش دەرهێنانیشدا دەستێكی زۆر باڵای هەیە جگە لەوە هاو بیرو

باوەڕیشمە جا دوور نیە كە لەیەكچوونی چیرۆكی « كێچ » لەگەڵ یەكێك یا هەندێك لە چیرۆكەكانی مامۆستا یوسف العانیدا هەر ئەوە بێت كە لەگەڵ مامۆستای ناوبراودا یەك سەرنجمان هەبێت بۆ ژیان و كەمو كوڕیەكانی كۆمەڵ وەك یەك ببینین .

١ - بەڕێز « م . ناسودە لە سەرنجی دووهەمیدا « گرتنەوەی خولە بۆ جاری دوو هەم بەشتێكی زیاد ئەزانێت » گرتنەوەی خولە بۆ جاری دووهەم عەیزی چیرۆكەكەیە وا دیارە بەڕێزتان دیوەسكارەكەی تێ ئەگەیشتوون چونكە من وەك تۆ نالیم « كۆمەڵیش بەشێك لەو تاوانەی خوێن مژینەی ئەكەوێتە ئەستۆ » بەڵكو ئەڵێم هەموو گوناهە لە ئەستۆی كۆمەڵدایە .. چونكە كۆمەڵێك بە پیاو كوشتن و دزی و وجەردەیی و بەرتیل خواردن و هەزارەها گردەوەی ناهەموار ناشیرینی تری تێدا سەروەربێت بیدوشانی تەنیای یا بەربەرەكانی هەر ئەندامێكی ئەو كۆمەڵ هەرچەندە پاك بێت بەتەنها دژی ئەو كەموو كوڕیە بەڕای من بێسوودە ، بەڵكو ئەو ئادەمیزادە هەر ئەكەوێت وەك خولە بۆ جاری دووهەم كەوت !!! ئەو لە لایەكەوە لە لایەكی ترەوە كێ ئەڵێت خولە لەكاتی ئەو بەرتیل وەرگرتنەیدا بیری لەوە كردۆتەوە كە ئەخرێتە بەندیخانەوە ؟ خۆ ئەگەر بەو شێوەیە بوایەو ئەندامانی هەر كۆمەڵێك پێشەكی یاساو وهاتنەوە ڕێكەی كردەوەكانی خۆیان بێتە پێش چاو بەز لە كردنی دڵنیام كە لە كۆمەڵێكی وەهادا جێگەی نووسینی چیرۆكێكی وەك كێچ نابێتەوە !!! دووای ئەوە لایەنە كۆمیدیەكەی زاڵ نەبوو بەسەر ئەنجامی چیرۆكەكەدا بەڵكو زیاتر ئەیچەسپاند چونكە هیچ جۆرە گفتوگۆیەك یا جوڵانێكی پێكەنیناوی سەر شانۆ لە لە چوارچێوەی چیرۆكەكە نەچوبووە دەرەوەو هەمووی خزمەتی ئەنجامی چیرۆكەكەی ئەكرد . هەروەها من لەگەڵ ئەوەدا نیم لە هەر چیرۆكێكدا هەرچی هەیەو نیە پێشەكی بەخوێنەر یا سەیركەر بدرێت چونكە ئەو ئاتە هیچ مارەی بیركردنەوە نامێنی و ... لە توێژی بۆ بەسەرهاتێك دەیەها كەسی تر هەبن كە چارەسەری باشتر بۆ ئەو بەسەرهاتە بدۆزنەوە جا وەك بەڕێزتان ئەوەتان مەبەستە .. یەكێك لە برایانی سەیركەری چیرۆكەكە دووای ڕۆژێك بەیەكتر گەیشتین هەمان پرسیاری كرد ووتی : خۆشتر بوو بمانزانیایە علی ئاغاو عەبەو خولە چیان لێبەسەر ئەهات ؟ منیش بەپێكەنینەوە ووتم : دوای تۆ علی ئاغا بەیەك تلفون بەرەڵا كراو هەروەها عەبەش بەپارەی علی ئاغا بەردرا . ووتی : ئەی خولە كلۆلەكە ؟... ووتم : هێشتا لەگەڵ بەندە شێتەكەدا لە بەندیخانەدا ئەناڵن .. جا ووتی : من وام زانی هەڵیان-

ڕوانە ل٧

لایلایە ...

لایلایەم ڕۆڵە لایلایە
زیاتر لە باوكم دووەمین لە دایە

● ●

ڕۆڵە بخەوە خەوی خۆشت بێ
فریشتەی بەخێر لەژوور سەرت بێ

● ●

ڕۆڵە ڕێگاكەی باوو باپیرت
هەرگیزاوهەرگیز نەكەی لەبیرت

● ●

ڕۆڵە ئەتدوێنم بەزمانی كوردی
تا كارامەبی بەسەر بلندی

● ●

ڕۆڵە بخەوە خەو بتباتەوە
فریشتەی بەخێر ها وەڵاتەوە

چاو پێكەوتنێك لەگەڵ هونەرمەندی لاو بێستون عبدالقادر

دیمەنێكی دەستكردی هونەرمەند بێستون !

● **پرسیار : تا ئێستا چەند تابلۆت هەیە .. ئایا چ پیشانگایەكت كردۆتەوە ؟**

وەڵام : بەڵێ تا ئێستا زۆرەها تابلۆم دەركردوە بەلام زۆربەی كەوتۆتە لای دۆست و برادەران ، تا ئێستاش دوو پیشانگام كردۆتەوە ، یەكێكیان لەگەڵ هونەرمەند عەتا قەزازو هەر لەمماوەیەشدا نیازی كردنەوەی پیشانگایەكم هەیە لەگەڵ چەند هونەرمەندێكی تر ، زۆر دڵنیاشم لەم كارە پیرۆزەدا سەركەوین و بتوانین تام و چێژێك بدەینە پیشانگای هونەری كوردیمان .

● **پرسیار : چ ڕێبازێكت گرتووە لە وێنەكێشاندا ؟**

وەڵام : هەستم زۆر بەلای ریالیزمەوە لار ئەبێتەوە ، لاموایە ئەمەش لەبەر بارو زروفی ئێستای بزوتنەوەی كوردایەتیمانە كە ئێستا بووەتە ڕاستیەكی ڕوودار . ئیلهامی سریالیزمیش كەوتۆتە كەللەمەوە - بەتایبەتی - ئەمەش كە ئەتوانم بیگەڕێنمەرە سەر گیروگرفت و دەردەسەری و پرسیارە بێوەڵامەكانی ئادەمزادی كورد !

● **پرسیار : كام وێنەكێشی كوردت بەدڵە ؟**

وەڵام: هەموو هونەرمەندێكی كورد بەگشتی بەلام ئەوەی كەزۆر شارەزاییم بەسەریانەوە هەبێ ئەو هونەرمەندە دۆستەن كاك علی جوڵاو كاك جمال بەختیار وە كاك عەتا قەزازە ، كە ئازایانەوپیاوانە قۆڵی كوردانەی هونەرمەندانە- یان لێهەڵماڵیوە بۆ سەرخستنی پەیامی پیرۆزی هونەری كوردی

● **پرسیار : پلەی هونەری وێنەكێشانی كوردەواری بەلای تۆوە لە چ رادەیەكدایە ؟**

وەڵام : بەلای منەوە جێی دڵنیایی و شانازییە بەلام هەندێ كەمو كوری هەن بوونە كۆسپ لە ڕێگای پێشكەوتنی ئەم بابەتە هونەرییە ، ئەویش هاتنی چەند چەڵ و مڵ و خۆپیشاندەرێك بۆ ئەم مەیدانە فراوانە ، هەروا هان نەدانی كۆمەڵ بەهونەر كە بووەتە گرێی دڵی هەموو هونەرمەندێك ، جگە لەمانەش نەبوونی یەكیەتیەكی هونەرمەندان و كەمدەرامەتی هونەرمەند خۆی و كەمی پسپورو شارەزاو خاوەن باوەڕنامەی هونەری لەم مەیدانەدا .

ئەدەب و مرۆڤ

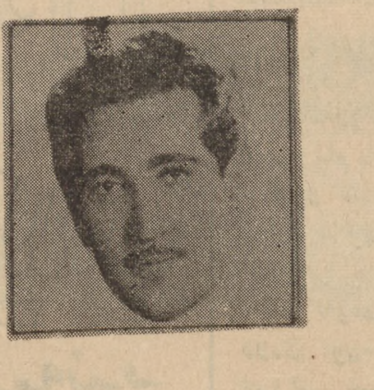

هۆنراوەیەكی تازەی كامەران

كامەران

لەزیندانو ، لـە بیابـانی (سەلمان)
لە نیشانـەی برینـەكانـی سەرشان
لە ساڵانی لاویی ـ تەمـەن پشكووتن ـ
هەڵی عومرم ، گورری هـەوڵی پیشكەوتن
لەو ساڵانەی لە گەڵ زنجیرا ، ژیام
لەو هەرەسەی ژیان بە سەریا، هێنام
لە ژووری تەنگ ، ریچـكەی جرروجانەوەر
لە (شێی) دیوار ، وەردیانی‌مون ، خوێنی سەر
لە قەتماغەی لەشـی بە دارشیتاڵ بووم
لە لێدانی دڵی بە (خورپـە)قاڵ‌بووم
لەو پەنجانەم كە ئاگریان پیاچزان
لەو جومگانەم كە لە یەكـتر ترازان
لەو كەسانەی تادوێنـی بووەك دوژمن
كۆتیان كردە پێی سـەدانی‌وەكو من
لەكۆتی پێ ، كەلەپچەی دەست‌بپرسن
من چیمو كێم !! ئەوان چاكم ئەناسن

* * *

لە دارخورماو لە بیابانـی‌سووتاو
لە سەرابو سەبوونو ، خـەیاڵی ئاو
لەو چاوانەی خوێنی قینیان تێ‌زابوو
لەو كەسانەی بەشیان تـەنیاسزا بوو
لە كورپەكەم •• دووكەڵـی‌تاسەی ئەوسام
لە دەروونی ژەمبوردەبووم بۆپەیـام
لە بیركردن ، خۆزگەی تاساوبۆ ئاوێ
گوری دەروون دامركێن‌بێ بۆتـاوێ
لە كاسەیەك دۆی سـەرتەزێنی كوێستان
خولیای شنەی جێی نسـرمی‌دارستان
لە بێسێتیو دووریو ، لـەبێبەری‌بوون
لە گشت خواستی خاوێنـی دڵو دەروون
لە كۆتی پێ ، كـەلەپچـەی‌دەست بپرسن
من چیمو ، كێم !! ئەوان چاكم ئەناسن

* * *

قارەمان نیم ، بەناوبانگ نیم ،گەورە نیم
شاعیرێكم بۆ نەتەوەی كـوردئەژیم
چیم لە دەست هات كردم بـۆنەتەوەو خاك
چیم بەسەرهات ، دام بە خەندەبە بێ‌باك
سەرم بەرزە ، سەرشۆرر بوونم نەزانی
ئارامی خۆم ، تاسەم كرد بـەقوربانی
لە جیاكان ، لە لوتكەی بەرزە ••• ، نووا
« لە ئاگری بەنێڵەنێلی برروا »لە كۆتی پێ ، كەلەپچەی دەست بپرسن
من چیمو كێم ئـەوان چاكـم ئەناسن

بـانگـەوازی روانگـە

عبدالرزاق بیمار

لـە ژمارەی پێشـووتری (هاوكاری) دا ، شـەش هاوڕرێی شاعیرو نووسەر لـە دوا سەنگەرو روانگەی خۆیانەوە بانگەوازێكی لە پڕو گـەرمو بەهاواریان بڵاوكردەوە كـە شایانی سەرنج‌راكێشـانو لێكۆڵینەوەیە • جارێ بەر لە هەموو شتێك كـە بە ناوی نوێكردنەوەو شـان‌كوتان بۆ پێشەوە ناو نرابێت ، ئـەبێ هەموو پیرۆزبایی‌یان لێ بكەین، بە تایبەتی پێش‌كەوتنو تازەكی هـەرگیز لەگـەڵ مـەینو خۆخواردنـەوەدا بـەراوورد ناكرێ • لە راستیشدا ، موركی (طابع) بانگەوازەكەیان تازە‌كردنەوەی بە جۆرێك پێـوە دیارە • بەڵام لە ئەنجـامی گەرمو گورریو جۆش‌سەندندا، هەندێ قسەی وایان كـردوە كە پێویستە بخرێنە ناو دوو كەوانەوەو چاومان لە ئاستیاندا بسەنگرێتەوە كە هەندێكیـان بەرەڵایی‌یە لەو رێگەگیری‌یەی (التزام) هەموو نووسەرێكی راستگۆو مرۆڤو چاكـەخواز ئـەبێ هـەی بێت • وە هەندێكیشیان گورز وەشاندنـە لە رووی هـەندێ ناوی وەك كلاسـیكیەتو ریالیـزمو سیاسەتو تاقم‌كـاری كـە پێویستە لـە چاوی ئەدەبو ژیانی نەتەكەمانەوە سنووریان هێڵ‌كێش بكرێتو زیاتر روون بكرێنەوە •

یاخی‌بوون ••• بەڵام لـە چی ؟•• لە كێ ؟•• لە كـام بۆتەو زنجیری ئەسـتووری اسلوب ؟•• لە كـام نەریتو قەمچی ئایینـە كۆنەكـانی ئەدەبی كورد ؟•• لە كـام كۆمـەڵی وشـكی چەقیوی زوردار ؟•• لە كام دەسـتەی خاوەن دەسەڵاتی عەماركـەری بیرو بەهرەو هونەر ؟• خۆ لە گەزدانو بێزاری لە كام هەوای خنكێنەری ئاسمانی دووكـەڵ گرتووی پیشەسازیو كومپانیاو كارخانەكانی وڵات ؟•• لە كام دیوی ئالەتو مۆتەكەی كـاتو خێرایی نارروا ؟•

برا یاخی‌یەكان بۆچی یاخی بوون ؟•• كە وابزانم یاخی‌بوون كردەوەی تاكـەو كردەوەی تاكیش پێـچدانو ئاڵۆزیی ئارەزووی دەروونەو لـە زەوی بووندا رەگـەی داكوتراوی نی‌یە • بـە پێچـەوانـەی (شۆڕش)ەوە كە دەنگ‌دانەوەی هەقی مانو بوونی كۆمەڵـیكەو سروشتی شتو ناكۆكی ژیان رەگەی هەمیشەیی لـە زەوی واقعدا چەسپاندوە • شۆڕش ، ژیانو گـەرمو گورریەتی‌یە ، هاوكاری‌یە ، هاوبـەشیو هاوئەنجامە ، پێویستی‌یەكە لـە پێویستی‌یەكانی سروشـت • بەڵام یاخی‌بوون ، سروشتێكی رومانسـیەتو میتـافیزیك پەرستەكانە •

شەش سوارچاكی بانگـەوازەكە ، شەش لاوی بەهرەدارو بەتوانان • بەبێ ئەم یاخی‌بوونو (سەركەشی‌یەش ـ ئەگـەر ببوورن) بە تازەكـەرەوەو پێشكەوتوو ناسراوونو هیوای دواروژی ئەدەبەكەمان بوون • هێمنانەو لە سەرخۆ ، هـەر یەكـەیان كۆمـەڵە چیرۆكو هەڵبەستێكی نووسیوە كـە گشتی پـەل كوتان بوو بـۆ وەدەس خسـتنی هونەرێكی ناسكو هەنگاو هـەڵێنان بۆ پێشەوە • وەهیچ كامیكیان بە دواكەوتوو تاوانبار نەكراوون، ئەگەرچی هەنگاویشیان لە هی تر پێش‌تر نەكەوتبێت •

بانگەوازەكەیان بە پەلەو لە ناكاو بوو ، چونكە تا ئێستا لە مەیدانی نموونەكاری‌یـەوە ، نموونەیەكی لە خەڵك بەدەریان پێ نەداوین ، قەڵایەكی تازەیان نەگرتوە كـە پێویست بە دەركردنی بەلاغێكی مارش‌ئامێز بكات • ئەگەر (شێركو) چەن هاوارێكی كاری‌گـەری وەك (ملیۆنەهاینو ٢٥٠٠ ساڵە)ی كردبێ ، ئەگەر لەوە نەترسین كە دەنگ‌دانەوەی هەڵبەستی پاش كۆستی پێنجی حوزەیرانی عەرەب بێت ، شوررشێك نی‌یە بەرپا بووبێت • دەنگێكە لـە دەنگەكانو وێنەیەكە لـە حاجی قادرەوە تا ئێستا شاعرە نەتەوە پەروەركانی تر رەنگو هیلیان

بڕوانە ل ل ٧

گفتوگۆیەك لەگەڵ دوكتۆر نسرین فخری

تا تەمی ژیان نـەرەوێتـەوە
بەهری هەژاری كورد نەتوێتەوە
نابێ هیوای دڵ بگەشێتەوە
یان بـە خەندە لێـو بلەرێتەوە

* * *

خۆشەویستی تۆ پێی داووم دڵێك
هیوای ئاشتی بێت بۆ هەموو گەلێك
بەڵـكوو سۆزی تۆش بگرێتە باوەش
سەربەستیو شـادیو هیوای دڵی گەش

گفتوگۆیەك لەگەڵ دوكتـۆر نسرین فخری

هاوكاری : هەندێك ئـەڵێن تۆ پێش ئەوەی شاعر بیت ، زمان‌ناسو رەخنەگریت • ئاخۆ رای خۆت بەرامبەر بەمە چی‌یە؟

د• نسرین : ئەوە راستە كە من ئێستا بە زمانەوانو ناقـد زیاتر ناسراووم ، لەبەر ئەوەی لە رێگەی خوێندنەوە بوومەتـە پسپۆرر تیایا • بەڵام لە پێش ئەوەدا شاعرو نووسـەر بووم بە كوردیو بەعـەرەبیش • كەوابوو ئەو پسپۆرری‌یەم لە زمانو رەخنەدا ، مانای ئـەوە نی‌یە كە بەهرەی شیعری لێ سەندبمەوە • من وای تێ‌ئەگەم كە شیعر سـۆزێكەو تێكەڵی خوێنی ئادەمیزادە • رەنگـە ئـەو بەهرەیە بۆ ماوەیـەك بوەستێت ، بـەڵام هەرگیز نامرێت • بگرە لای من ، ئـەم شارەزایی‌یەی لە زمانو رەخنە دا پەیدام كرد ، ئەبێت ببێتـە یارمەتی‌دەرم بۆ بەرزكردنەوەی رادەی بەرهەمی شـیعرمو پێش‌خستنی ، نەك شیعرم لـە بیر بەرێتەوە •

هاوكاری : ئێمـە وای تێ‌ئەگەین ئەو رایەی ئەو هەندە كەسە لەوەوە هاتوە كـە تۆ ماوەیـەكی زۆرە بەرهـەمی شیعـرت دیار نی‌یە ؟

د• نسرین : لەگەڵ ئەوەشدا نیم • چونكە من چەند پارچەیەكم بـە ناوی [illegible] بڵاو كردۆتـەوە • وەكو [illegible] هەندێك [illegible] رێگای بڵاوكردنەوەی [illegible] لێ‌ئەگرتم • بەڵام هیوادارم كە لەمەودوا رۆژنامەو گۆڤاری كـوردی زۆر [illegible] بەپێی توانا ئـەوەی هەمـە بڵاوی بكەمـەوە ، تا ئـەوە بسەلمێنم كە بەهرەی شیعر لە لای من نەكوژاوەتەوە •

هاوكاری : بە رای تۆ هیچ جیاوازی‌یەك هەیە لە شیعری شاعیرێكی پیاوداو یەكێـكی ئافرەتدا ؟•

د• نسرین : نـەخێر ••• من هیچ جیاوازی‌یەكی [illegible] نابینم • چونكە هـەردوو وەك مرۆڤ لە كۆمەڵـدا ئەژین و هەستو نەستیان لە ئاستێكدا وەك یەكە • لەوانەیە هەندێك جار ئافرەت هەندێك ناسـ[illegible] تایبەتی خۆی هـەبێت ، وەك سۆزی دایكێتی • لەگـەڵ ئەوەشدا ، گەلێك لە شاعیرە بەرزەكانمان بە زمانی دایكەوە پارچـە شیعری وەهـایان نووسیوە كە دایكێكیش هـەر ئەوەندەی بۆ ئـەووترێت • لەوانە (گۆران وبێ‌كەس) •

هاوكاری : ئایا تۆ هیـچ دواكەوتنێك هەست پێ‌ئەكەیت سەربارەت بەدەوری ئافـرەت لە ئەدەبی نەتەوەكەماندا ؟•

د• نسرین : ئەوە شتێكی ئاشكراو روونە كـە دەوری ئافرەت تیایا كزە •

هاوكاری : هۆی ئەمە ئاخۆ چی بێت ؟

د• نسرین : بـەرای من ، ئەدەبی نەتەوەكەمان لـە بەراووردكردنا لەگەڵ ئـەدەبی نەتەوە پێش‌كەوتوەكان بـە گشتی دواكـەوتوە • خۆ بەنیسبەت ئافرەتەوە ئەوە وەك وتم گەلێك دواكـەوتووترە • جا حەز ئەكەم لەسەر ئەم باسە كەمێك درێژەی بدەمێ • دیارە كە ئافرەت نیوەی كۆمەڵـەو بگرەنیـوە گرنگـەكەیەتی • چونكە ئەو منـاڵەی ئافرەتی ئەمرۆ پەروەردەی ئـەكات ، ئەبێتـە بناغـەی دوارۆژی پێش‌كەوتوومان لە بەر ئـەوە ئەتوانین ئافرەت بە ئاوێنـەی ئەو دوا رۆژە پێش كـەوتوە دابنێین • بەڵام وەك ئافرەتێك گەیشتوومەتە ئەو ئەنجامـەی كـە پێش‌كـەوتنی ئافرەتو دەوری لە گشت مەیدانەكـانی ژیاندا ، بەستراوە بـە پێش‌كەوتنی كۆمەڵەكـەیەوە ، بـە تایبەتی پێش‌كەوتنی پیـاو • جا ئێستا ئەگەر سەرنجێـك بدەینە كۆمەڵەكەی لای خۆمان ، ئەبێ بپرسین كە ئاخۆ چـە پیاووچە ئافرەت ، تا چـە رادەیەك سەربەستن ؟!• لـە وەرامی ئەم پرسیارەدا ، سەبارەت بە سەربەستیی ئافرەت (كە من لێرەدا ئەمەم مەبەسـتە) ئەبێ بڵێـم : ئافرەتمان لە وەزعێكی هێندە ناهەمواردایە كە ناچار ئەبێت پێش سـەربەستی خۆی ، بۆ سـەربەستی پیاو كۆشش بكات !!• چونكە دیارە كـە ئەو كوسپانەی ئێستا رێگا بە سەربەستی پیاو ئەگرن ، كار ئەكەنە سـەر ئافرەتیشو دوو قاتو سێ قات ئەركی سەرشانی گران ئەكەن • جـا ئافرەتێك كـە لـەم بارە ناهەموارەدا ژیانی بباتە سەرو بە تایبەتی ئافرەتی كورد كـە نەتەوەكەی هەردەم ژێردەستەو بێبەش بوە لە پێش‌كەوتن ، دیارە ماوەی خوێنـدەواریو رۆشن‌بیریی نابێتو لە رووی ئەدەبیشەوە دوائەكـەوێت • ئەمە هەر چەندە كە دەروونی وەك هەرمرۆڤێكی تر ئەكوڵێتو خاوەنی هەستو نەسـتە • بەڵام چۆنی بخاتە روو ؟• خۆ ئافرەتی كوردیش هیچی كەمتر نی‌یە لە ئافرەتانی جیهـان ، چونكە گەررانەوەمان بۆ دواوە نموونەی ئافرەتی وەهـامان ئەخاتە پێش چاو كە بەراستی جێگەی شانازیمانن •

هاوكاری : تێكـرا باری ئێستای شیعری كوردی چۆن تێ ئەگەیت ؟•

د• نسرین : بە گشـتی شیعری كوردی بە پێش‌كەوتوو ئەزانم • هەر چەندە ئەو پارچە شیعرە پێش‌كەوتوانە نموونەشیان كەم بێت •

هاوكاری : وەك شاعرێك ، ئاخۆ هەست بـە هیچ پێش‌كەوتنێكی نوێ ، یا پلەیەكی نوێ ناكەیت لە شیعری ئـەم چەن ساڵی دوایی‌یەدا ؟

د• نسرین : لە راستیدا من وای دائەنێم كە شیعری كوردی هێشتا لە سەر ریشـەو بنچینەی پلـەی (گۆران) ئەرروات • ئەگەرچی بەرهەمی ئەوانەی ئێستا لـە قووڵیی ماواداو لەوردی‌یا ناچنە ریزی (گۆران) • بەڵام ئـەوەش ئەتوانین بڵێین كە هەندێكـی تازە هەڵكەوتوو هەنو خۆیان لە مەیدانی شیعرا چەسپاندوە كـە ئەمدی پێش‌كەوتنی بەدەوامیان لێ ئەكرێت •

لە ژێر تیشكی لێكۆڵینەوەدا

بژی مرۆڤ

نووسینی ـ كمال رؤوف محمد
لێكۆڵینەوەی ـ بەپێ‌نووسێك

بەر لـە هەموو شتێك من چیرۆكەكان ئەكەم بە دوو‌بەشی جیاوازەوە • بەشی یەكەمیان بریتین لەم چوار چیرۆكە :

(قەباعەتێكی گـەورە) : لێرەدا حەماڵەكە شەش ساڵ لای میرزا ئیش ئەكا • بـەڵام كە رازی دڵی خۆی بۆ كچەكەی میرزا ئەگێررێتەوە ، كابرا نەك تەنها رەنجی شەش سـاڵەی ئەخوا ، بەڵكوو بە تاوانی دزی ئەیخاتە بەندیخانەشەوە •

(سێ كڵۆڵ) : بە وردیو جوانی گریانی ـ گوڵە خان ـی بێوەژن ئەگێررێتـەوە ، تا ئەگاتە (ل ـ ١٧) كە ئەڵێ : (ئای لە بەشی ئێمەی سـێ كڵۆڵ) ، كە بریتین لـە خۆیو دوو كچەكەی • لە دوای ئەوەوە بەدەم سكاڵای گوڵە خانەوە ، چیرۆكـەكـە ئەگێررێتـەوەو ئەچێتەوە سەر شێوەی چیرۆكی كون (داستان) • ئەگەر هەر لـەو رستەیەدا چیرۆكـەكـە ببررایەتەوە جوان تر بوو •

(شتێك لە دڵمـا بۆتە كەسەر) : چیرۆكێكی چرە • واتە پررە لە ژیان • بە زمانی لاوێكەوە باسی خاڵـە جوانـە مەرگەكەی ئەكا لە منـاڵیو لاوێتی‌یەوە تا بە قەمـەی قەسابی‌یەكەی خۆی ئەبێتـە شەهیدی رەنجـدان • بۆیە كارەساتێكی تەواو ئەگێررێتەوە چیرۆكێكی چرە ، چونكـە بە درێژایی ژیانی لاوێكی بـە ئاوات نەگەیشـتووی ماران گەستە •

(ئـەوی زوو ئەمرێت) : مەینـەتی عارەبانچی‌یـەك ئەگێررێتەوە • بابەتەكـەی ئەچێتەوە سەر بابەتی چیرۆكـە بەناوبانگەكەی (تشیخوف) لە سـەر عارەبانچی‌یەك • وە مامۆسـتا (مصطفی صالح كریم) یش چیرۆكێكی لـەم بابەتەی هەیە بە ناوی (چەندم لێ ئەسینی) • بـەڵام مامـە (تالە) جیاوازەو مەینەتی‌یەكەی لـەو دوانە ئاسانترە • ئـەم گاڵتەچی‌یەو ئەڵێ : (هـەموو شتێ فشەیە) •

ئایا راستە هەموو شـتێ فشەیە ؟!•• ئایا مەینەتی ژیان بەم جنیوە سەختە ئەبررێتەوە؟• ئایا كەساسیو كوێرەوەری مامە تالەو مەماڵەكانو عەرەبانچیـەكان ، بەم وەڵامە ئەبررێتەوە ؟• فەلسەفەكـەی مامە تالـە ، بیزاری‌یـەكی سـەختە !• بەربەرەكانیی چەوساندنەوە ، گیـانی خەباتو نەبەردایەتی ئەوێ ، نەك تەنها گاڵتـەو فشە !•

ئەم چوار چیرۆكەی سەرەوە، بەشێكن كـە هەستی (ژیان پەروەریی) تیایانا خنكـاوەو گیانی بەربەرەكانیو راپەررینو خەباتیان كزە ••• بەڵكوو هەر نی‌یە !• وەكو : لە قەباعەتێكی گەورە) دا حەماڵەكە هـەر ئەوەندەی پێ ئەكرێت هەڵمەت بەرێت بۆ (میرزا) و لـە بەندیخانەكە كارەساتەكـەی بگێررێتەوە • (گوڵە خان) لە گریان بەولاوە هیچ توانایەكی تری نی‌یە • (خاڵۆ)ی قەساب‌بەو هەموو ئازارو مەینەتی‌یـە قایلەو ئەڵێ : (بڵێی كەرم ؟•• باشە ••• من ئەوا وەكوو كەر ئیش ئەكەم • ئیتر من ژیانم‌وایەو بۆ ژیان وامە) • مـام تالـەی گالیسـكەوان هـەرئەوەندەی پێ ئـەكرێ بڵێت : (هەمووی فشەیە) •

بەڵام بـە پێچەوانەی ئـەم‌چوارەوە ، ئەبینین دوو چیرۆكەكەی تر ، (هات نەهات) و(خوا بناسن) جۆش دراوون بە هەستی گـەرمی (ژیان‌پـەروەریی) • هەرچـەندە مرۆڤ ژیانی زیاتر خۆش بوێ‌توندتر رائەپەررێت دژی هێزی ترسناكو مردن •

(هاتو نەهات) چیرۆكێكی‌تەواوە • شاگوڵی كۆمەڵـە چیروكەكـەیەو یەكێكە لـەشاگوڵەكانی چیرۆكی كوردی • شان بە شـانی (شەهیدانی‌قەڵای دمدم) لـە نووسینی (مصطفی صالح كریم) بۆنوساڵانەی پێوەیە • گوللەبارانو راونانو پەنابردنە بـەر ماڵانوقارەمانێتـی ئافرەتی كوردو خۆبـەخت‌كردنو دەس‌رێژوخوێنی گەشی سەر بەفرو شاری تاریكو ماتەم • شێوەی (هاتونەهات) ساكارو جوانە ، هەرچەندە ناوەرۆكەكـەی توندوتیژو خوێناوی‌یە •

لە (خوا بناسـن) دا ،(ساڵە)ی سەرخۆش گیرۆدەی كێشـەیەكە • لە رێبواری‌خوێنـدەوارو نە خوێنـدەوار ئەپرسێت : (كفر نی‌یـە دووبرادەر كە هەر لە منالی‌یـەوە دوو دراوسێش بن ، دەستیان‌بچێتە یەكو یەكتر بكوژن ؟!)• (ساڵە) بەمە ئەیەوێ وەرامـی‌پرسیارەكەی بدۆزێتـەوە • بەڵام ئـەوان بانگـەوازی(راستی‌ی) بە قامچی كـپ ئەكەنەوە بوچی ؟•

بڕوانە ل ـ ٦

بەچرپە

مامە خەمە دوای كوڵنەدانێكی دوورو درێژ ، رۆژێكیـان بۆ یەنەم جا وەرەی بەردا و ئـەو رۆژەی تەرخان‌كرد بۆ هەڵدانی بانگەوازی نارەزاییو بێزاری• كۆڵان بە كۆڵانی شارەكـەی تەی‌ئەكردو بە دەنگی بـەرز ئەی‌وت :

ـ خەڵكینە هەق ژێركـەوت ••• خەڵكینـە هەق پسا !•

بەڵام كەسێك لە خەڵكەكـە خۆی بەوەوە خەریك نەكـرد لێی بپرسێت : بۆ ؟!• بەڵكوو یەك بە یەكتریان ئەووت :

ـ بەسزمانە خڵەفاوە ••• وررێنە ئەكا !•

تەنها ئافرەتێك لـە ئێوارە وەختێكی درەنگدا ، بوو بـە كوڵكی‌یـەوەو بەگیری هێنا • پێی ووت :

ـ ئەرێ كابرا تۆ لە پایچی بوختان بۆ هەق ئەكەیت ؟!•• تۆ ئەتەوێ هەق ریسـوا بكەیت !• ئەی ئەگینا هـەق چۆن ژێر ئەكـەوێو چۆن ئەپسێت ؟•

ئەم قسانە دەروونی مامـە خەمەیان ئاگرداو جگـەریان داخ‌كرد • لە دڵی خۆیا ووتی :

ـ ئەهووره‌مەزدە هاوار •• مامە خەمە بوختان بۆ هـەق ئەكا ••• هەق ریسوا ئەكا !•

ئەوسا وەك لە بەر عەرشی ئەهووره‌مەزدەدا سـوژدە بەرێت ، چـاوی برری‌یـە قوولایی ئاسـمانی شینو بو ماوەی چەن ساتێك لە سـەر ئەو بارەی حەپەسا • تا لـە سەرخۆ رووی كردەوە ئافرەتەكـەوو بەدەم زەردەخـەیەكی دڵسۆزی‌یەوە لێی پرسی :

ـ ئەرێ تو خوا دایكەكـەم ••• تێم ناگەیەنیت تۆ بۆچی دەمت لەپانی‌یەو لووتت لە درێژی ؟!•

ئافرەتەكـە هیچ‌بیری نەكردەوە ••• هیچ لە سەری نەوەستا !• پانی‌بەرزەكەی لێ هێنایە مشتو كەوتەكوتاندنەوەی سەرو سەكوتی مامـە خەمەی بەسزمانو ریشـە سپی‌یەكەی بە خۆڵی بنـی پانی‌بەرزەكە بۆر داگـەڕا • ئافرەتەكە پەیتا پەیتاش ئـەی شیراند بە سەریاو ئەی‌وت :

ـ هەی گەماڵە پیرەی ترن ، ئەوە گاڵتەم پێ‌ئەكەی ؟!••• گوایە تۆی خڵەفاو ، ئەتەوێ

حەمەزادە

بڕوانە ل ـ ٦

Institut kurde de Paris

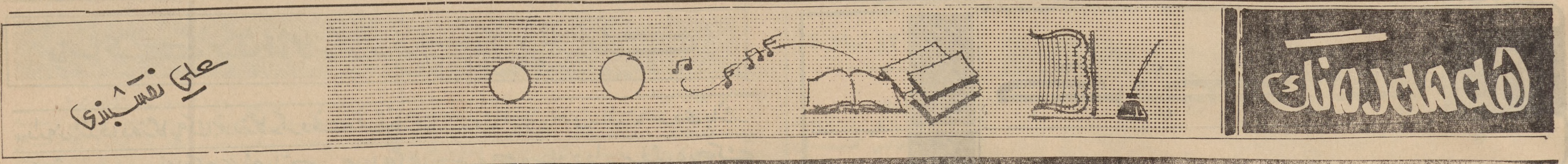

گوتنەك

هەڤالێ من هاتە ڤە لدەری دا من دەر لێڤەكر هاتە ژور ، لێكو لێك گوت : ئەز نزانم چ بێژم ئەزێ بكەيفم ئـان يێ خودێكم ! من پسيار ژێكر : تە شوولەك بخو ديت كوت : نـه ••• هێـژ ئەزێد وێ خوركومانێ دا ، من گوتێ : تە خێره ڤێ صـوبێ زوی توو هـاتی ، گوت : ئـەزێ ژ (نەخوشخانێ) تێـم من ژن ماما خو بر بو دا (ئەششعا) مەعدا وێ بگرن • من گوتێ : ما ژن ماما تە ژ كيڤە تێت ؟ گوت : ژ ئەڤراز • من گوتێ : باشه ما دختور و نەخوشخانه و دەرمان لژوريـــا وولاتی نينن ؟ گوت : ئـەز ڤەهريێ ڤێ مه ••• نه (لئامێديێ) نه (لدهوكێ) چ چاره بوو نـه ديتن •• گوتنێ هەره (ميسل) وێ ژی خو ف بەغـــدا را گەهاند • يا پێدڤيه چـاڤ دێريەكا چاك لنەخوشـخانێت ژوريا وولاتی بكەن ژ دختـورا ڤە و ژ دەرمان و جهێ نەخوشي كو موحتاجی ميسل ئان بەغدا نه بيت ، و هەمي تشت لبـن دەستێ دختـوری بن ، نێ گەلەكا بزەحمەته و يا بجـەفا يه كو ئێكێ نەخوش يێ دوير و يێ بێ پاره قەستا بەغـــدا بكەت دا بزانيـــت كا چ لێ بـه ؟!!

پێدڤيه لهـــەمی شوينێت كوردستانێ يێت دوير و يێـت نێزيك نەخوشخانه و دختور و دەرمان هەبن دا نەخوش نـه هێتە باژێرا • مـــن گوتێ : پێهنا خو فرهە كه هــــەمی تشتەك دێ جی بە جی بيـت هێدی هێدی خو بلەز نـه ئێخه ••• ئەڤە من زانی كـو توو بوچي بێهن طەنگ بوويی ••• بـــەلێ توو بوچي ێب كەيفي ••• گوت : كور مامێ من دێ بيته (مەئمور مەركەز) ••• من گوتێ : چاوا گوت : ناڤێ وی يێ هاتيه نڤيسـێن كو بچيتـــه (دەورێ) بەلێ بهزارا يێت هاتينه ڤێرێ ، هەر شەڤ د چنه بەر دەركێ بنكێ پارتی حـــەتا درەنگ دا وەزيرەكێ شورەشێ ببينـن • من گوتێ : من نه گوته تـــه بەری نوكه يا فەره بنكێـــت پارتی ڤەكەن لهەمی شـوينا دا خەلك نە دا جرێيته بەر دەرێ وەزيرا و مژيلكەن بڤان شـولا ڤه ، و بارێ وان گران كەن ، چار (موتەسەرڕفێت) چـــاك دانن ، دێ گەلەك بيته بـــەر سفكاتی بوو وان • و دێ هەر ئێك كاريت (موحافەزا) خـو بجه ئينيـــت بوو دەربازكرنا ئيشێت مللەتی • من گـــوتی : گەلەك باشبو ئـــەف وەزيره دانايين بوو خلمەتا ڤی مللەتی ، گوت : يا باشتر ئەوبو مـــا دەم ئەمو حـــزبا بەعس د گەلێكين و باوەری مه پێـــك تێت و ئارمانجـــامه يا دوير ئێكه يا فەر تر ئەو بوو هـــەر وەزارەكێ ئێكێ مـــه لێبا لجهێ وەكيلەكێ وەزارەتێ دا چێتـــر شول ژ بن دەستی دەركەڤن و لهەمی شوينا ئەم د گەليك باين و د جودانه باين دا فايـــده پێتر بيت و هەكه يا راست و ژ دل بيت چ كارێت مه ئالوز نابن ، ما چ تێدانه هەكـــه بنكێت مه دگەلێـــك بن ••• لژێريا وولاتی و يێت وان هەبن لژوريا وولاتی !! من گـــوتێ : ما دێ عەرەب چاوا بنه پارتی ! گوت : ئەو ژی وەكو كـــوردا هەكو دبنه بەعسي ! و گوت ما تو هەر يێل وێ هزرێ كــــو مللەتێ عيراقێ هەمی ببنـــــه پارتی ئان‌ببنه بەعسی ؟ مــــن گوتێ : رێبەرێ مللەتێ كـــورد چاك دزانيت كا چ چێتره بوو مللەتی دێ وێ نيشا مه هەميا دەت ، بەلێ بوو ڤێ پێنگاڤێ يا فەره بوو بەطالا شولی پەيــــدا كەن دا نانەكی بخون ، گوت : لباژێری دەنگەكێ هەبی كـــو كەس چ شولا بوو كەسي نـــا كەت هەكه مروڤ نـه بێژيتێ (ئەز ژتە) •• كەنيا من هات و من گوتێ : ئەڤە يا بزەحمەت نينه بوو مروڤێ بەطالێ خودان عەيال ، بەلێ وەنينه ، گـوهێ خو نەدە قەسێت خــــودان مەقصەد و دوژمنا ، ئەڤـــه ژ ئاخفتنێت مروڤێـــت خرابن ، ما كور مامێ تە ژ كێ يــــه ؟ گوت : ژ كەسي نينه ••• من گوتێ : تـــه ديت دا بزانی ئەڤنە هەمی درەوون ، هەكـه مروڤ‌يێ باشبيت يێ موخلص بيت و شولێ خو چاك بكـەت ما كی دی بێژيتێ تو چ كەسی ئان تو ژ كێ ی •

د بن رێزێت ڤان ئاخفتنـــا سەروك بەكری گوتنەكا گەلەك بنرخ گوت ، روژا ئێـــكێ ئەيارێ ، گـــوت : ١ێ ئەيارێ جەژنا مه هەميا نه • سەروكی تەماشه كره ڤێ مليونا مروڤـــا ئەوا كو كوم بوويی د ڤێ روژێ دا ، و گوت : گەلی مللەتێ مه ، مللەتێ عيراقا خوشتڤی ،سلاڤ لسەر هەوه بن ، د ڤێ روژێ دا ، روژا جـەژنا كرێ كارا ، جەژنا پا له و شوول كـەرا ، جەژنا رێنـــج بەرو و برايێت جووت‌يار ، جەژنا مه هەميـــا نه • گەلی كرێ كارا ، شورەشا ١٧ێ تيرمەهێ يا هاتی لســـەر بيرو باوەرێت هەوه هەميـــا دژی ئيســــتعمارێ دژی صەهيونيەتێ و كەڤنه پەرستا يا هاتی دا سنورەكی دانيت كو نه بەربنه ئێكو دوو و كەيـــف كەيفانێ بەس بيت ، و كاعەقلێ وی چ دبێژيتێ وه بكەت كـــو ئەڤێت بوينه عادەت و ئيجادێت ڤێ مللەتی ژ مێژ وەره • ئەڤێ شورەشێ بوو هەوه گەلـــەك شوول يێپ جهـ ئينايـن ، كـو بەراهيا ڤان هەمی شــــوولا : زڤراندنا باوەرێی لنابەينـــا عەرەبو كوردا ، و چەسپاندنا برايەتيێ لنابەينا وان ، كـــو پارتا بەعسي بريارا لسەر دايی و پارتا ديمقراطی كوردستانی بسەركاتيا برايێ مه مصطفی بارزانی و لسەر بيرو باوەرێت وی يێت نيشــــتمانی ئەوی ژی بريارا دايی كو بوونه ئەگـەر كو مەپێكڤه رێ لبـــەر ئيستعمارێ ڤه بری و مه نـــه هێلا بگەهيته ئارمانجێت خـــو بوو لناف برنا مه • بئێكاتيـــا هەوه گەلی پاله و كرێ‌كارا دێ شوينيت خو دياركەن د نـــاڤ مللەتی دا ، د ناڤ هـــەمی شورەش گێرا ، شورەش گێـــر كينه شوول كەرن••لهەمی جها و لهەمی شوينا •• لنـــاف (مەعمەلا) ••• لناف عەردی •• لنـــاف درامەتێ •• ئەوون يێت دەخلو دكاكی زيده دكـــەن •• ئەوون يێت دگـــەل مللەتی دژين •• و دگەل ئێشێت وی دژين و پێد حەسێين •• ئەوون يێت خود دانن بوو خلمەتا وی •• بگوتنو كرنا •• هەر وەكو مه ديتين شوفێرێت (مديرية المكائن والالات الزراعية) كـــو ئەوان شوول دكر و گوهێ خو نه د دا دەوا مێ كا كەنـــگي دەست پێدكەت و كەنگی خلاس دبيت هەر وەسا لناف دەستەكا (سەر بازا و يێت ژوان كێم تر حەتا عەسكەرا هـەكو شوول دكر زێده تر ژ باهرا خو كـــو ئەو عەسكەرن • **مه ديتن برايێت مه يێت كــــورد ئەوێت دوهی شەرێ مه دكر و عەســكەر د كوشتن كو پێشمەرگه بوون ،** كو يێت شوول د كەن مل بـــه مل د گەل برايێت خـــو يێت عەسكەر ، بوو ئاڤا كرنا ژوريا وولاتی و يێ رێكا راست دكەن بوو ئاڤه دانيا وولاتی و خـــو شكرنا جهێـــت هاڤينگەها دا خەلك قەست بكەنێ • عەرەبو كورد •• **عەسكەر و پێشمەرگه هەمی پێكڤه مژيلن بوو ئاڤـــا كرنێ** ئەڤەنه شورەش گێرێت براستا • نه ئەوون يێت گـــەل مه شوول د كەن و حســـێبا سەعەتو دەقيقا د گەل مـــه د كەن • هيڤی د كەين هــــوين هەمی رێزێت خو بگەهيته ئێك دا دوژمن دەرفەتێ لهەوه نـــه بينيت •• وسلاڤێت خـــودێ لسەر هەوه بن و بخـــاترا هەوه •:•

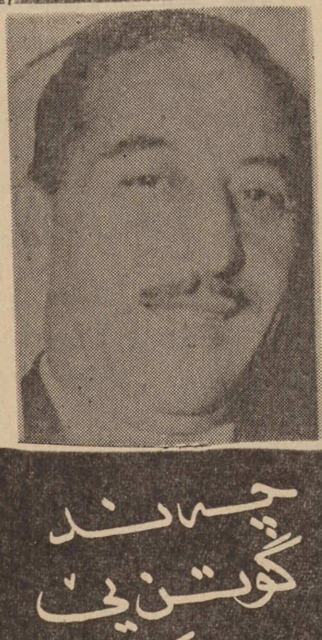

چەند گوتنێن سەرۆکێ بەکری گوتین رۆژا ١ێ ئاداری

بــوهــار ...

مسعود كتاني

پرتە شێعرەك يا گەهشتيه مه ژ كاك مسعود ئامێـــدی ژ (٢٤) بەتيا د وەصفا (بوهارا كوردستانێ) گوهـ بدێ :

كا تو كوردستان ببينـــه
لبوهارێ ســـورو شـــينه
جانيـــا وێ ئاســـمينه
يا دبێت جانين ئـــەم
بولبولێ لناڤ گـــولانه
نێ به دەنگێ خـــو كەمانه
لاوژه بێـــژێ تەيركـــانه
گوتێ ســـەربەستين ئەم
كانيێت ئاڤـــا زەلالسن
زويرو جومو هەر جـــەلالن
ئەڤرو رەوشـــا وان هەلال
ن بان كـــری شەنگين ئـــەم
دارو بارا رەنگ كەســـكه
ديتنا وا چاك تو حەســـكه
وا بكوليلكا بێهن مســـكه
هەر دبێن كەســـكين ئـــەم
زويرو بەر گر گێزبەلوكـــن
بويكو هێـــرو و ديكلوكن
ناڤـــا باغـــا نوفەلوكن
گوتە ئێك چەندين ئـــەم
ناف چيـــايی گـــوتێ مامبز
گول بزن نێ هـــەر لچـــولن
گول هرچ هـــەر دەم بشـــ
ـــولن يێت بێن شێرين ئـــەم
رەهـ بەنوكا گـــرتی نێركز
ناف چياێ گـــوتێ مامبز
نێ روێت مه د جانن و قوره
ز غونچـــەو تێشكين ئـــەم
ئەو دەرامەت شـــينبو رابو
هێڤه و وێڤـــه كيـــا بو
كو ژ زڤستانێ جـــودا بو
گوت چيا خوشـــين ئەم
نێ هەما دل پێڤـــه بويـــه
هەر كەسێ نێ دەرد چـــويه
ئەو جەجێيالێ ســـەر بەخويه
گواتی ئازايين ئـــــەم
يێ د گەل دوستێ ل چولي كه
سكه كورتەك ســـەر وی ئولێ
كو لسەر وا ژانا خـــــولي
گوتە ئێك دوستين ئـــەم
ئەڤرو كوردستان بوهاره ئـه
و نه يا گەرمه نه ســـــاره
ئاه كوردســـــتان چواره
خوشه لێ بنڤين ئـــەم
من هـــــزر كر يا لوەلاتی
گوتنەكا خوش گرت و هاتی
دا بدەمەف وه ڤی خـــەلاتی
چونـــكه به تيڤانين ئـــەم

✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱

درێژیا ژینێ یا لڤێرێ

سەروكێ دختورێت شارەزا د (پيره مێربێ) دا كـــو (رمضان علی) يه سەحا كره (٣٠٠) كەسێت پيره مێر ژ پيريێ و نەخوشێ و ژيانێ ڤه كا سەحەتا وان يا چاوا يه ! ديماهيـــــا هەلكولانا وی لڤێ چەندێ كره كتێبەك ناڤێ وێ دانا (ژيارا درێژ ئـــەوه يا لداغستانێ) و ئەف كتێبـــه هاتە چاپ كرن و بەلاف كرن، تێتە گوتن د وێ كتێبێ دا كو ئێكاتيا سوڤيتی دا يێت هەين (٢١٧٠٨) كەس عومرێ وان ژ صەدێ زيده تر ، لداغستانێ يێت هـــەين ژ ڤێ هەژمارێ (٦٤٤) كەس يێت كەڤن ، ژ بلي وان كـــو عومرێ وان ژ (٩٠ - ١٠٠) كو ئەو دنبه (٤٠٠٠) مـــروڤ د نـــاف مليونەكا مروڤا دا لداغستانێ كو يا كەفتيـــه ژوريا وولاتێ قەفقاسي ، ئەوێت عومر درێژ (٤٧) جـــارا پێترن ژ وان ئەوێت د ناف ئينگليـــزي دا دژين و (٦١٠) جارا پێترن ژ وان ئەوێت ليابانی دا دژين، لداغستانێ يا ژ هەميا پيرتـــر مايی حەتا نوكـــه (عاشورا عمروفا) يـــه كو عومرێ وێ (١٥٩) ساله و (باديتشي رمضانوف) عومرێ وێ (١٣٥) ساله و (آدم احمدوف) و ژنا وی (منة عليـيف) ئەوێت وەكو بەری (١٠٢) ســـالا بوينه مالەك وحالەك ئەڤـــه ئێكـــەمين ژن و مێرن نـــه لداغستانێ پتنێ بەلكو لســـەر رويێ عەردی هەمێي كو ماينه پێكڤه و دساخ •

⊙

ئیش کرن د زێری دا

(ئيش كرن د زێری دا)

بكێر ئينانا ڤی (مەعدەنێ) كێمو يێپ قيمەت د زڤريته بەری (٥٠٠٠) سالا پێشی نوكه ، و حەتا نهو هەر شوول پێـــد كەن و هەر يێ ب قەدره ، ژ بـــەر كێماتيێ و خراب نـــه بوونێ و تازەيێ ژ بـــەر وێ چەندێ ل هـــەمی شـــوينيد دونيايێ قيمەتا خو يا هەی ، ژ مێژه شوول تێدا د كـــەن و زێرنكو د كەنه هەمی تشـــت بدەمتی بەلێ ڤێ ديمـــاهيێ ماكينه يێت هەين بكار د ئينن بوو چێكرنا گەلـــەك تشتا ژ زێری ، ژێ چێد كەن ستڤانكو هونگوستيرا و جەرجـــەره و گوهارا ، خرخالێت پيـــا و خزێما ، تاسێت ســـەری و قوپچێت جلكا ، صـــەنەمێت دەورێ بەرێ و كراسێت ژنا ، شەێت سەری و قەلين باسكا ، ددانا و بەرچاڤكا ، قەلـــەمێت نڤيسينێ و نەينكێت روناهيێ ، و هاته ب كار ئينـــان بوو تابيتێت فرعەونا و موميـــــا ئەهرامێت، مصرێ• پێشەكێت جهێت كو زێر لێ هاتيـــــه ڤەقوتان و بكار ئينانا وی بوو شوولا (رومان) بوو ، ئـــەو شيا زراڤ‌كەت حەتا گەهشتيه (١/٣٠٠٠) مليمترا پاشي دێ هێته وەرپێچان لسەر موقارا و دێ ڤەقوتن بدار دنگێـــــت پلاستيكي ، (١٧٠٠) پرتێت پلاستيكی دوان دار دنگـــا د گـــرن و گرێد دەن بدڤێلێت چەرمێ گولكی دا ژێك ڤه نـــه بن ، گرانيا وان دار دنگا (٨) كيلوغرامه و ســـێ سەعەتا لســـەرێك دێ لزێری دەن د بيته (١٥٠٠) جار لێـــدانا وی ، زێرنگو دشيت (١٢٠) طەنێت زێری وەرگێريتـــــه سەرێك حەتا زراڤيا وی دبيته (١/١٠،٠٠٠) مليمتـــرا ، دێ بكێزهێت كو د مەيدان و چولێت گولانێ بگرن ژ بـــەر نەرمی و تازەيێ وتەنيكيا وی هەر وەسا د بيته بەرگێ بوو كتێبێت كەڤن و بنرخ و بوو تێگرتنا شوينێت هاتينه ئاڤـــا كرن بەری نوكه كو حـــەس دكر چ لێ نـــه هێن وەكـــی كنيشته و دێرا و گەلەك ئاڤا هێيت نوكه يێت جان كو دڤێت مانا وان يا بەر دەوام بيت •

●

دوروستكرنا : مامۆستا توفيق ووردی

وەختەكێ لرومێ شڤانەكێ مێر خاس دەربازی دكر ، يەكێ جاهل بوو ، ناڤێ وی (خانو)• ئەوی لوێ دەرێ ژ دەستێ توونا بوونێ گەلەكی مەرومیو بەلەنگازی كشياند • روكێ ژی رابوو رەڤی چوو ئيرانێ • ناڤا ئيرانێ ژی گەلەكێ زێريا• گەلەكی چەرچری : هـــەرئالی بەلەنگـــەزی بوو ، مەرووم‌ی توونا بوون • بونا دەســـت خستنا كرتولەنان رابوو چوو جەم شاهێ ئيرانێ ، وەكـــی هەسپێ وی ببەبچرينه : شاه عباس گو :

- خانو توويی ببی رەڤوچی يی من ؟

گو - چرانا • چوو بـــەر هەسپا

خانو هەسپی خوه دچەر خانن
چياو بانيا د گەراندن
دەڤی بەعرا د چيراندن

خانو من بەرەك دی يه
وی بەری حەيری ما يه
دينا خوه دا يه
كەرێ پەز مەغەل هاتيه

چووم جەم شڤان شير بخوه
دينا خوه دايێ شڤان رازايه •
كودا شيرێ خوه دانيايه كيلەكا
خوه ! دينا خو دايی ميشـــەك
پوزی شڤان دەركەت ، هـــات
كەت قوولا بلووری ، ناڤـــا

بروانه ل ٧

پێشەمان

مصطفی سید نوری بامرنی

پرتە شێعرەك گەهشتە مـه ژ برادەر مصطفی سيد نوری بامرنی دەربارەيی ڤيانێ ، د گەل وێ كو ئەف برادەره د شێعرێ دا يی نويه اوميدا مـه ئەوه كو هەرێ بەردەوام بيت د گوتنا شێعرێ دا و بوو مـه چيروكێت فولكلورێ كرمانجـی ڤرێ كەت و پسەر هاتيـــا و تشتێت كه ڤن :

بو چی جانێ تـــه وه كـــر
ئێكجار تـــه تەركا مه كـــر

⊙

چاڤ رەشێ تەركا من كـــر
من نه زانی بوو تە وه كـــر

⊙

وێ دلێ من كـــەر كەر كـــر
بەختێ خو دگـــەل من خرابكر

دلێ روهن بوو وێ طاری كـر
رێكو هزر لبەر بەرزه كـــر

⊙

من نه زانی ئەڤینی یا هوسا يه
كو پەشێمانی یا پسەر دا يه

⊙

شاهدن سيبەرێت سار و هين
ئاڤێت تەزی و گيايێ شـــين

⊙

نێركزو روحانو سيسنوبەيبين
بوو دلێ ساخ يێ پر ئـــەڤين

⊙

مصطفی سيد نوری بامرنی

(فەيلەسوفێ) ئەلمـــانی (كنت) د بێژيت : زانينـــا تشتێت قورس يێت هەمی كەس تێنه گەهن نه هێلنه ب هێڤيا ژنكا ڤه ، پێلن مێرك تێـــدا شول كەن ، هەر وەســـا (فەيلەسوف شوبەنهور) د بێژيت ژنك وەكی دەهبەكيـــه يێ پرچ درێژ ێ عاقل كورت• دگەل وێ چەندێ فەيلەسوف (نيتشه) زور ژ ژنكـــا د ترسا نه د شيا باخڤيت دا بێ دەنگ بيت ، هەكـــه نێزيكی ژنكەكێ ببا •

بەلێ گرنا گەلـــەك شولێت مەزن ژنك يا پێ رابوويی و خلمه تێت ئاسێ وان يت بجهـ ئينايين • ژ هەمی ديمـــــەنا نـــەخوش تر مروڤ ببينيت (ژنكەك يا هەوارێ د كەت د كەتە گری بەری‌خەندقاندنێ)

لبەر شەلیتێ

گەلـــەك ژنك يێ تاتينـــــه خەندقاندن پ وەريسا ئان يێ تاتينه كوشتن بتڤەنگا ئان يێت مرين پســـــوتنێ ، ئان يێت دانانه ســـــەر كورســـــيا (كەهرەبێ) ئان د مەزەلكێت (غازێ) ڤه ، ئان يێت بن ئاخ كرين و ئەو د ساخ، ئان بەرێت گران يێت پێڤـــه گرێ داين و هاڤێتينه د بنێ گەرا دا ، ئان دەهبه يێت بەردايێ ، هـــەر وەختەكی برەنگێت وێ بوو وان ئەوێت خيانەت كری ئان بوينه جاسيس لسەر مللەتێ خۆ ئان يێت كوشتن كـــری بو خاترا دزيێ ، ژ وان ئەوێت مێژووێ ناڤ لێ نڤيسي و بچـــاڤێ بلنديێ مللەتێ وان بەرێ‌خود دەتێ ئان بكێماتی تەماشا وی دكەن ، ئان يێت هاتينـــه دەرێخســـتن ژ ناڤ چڤاتا ، ئێك ژ وان (ماتاهاری) بو ، ئەو ژنكەك بو ژ يێت (دەليا) جاسيسەكا گەلەكا شـــەهرەزا بو يا زانا و زيرەك ، (ئەلمانی) پخودان كر بو بو ڤێ شولێ ، ئەوێ گەلـــەك مەزن و مەليكێت (ئـــەوروپايی) ئەلمــــانی (ماتاهـــاری) ڤرێ كر ناڤ (فرەنسەی) دا بزانيت كـــا (عەسكەرێ) وان لكيرێ يه و جهێ كارخانێت چـــەكێ شەری يێ چاوا يه ، ئەو شيا بزيرەكاتيا خو هەمی تشـــتا بزانيتو ژ دەڤێ (قوماندارێت) وان پ خو ئـــەو گوتنێت وێ دزانێ ڤرێتكرنـــه (ئەلمانی) دبن پەرێت (كوترا) ڤـــه جـــارەكێ شـــيا نێزيكی (٥٠،٠٠٠) لەشـــكەر و ســـــەربازێت (ئنگليزێ و فرەنســـەی و روسي) بدەته كوشتن بجارەكێ دشەرێ ئێكێ دا ئنگلز پێ حەسيا كو ئێكێ هـــەيی جابێ د هنێريت بو (ئەلمانی) هەكه مرنا ڤی هند لەشكەري نه ژ بەر بێ‌خاسيەتيا وی بوو ئان كێماتيا خارن و زەخيرا بوو ، ئان ترســــا لەشـــــكەرێ بوو ژ مرنێ ، (ماتاهاری) هاتـــه گرتن و گەلەك مروڤێت مەزن ژ بـــەر عاجز بوونێ و قەهرين چنگو ناسيارا هەمی ماڤيـــــلا و دەولەمـــــەندا بوو لوێرێ و ستران بێژكا بناف و دەنگ بوو ، بره پێش (مەحكەمـــا عەســـــكەری) وێ لوێرێ گوت : يا لسەر من فەر كـــو بكەم من كر بوو مللەتێ خـــو مێژوو بلا پسيار كەت كا ئەز جاسيسەكا خائن بووم ئـــان نه • پاشي جاڤێت وێ گـــرێ دان و شەش گولە لێــــدان • ئێكا دی يــــا (ئەمريكی) بوو ، مێر لێ مر بو و شەش بچيك بوو هێلا بوون ئـــەوێ دەست هاڤێتـــــــه دزيـــا دا بچيكێت خو پێ بخودان كەت هەمی شول د كرن بو خـــاترا دزيێ ، كورەكێ وێ مـــەزن بوو جهەكێ بەرز گرت د ناف (كومپانيێت) دزێت (شيكاغو) دا ، پاشي ئەف ژنكه هاتـــه گرتن د وەختەكی دا كـــو دڤيا ئێكێ بێ سيچ يێ بەلنگاز بكوژيت بو پاريت وی ،گەلەك هێلا د گرتي خانێ ڤه ، ژ روژا گرتی حەتا (مەحكەما) وێ كری ئەوێ چ زاد نه خـــار ، پاشـــي بريارا حوكمێ مرنێ دانايه سەر بره ســـەر كورسيا (كەهرەبێ) و پرچێ ســـەری لێ تراشي و خەلەكێت ئاسني ئێخستنه دەست و پيا و تێله كرنه سەری و دفنێ و تاقەتا (كەهرەبێ ب قووەتـــا ٢٠٠٠ شەمالكا دايی ، پاشي بيهنەكێ

بروانه ل ٧

یاسای نوێی كاركردنی كرێكاران

* دامەزراندنی دەزگایەكی بۆرزگاركردنی كرێكاران لەچەوساندنەوەی بازار
* شۆرش بەڵێنەكەی ئەباتەسەر لەگەڵ چەوساوەداو پرۆژەیەك
ئامادە ئەكات لەبارەی یاسای كاركردنەوە ...

دامەزراندنی دەزگایەك بۆرزگاركردنی كرێكاران لەچەوساندنەوەی بازاڕ .

• شۆڕش بەڵێنەكەی ئەباتەسەر لەگەل چینی چەوساوەداو پرۆژەیەك ئامادە ئەگات لەبارەی‌یاسای كاركردنەوە .

یاسای كاركردنی نوێبرێتی‌یە لە (١٩) بەش‌و (٤٧) مادە .

مادەی یەكی بەشی یەكەم‌ئەڵێت :

كاركردن جۆرە جوولانەوەیەكی تایبەتی‌یە بە مرۆڤ ، كە سەرچاوەی هەموو بەرهەم‌و سامان‌و شارستانی‌یەكە، وە هەموو كەسێ مافی ئیش‌كردنی هەیە وە پێویستی‌یەكی پیرۆزە لەسەر شانیان .

مادەی چوارهەم سەربەستی‌و پاراستن‌و رێكخستن نیقابەكانی پێ سپێردراوە .

دەوڵەت زامنە بۆ پێشخستن ئەم نیقابانەو پێویستیان جێبەجێ ئەكات ، هەتاكو بتوانن بە چاكترین شێوە ئیش‌و كاری خۆیان بكەن وە پیرۆزی كاركردن ساغ بكەنەوە وە بتوانن بەشداری‌یەكی بەدڵ بكەن لە ڕاپەرین‌و بەرێوەبردنی پێش‌خستن كۆمەڵ‌و دەوڵەت لەرێی پێشرەوە نیقابێ‌كانیوە .

مادەی (١١)ئەڵێت :

كە زمانی عەرەبی زمانی هەڵسووڕاندنی پەیوەندی كارو بەستنی « عقود وسجلات ووثائق » ە لە كۆماری عیراقدا وەلەگەل ئەم زمانەدا زمانی كوردیش بەكار دەهێنرێت لە ناوچەی كوردەواری‌دا ، وە نابی نارەزایی دەر برێت بە ڕووی كرێكاردا ئەگەر (موستەنەدیكی) بە زمانیكی بێگانە نووسراوەی پێش‌كەش كرد ئەگەر چی بە مۆری ئەو كرێكارە خۆشی مۆر كرابێ ، كە ئەو موستەنەداتە ئەبنە بناغەی لێكۆڵینەوەو تەتبیق ئەكرێن كە بە زمانی باوەڕ پێكراو نووسرابێ‌تەوە .

رێك خستنی كاری ئەو كەسانەی عیراقی نین

لەو بارەیەوە مادەی (٤٦) ئەڵێت : رێكەی ئیش كردن نادرێت بەو كەسانەی بێگانەن، تاوەكو وەزارەت رێگای پێ نەدابن ، وە ڕێگایان درابێت كەوا لە عیراقدا بمێننەوە .

وە لە مادەی (٤٨) ی دا ئەلیت : پێویستە لەسەر ئەو خاوەن كارانەی كە كرێكاری بێگانەیان لە لا ئیش دەكات ، پەیمانیان لێ وەرگرن كەوا كرێكارە فێراقی‌یەكان فێر بكەن لەشارەزایی خویاندا ، وە فێری ئەو كارانەیان بكەن كە خۆیان ئەیزانن ، وە ناشبێ نیسبەتی ئەو كرێكارە بێگانانە «١٠٪» تێ بپەرێت ، وە تەنیا وەزیر ئەتوانی ئەم نیسبەتە زیادو وكەم بكات بە گوێرەی پێویستی ، وە ئەو كرێكارانەش كە لە عیراقدا جێ‌گیر بوون هەموو مافیكی كرێكارە عیراقی، بوونی كارەكەی ئەبێ هەموو كانیان هەیە .

« زامن كردن‌و مۆڵەت‌ی ژیانی كرێگاران »

مادەی (٦٧) ئەڵێت : پێویستە لەسەر بەرێوەبەرایەتی كار وەخاوەنی كار كە بە رێك‌و پێكی كرێی كرێكار بدات لە ئەو جێگایەی كە لەوەو پێش هەردوو لا لە سەری رێك كەوتوون ، وە ئەبێ رێز لە كرێكاران بگریت‌و نابی قسەی ناپەسەندیان پێ بوترێت لە كاتی كار كردندا ، وە ئەبێ یارمەتی ئەو كرێكارانە بدریت كە بەرپرسیارن لە نیقابەكاندا ، بۆ ئەوەی بتوانن ئیش‌و كاری نیقابە بە چاكی هەڵسووڕینن بە بێ ئەوەی ئەم جوولانەوەیەیان كار بكاتە سەر كرێ‌كەیان .

ئەو پێویستیانەی ئەبێ كرێكاران جێ‌بەجێی بكەن

مادەی (٦٨) بە پێویستی داناوە لە سەر كرێكار كە ئەو ئیشەی پێ‌ی ئەسپێرن بە دڵسۆزی‌و دەست پاكی بیان‌كات بە گوێرەی ئامۆژگاری‌و سەرپەرشتی بەرێوەبەرایەتی‌و خاوەن كار، بە گوێرەی ئەوەی لە قانوونی كار كردندا روون كراوەتەوە، وە ئەبێ ئاگاداری ئەو مەكینەو ئالەتانە بێ كە لەبەر دەستی‌دایەو كاریان پێ دەكات وە پێویستە لە سەری كە بەچاكی بیان پارێزیت كەوا دوور نیە لە دركاندنی ئەو نهینیانەدا زیان بەكارو خاوەن كار بگات ، وە لەدوای تەواو كەرەستەكان بە چاكی‌و تەواوی بكێرێتەوە بۆ خاوەن كارەكەی .

رێك خستنی كاری ئافرەتان

مادەی (١٢٤) ئەلیت : نابێ ئافرەتان بەشەو كاریان بێ بكری تەنیا مەگەر لەو كارانەدا لە بەرێوەبردنە وەیان ئەو كارانەی لە پەیوەندیان بە جوولانەوەی هونەری‌و كومەلایەتی یەوە هەیە ، كەوا لەلایەن بەرێوەبەرایەتی‌یەوە رێكایان درابێت ، وە نابێ ئافرەت كاری گرانی بدرێتی كە ناشێ لە لەل توانای لەشی‌دا وە ماوەی كار كردنیان (٧) سەعاتە لە رۆژێكدا .

وە ئەبێ (٢) مانگ ئیجازە بدرێت بەو ئافرەتانەی دووگیانن ، وەكرێی ئەو ماوە پەشیان بە تەواوی پێ بدرێت .

رێك خستنی نیقابەكان

مادەی (٢٥٠) ئەڵێت : مەبەست لەرێك خستنی نیقابە ئەوەیە تێكوشانی كرێكاران بەپێی بەرنامەیەكی پێشكەو تووخوازانەو سەربەست رێك بخات بۆ پاراستنی پیرۆزی كار كردن‌و نرخی مرۆڤ وە بۆ ساغ كردنەوەی دەوری مێژووی كرێكار لە دروست كردن‌و پێش خستنی كۆمەڵ‌و دەوڵەتدا وە بۆ هێنانەدی مەبەستی جەماهیری عەرەب لە (یەك‌بوون‌و سەربەستی‌و سوشیالیستی)دا .

•

بڕوانە ل - ٧

كرێكاران

لە كرێكارانی كۆمپانیای گشتی پەلەوەر

جەژنە پیرۆزە

لە بیرەوەری جەژنی ای ئایاری ئەمساڵدا «هاوكاری» چووە دیدەنی كۆمپانیای گشتی پەلەوەر بۆ جەژنە پیرۆزەیان . وە بەم بۆنەیەوە كفت‌وگۆمان لەگەڵ چەن خوشك‌وبرایەكی كرێكاری كورد وعەرەب كرد و ئەوانیش بە خۆشیەوە كەوتنە قسەكردن ...

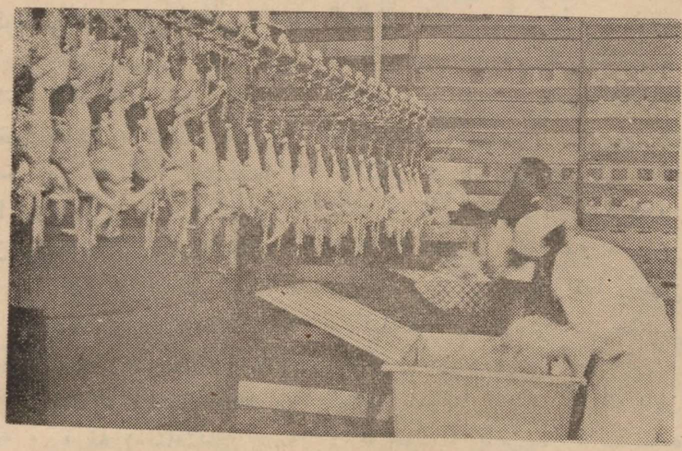

(سەرۆكی لێژنەی نەقابە عبد طه یاسین . ووتی)

زۆر زۆر سوپاسی رۆژنامەكەتان‌دەكەین رۆژنامەی هاوكاری ، بەوەی بایەخ بە دەوری كرێكاران دەدات و چاوو دێری هەڵسوكەوتی‌یان دەكات ، وە هەروەها سوپاسی ئەو هەستەی‌یان دەكەین كەوا لەگەڵ هەستی ئێمەدا دەگونجێ لەم ڕۆژەدا كە ڕۆژی چەژنی كرێكارانە .. ئەم چەژنە چەژنی كرێكارانی جیهانە ، وە كرێكارانیشمان بەشێكن لە كرێكارانی جیهان وەك ئەوان بە خۆشی‌و شادمانی‌بەشداری ئەم چەژنە پیرۆزە دەكەن .. وە بوونی ئەم چەژنەبەنیشانەی خەبات‌و یەكگرتنی برایانە لە نێوان كرێكارانی كوردو عەرەب بەتایبەتی ، وە هەروەها كرێكارانی جیهان بەگشتی بەئاوات دەخوازم . وە لە دوای ئاخافتنەكەی‌دا ووتی : ئێمە لە حوكمێكی شۆرشگێرانە دا دەژین ، لەبەر ئەوە پێویستە لەسەرمان ئەم چەژنەمان بكەین بەچەژنی هێنانەدی بەرهەم و زیادكردنی، وەبكەین بە چەژنی برایەتی یەكگرتن .

(دوای ئەو ئەندامی لیژنە « محمد احمد ، ووتی :)

چەژنی ئایار چەژنی بەختیاری‌و شادی‌یە لەلایەن گشت كرێكارانی جیهان ، چونكە ئەم چەژنە دەرگایەكی تری لەخەباتی كرێكارانی جیهان كردەوە بەیەكگرتنی‌یان بۆ هێنانە دی‌ئاوات‌و ئامانجی‌یان ، وەبۆ بەر بەرەكانی‌یان دژی‌ئیمپریالیزم‌و چەوساندنەوە ، وە هەر ئەو چەوساندنەوەش‌بوو كرێكارانی هان‌دا بە یەك دەنگ بوەستنی بۆ هێنانە دی‌و جێ‌بەجێ‌كردنی داخوازی‌یەكانیان ، با ئەم چەژنە لەگشت كرێكارانی جیهان پیرۆز بێت بەتایبەتی كرێكارانمان بە كوردو عەرەبەوە ..

(لەپاشان خوشكە « علیة حسین » ئەندامی لیژنە ووتی:)

زۆر خۆشحالم بەم چەژنە، كە چەژنی كرێكارانە ، ئەو چەژنەیە بە جۆرەها خەبات كردن هاتوەتە كایەوە ، وە بەرهەمی هەزاران شەهیدە لە كرێكاران ئەو چەژنەیە كەوا بۆگشت گەلانی جیهانی رون كردەوە كرێكارانیش هێزێكن هەر دەم لەیەك ریز دەوەستن بە بەردەم دوژمنانی‌یان بۆ هێنانە دی هەموو جۆرە مافێكیان وە پاراستنی ...

(دوا بەدوای ئەو خوشكە « رابحە مجید » ووتی :)

من كە كرێكارێكی كوردم لە كرێكارانی عێراق ، ئەم چەژنە بە چەژنێكی خۆمی دەزانم وەشانازی پێوە دەكەم، وە هەستم بەرامبەر هەستی كرێكارانی جیهانە بە تێكرایی. وە بەم بۆنەیەوە ئەڵێم با ئەم چەژنەمان ببێتە چەژنی‌یەكبونی كرێكارانی كوردمان . ، وە ببێتە چەژنی بەشداربوونی خوشكانی كرێكار لەمە زیاتر لەئیش كردن و هاتنە نێو ریزی نەقابە ، بۆ ئەوەی شان بەشانی براكانی‌یان هەوڵدەن بۆ هێنانە دی بەرهەم‌و پێش‌خستنی وە پاراستنی ، وە لە دوای‌دا ئەڵێم با ئەم چەژنە ببێتە چەژنی یەكبونێكی تەواو لە خەباتی كرێكاران بە كوردو عەرەبەوە بۆ بەر بەرەكانی ئیمپریالیزم‌و كۆنەپەرست .. وە بۆ پێشكەوتنی ...

(دوای ئەو خوشكە « لیلی محمد ووتی :)

هەستی من بەرامبەر چەژنی ئایارەوە وەك هەستی هەموو خوشك‌و برایەكی كرێكارە بە كوردو عەرەبەوە ، وە هەروەها وەك هەستی گشت‌جیهانە بە تێكرایی ، وە ووتی : كرێكاران لە جیهان‌دا ساڵەها ساڵ لە چەوساندنەوەدا دەژیان لەژێر دەستی تاوان كارەگەورەكان برژواكان. ئەم چەوساندنەوە- یەش ببوە هۆی تێك چوونی زرووفی ژیانی كرێكارانمان ، وە ببوە هۆی رێزنەگرتنی‌یان‌و ماف‌خواردنی‌یان ، كرێكارە- كانمان هەستی‌یان بەوەكرد ، بەگوڕ وەبە یەكیەتی كەوتنە خەبات وتێ‌كۆشان بۆ ئەوەی ماف‌و كەرامەتی خوراوی‌یان بگەرێنەوە ، وە رك وكینی كرێكاران وەك بوركان هەڵگیرسا لە رۆژی (١)ی ئایاردا لە ساڵی (١٨٨٦) وەئەم ڕۆژە بۆ بە چەژنی خەباتی كرێكاران .

لەبەر ئەوە با لەدوای‌دا بڵێم با ئەم چەژنە چەژنی برایەتی و هاوكاری بێت لە نێوكرێكاراندا ، چەژنی زیادكردنی بەرهەم بێت ، چەژنی مژدەی پێشكەوتنی كۆمەڵەكەمان بێت لەهەموو بارێكی ژیان‌دا بەتایبەتی لەباری ئابوری‌یەوە ...

(پاش ئەو كاك نوری فؤاد ووتی :)

زۆر خۆشحالم بەهاتنی ئەم چەژنە چەژنی یەكی ئایار ... ئەم رۆژە كە كرێكار یێ مظلوم بوین و هاتینە كوشتی بن دەستی استعمار وامپریالیزمی ئەو رۆژ بوو رۆژەكا روهن ب نسبیەت عمالی عالم .. عمالێ همی ولاتا .. بوە عیدا كفاحا طبقی .. كە عبیدەكە برایەتی همی عمالێت عالمی جمع دكت .. ئەز ترحیب دكەم ب عمالێت عالەمی عامەو عراقی خاصە .. عربو كورد .. وە هیڤی دكەم برایەتی‌و تضامنێ بهینە جێ ب زدێ استغلال و زدی ئیمپریالیزمی لەگەل حكوماتا شۆرش .. عیدەش ب نسبەت مە بوونە دوو عید .. عیدا ئایار وعیدا (١١) ئاذار . ژبەر هێندی ئەم هیڤی دكەین ئەم عیدە عیدا هاریكار مەبیت هاریكاریا عمالێت عێراقی همی لەگەل حوكمی بۆ زێدەكردنی بەرهەم و جێ‌بەجێ‌كرنا بەیانا (١١) ئاذار ...

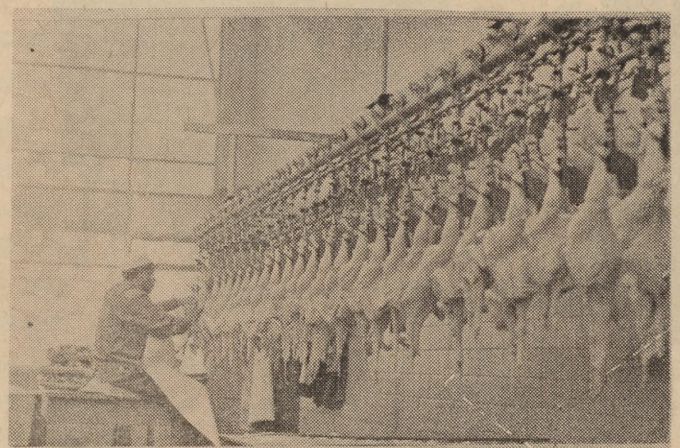

پاشماوەی - بزی مروف

« برا كوردی بابی رەشی بەسەرمان راببشابوو ! ... چە كوردو عەرەب ، چە كورد . بە هەر دوو لادا برا برای خوی دەكوشت . بیابی ڕێی پەروەری پابی بە سانەوە بو ئەوەی ئەم راستی‌یە بكات . برا كوری ؟!... بۆ چی ؟! . ئەو هەموو بیبران‌و دارازەی لا بێبایەخە لە پەنای پرسیارە گەورەیەیدا .

وابە بە ئاشكرا نیانی نەبەردایەتی‌و ڕاپەڕینی بەربەرەكانی بەدی ئەكەین لە (هات‌و نەهات)و (خوا بناسن)دا بە پێچەوانەی چیرۆكەكانی ترەوە .

دوا سەرنج لە (بزی مروف)دا ، سەركەوتنی نووسەرە لە بارەی (دەمەتەقێ)وە . تەنانەت ئەم سێ چیرۆكە (قەباعەتێكی گەورەو شتێك لە دڵما بۆتە كەسەرو خوا بناسن) سێ شانۆی كورتی یەك پەردەیین . دەمەتەقێی پوختەو رەوان ، نیشانەی سەركەوتنە لە هەر چیرۆكێكدا .

پاشماوەی - بەچرپە

بە ئەقڵی من پێ‌بكەنیت ؟.

مامە خەمەش لە وەرامدا تەنها وتی :

- نەموت ؟!... دایكەكەم نەموت هەق ژێركەوتووەو پساوە ؟.

ئینجا بۆ یەكەم جاریش ، بۆ خەوتن‌و حەسانەوەی لە ئازارو ئەندیشەی ئەو رۆژەی، ڕووی‌كردە دەشت‌و دەرو یالەكانی دەرەوەی شار .

مەزدە

كتێبی : هەڵەشەیی
نوسینی : رەزا شوان
كەوتەبازارەوە

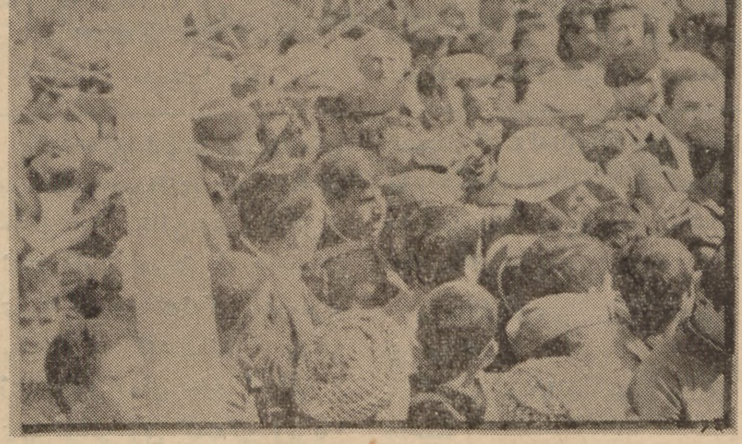

جەژنی ئایاری كوردستان

• لقی سلەیمانی

• پارتی دیموكراتی كوردستان لە ساحەی تۆپینی شاری سلیمانی‌دا ئاهەنگێكی گەورەی گێرا ، وە لەو ئاهەنگەدا نوێنەرانی پارتی [بەعسی عەرەبی سۆشیالیست] بەشداربوون ، لە گەڵ جەماهیرێكی زۆر لە خەڵكی شاری سلیمانی .

لە كۆبوونەوەكەدا باسی دەوری خەباتی چینی كرێكاران كرا دژی كۆنەپەرستان‌و دەرەبەگ‌و ئیمپریالیزم‌و سەهیونیزم ، وەباسی ئەنجامی خەباتی كرێكاران كرا لە پێش خستن‌و پەرە پێدانی كوماری عێراق لەبارەی ئابووری‌و سیاسی‌یەوە .

وە بەو بۆنەیەوە باسی گرنگی خەباتی هەر دوو پارتی پێشرەو [پارتی بەعسی عەرەبی‌و پارتی دیموكراتی كوردستان]كرا لەچەسپاندن و بەردەوامی كۆماری عێراقدا وە بۆ بەتین كردنی برایەتی كوردو عەرەب ، وەهەر بەم بۆنەیەوە نوێنەری پارتی دیموكراتی كوردستان وتارێكی خوێندەوە وە كورتە باسێكی مێژووی ئەم جەژنەی كرێكارانی تێداكرد ، لەگەڵ دەوری پارتی دیموكراتی كوردستان‌دا بەسەر كردایەتی زەحمەت‌كێشانی كوردستان .

• شاری هەولێر

پارتی دیموكراتی كوردستان‌و پارتی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست ، لە محافەزەی هەولێر ، ئاهەنگێكی جەماهیری‌یان گێرا ، لەبەردەم محافزی‌یەتی هەولێردا ، وە لەم كۆبوونەوەیەدا وتارێك بەم بۆنەیەوە خوێندرایەوە كەدەوری خەباتی چینی كرێكارانی كوردو عەرەبی تیادا روون كرایەوە ، وەباسی هەوڵی حكومەتی شۆرش‌كرا لەبەهێزكردن‌و چەسپاندنی برایەتی كوردو عەرەبدا .

وەلە كۆتایی ئاهەنگەكەدا نوێنەری پارتی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست و تاریكی خوێندەوە ، دەربارەی رۆژی (١)ی ئایار كە بۆدووم ساڵ لەژێرسایەی شۆرشی (١٧)ی تەمووزدا ئاهەنگی بۆ ئەگێردرێت .

• شاری كەركوك

(٢٣) نیقابە لە محافەزەی كەركوك بەشداری جەژنی ئایاری‌یان كردوە ، وە بەمەسیرەیەكی چەندهەزار كەسی بەشەقامەكانی كەركوكدا ئەگەران‌و دلخۆش خۆیان نیشان ئەدا بەبۆنەی جەژنی (١)ی ئایارەوە .

بەم بۆنەیەوە چەند وتارێك بۆخەلكە كە خوێندرایەوە كە لە هەموو وتارەكاندا داوای یەكێتی ریزی كرێكارانی تیادا ئەكرا بۆپێش خستن‌و زیاد كردنی بەرهەم‌و پشت‌گیری كردنی ئابووری ولات ، وە داوا لە كرێكاران ئەكرا كەوریایی بنوینن بۆدۆزینەوەی بەكرێ گیراوەكانی ئیستیعمار وەبۆ گەل ئاشكرایان بكەن . ٥

پاشماوە ...

پاشماوەی لبەر شەلیتی ...

●

دیتن کو هێز دێ وێ یت قوتیت ، تاقەت دا ڤێ جارەکا دی کێم تر ، هێلا کەلەخەکێ سپي لسەر هەستێت پیتوي • ئێکا دی ژی هاتە خەندقاندن ئەوێ بچیك د رەڤاندن و پارە ژ کەس و کارێت وان د خاستن وەکی پارە د دانێ ئەوێ ئەو بچیك بەرد دان بەلێ گەلەکا ژ مروڤێت وان بچیکا پارە ڤەدهێلان ئەوژی دا وان بچیکا کوژیت • ئێکا دی هەبو لنەخوش خانەکێ بریندار و نەساخ دەرمان د کرن د وەختی شەرێ پێشیێ دا و گەلەك چاڤێ خو لبریندارێت (ئنگلیزا و فرەنسەی) دکر هەکو چێ ڤەد بوون دا بدزی ڤە فرێ کستەتە ڤە ناف لەشکرێ وان دا جارەکا دی هێتە شەرێ (ئەلمانی) ، ئەو ژی هاتە گرتن و خەندقاند چنکو (خیانەت) د کر لملەتێ خو کو (ئەلمانە) •

ژ ڤی تەرزی و تەرزێ جان دارکێ گەلەکن مێژووی بەحسێ لێکری ،ژ وان هندەك بوو مللەتێ خو شوول د کەن و تێنە کرتن و کوشتن ، و هندەکێت دی لسەر مللەتێ خو د کەن و تێنە خەندقاندن • و هەر ئێك ژ وان یێ پێ دایە لجهەکێ وێ سیچ دارە لجهەکێ دی ••

پاشماوەی فولکلوری کوردی ••

●

کۆدا شیرا چوو کەتە ناڤا گەلۆشکەکە کەڤرێ • شڤان رابوو ، وی رەڤوچیێ ەسپارا گۆت ، گو : ـ تە چما دەی لمن کر ؟

گۆ ـ من دەی لتە نەکر گوچرا ؟

کۆ : من خەونەك دیت من دیناخوە دایی پرا حەفت چەڤیرا بەعرا سپیرا چووم گهیشتمە کسەڤرەکی نوی دەری تژە خەزینەدەفینەبوو •

ئەڤ چیروکە گەلەك دریژە مە ئەڤ چەند دێرە ژوی نقیسی چونکە بخو کتیبە کا تایبەتیە•

پاشماوەی رون کردنەوەیەك

⊙

واسیون ... جا دوور نیە بەرێزتان شتێکی تری بە مێشکا هاتبێت •

٣ ـ دەربارەی سەرنجی سێیەم بێ بەلابیت دیارە باش کویت بۆ کفتوکۆکە شلـ نەکردوە ، چونکە لە چیرۆکەکەدا ئەبێت کە نیگار شیری لەگەڵ خوشکە بچوکەکەی خولەدا خواردوە جا خوشکە بچووکەکەی خولە ، چەندێك لە خولە بچووکترە ئەوە کەیفی خۆتە ، حەز ئەکەی بڵێ حەوت منالیان لە بەینا مردوە !!! هەروەها خۆ من کە چیرۆکەکەم نووسیوە پێشەکی لەناو چیرۆکەکەدا نەموتوە رەئوف یەحیا ئەبێت خولە بیت ، جا نە ئەبوو ئەوەت بەسەردا تێپەڕ ببێت چونکە هیچ پەیوەندیەکی بە چیرۆکەکەوە نیەو ئەو شتانە نابنە هۆی لاوازی •• ئیتر هیوادارم زیاتر وورد بێتەوە بەدەوام لەهەر بەرهەمێك کە ئەو کوڕی تێدا ئەبینیت لێی نەڕەشیت وە هەمیشە سەرـ ـ تەبیت !

***

پاشماوەی ـ گفتوگۆی

[illegible] • پس [illegible] یاریەسەری ئەمیندار سی پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی باسی هەلویستی پارتی بەعسی کرد بەو حەربەی دژی دووس دژی ئیمپریالیەت دەیگێڕێ بیرازی نووندی گەلی عەرەبی دەربری بەرامبەر پەلاماردانی درندانەی ئیمپریالیەت ، وە ووتی : ئێمە بە ئەنجامی دەست درێژییەکانی سەهیونی ئیمپریالیدا هەست بەو درندایەتییە ئەکەین کە دژی گەلی لاووس ئەکرێت •

هەڤاڵ «عیسمی» هێرشی بردە سەر سیاسەتی چەپەڵی ئەمریکا وە ووتیەتی : ئەم سیاسەتە بەیویت گەلانی هیندی چینی بەیەك بیچرینیو بیان دت بەلا ت یەتا • بەوەشی بلاو کردەوە بە پارتی بەعسی بەشداری ئەو کۆنگرەیەدا ئەکات کە لە ماوەی ١٨و ٢٠ی ئەم مانگەدا لە قاهیرە ئەبەستریت بۆ پشتگیری کردنی گەلی لاووس • هەروەها هەڤال عیسمی باسی ئەو دەسکەوتانەی کرد کە پارتی بەعسی بۆ جەماهیری گەلی عیراقی بەدی هێناوەو لە پێش هەموویانەوە چارەسەرکردنی ئاشتیی و دیموکراتی‌یانەی مەسەلەی کورد • ئەم گفتوگۆیانە ماوەی دوو سەعاتی خایاند •

پاشماوەی ـ بانگەوازی

لێ کێشاوە • ئەگەرچی وا گورچکبڕو بە جەرگ تەواویان نەکردوە •

خۆ لە مەیدانی چیرۆکدا کە هەموو ئەیزانین چیرۆکنووسی تازە لە کوردەواریدا ئێجگار ساوایەو تا ئێستا هەر هەوڵدانی پێ چەسپاندنە لەو مەیدانەدا • ئیتر نازانم ئەبێ چی برروخێنینو چی تازە بنیات بنێینەوە • گەلی کورد تا ئێستا هۆڵێکی شانۆو موسیقای نی‌یەو کەرەستەی چاپو بلاوکردنەوەی نی‌یە... بە دەگمەن چیرۆکێکی شانۆیی جیهانی‌ی شانۆگەری نابینی ، ئیتر کام داموو دەزگای هەڵتەکێنینو لە کام لاوە ، لە رووی شێوەی یا ناوەرۆکیا بوەستین •

ئیتر ئەگەر دەنگ هەلبڕین لە بانگەوازەکەو هەر چاولێـ کەری خەلکی تر بێت یان نا •• کرد،وەیەکی رومانتیکمانەی تازە بوو لە ئەدەبەکەماندا • رێزو خوشەویستیمان پێشکەشی سوارچاکەکانی روانگەی نوی ئەکەین •

پاشماوەی ـ یاسایەکی نوێ کارکردن ...

بەش سیازدەهەم تەرخان دراوە بۆ باسی بێش کردن، مادەی (١٢) ی ئەلێت :

لە کۆماری عێراقدا دەزگایەك پیك دەهێنرێت بو نیشکردن بە وەزارەت سەرپەرشتی ئەکات ، ئەم دەزگایە سەربەستە لە بارەی بەڕێوەبردنو دارایدا ، لە سنووری یاساو تەوزیمانەدا کە بۆی هەلقولاوە •

بەلام مادەی (١٥) ئەلێت :

بە بەو دەزگایە هەرلی ئەوە بەدات ئامانجەکانی خوی بەدەست بحات ، بە هەموی بەرنامەیەکی نشتی‌یەو بەو مەبەستەی لە ژمارەی هێزی کرێکاران بدات ، تەوەلو نیسبەتی دابەش کردنیان بزانی بەسەر ناوچەی ناوەکاندا •

وە توانای کرێکاران هەلسەنگێنیت و نیسبەتی ژنو پیاو مندال بزانێت وە نیسبەتی ئەو کرێکارانەش بزانیت کە لەکاردان لەگەل ئەوی بێ کار ماونەتەوە •

وە هەوڵی ئەوە بدات کە چاکترین ریگا بدوزێتەوە ، بۆ خستنەکاری کرێکاران لەو جێگایانەدا کە خۆیان هەلی ئەبژێرن ، وە بێوانریت ئەو جێگایانەی پێویستیان بە کرێکار هەیە بەزووترین کات مەبەستیان مەیسەر بکرێت •

مادەی (٣٨) ئەلێت :

کەوا دەزگایەك لە کۆماری عێراقدا دابمەزرێنرێت بۆ لێك جودا کردنەوەی کار ، ئەودەزگایەش وەزارەت سەرپەرشتی ئەکات • مادەی (٣٩) سنوور بۆ ئامانجەکانی ئەو دەزگایە دائەنێتو ئەلیت: کە کۆمەڵ بەشدار بکرێت لەو پێویستیانەی لەسەر شانێتی کار کەوتوون بە هۆی کەم بەرامبەر بەو کەسانەی کە لە توانایی‌و ناتەواوییانەوە •

⊙

لەم لاو لەولا

هەواڵێکی بەپەلە

لە ٢٩ی مانگی نیسانداا لە هۆڵی کتێبخانەی گشتی ـ سلەیمانی ـ دەستەی بەڕێوەبەری کۆمەڵی هونەرو وێژەی کوردی‌کرا ، کە بەم جۆرە بوو •

١ ـ نوری وەشتی
٢ ـ محمد صدیق محمود
٣ ـ محمود زیوەر
٤ ـ أمین میرزا کریم
٥ ـ طە رەئوف باراوی
٦ ـ طە دڵسۆز
٧ ـ نوزاد مجید
٨ ـ شێرکۆ بێکەس
٩ ـ حسیبە احمد
١٠ـ شوکت رشید
١١ـ صلاح رشید
١٢ـ عبدالقادر نوری
١٣ـ جیهان عمر
١٤ـ رەئوف یحیی
١٥ـ فائق نوری
١٦ـ علی جۆلا
١٧ـ خالد زامدار

هەر لە هەمان ڕۆژیشدا دەستەی بەڕێوەبەری هەڵبژێراو سەرۆکو جێگری سەرۆکو سکرتێرو محاسبەو بەڕێوەبەری هونەری ئەم زاتانە پێکهات :

١ ـ نوری وەشتی ـ سەرۆك
٢ ـ شێرکۆ بێکەس ـ جێگری سەرۆك •
٣ ـ أمین میرزا کریم ـ سکرتێر
٤ ـ رەئوف یحیی ـ بەڕێوەـ
٥ ـ فائق نوری ـ محاسب • بەری هونەری

بۆ ئاگاداری ژمارە (٨١) سالی ١٩٧٠ لە بەڕێوەبردنی ئنحساری توتنـەوە

بەڕێوەبردنی ئینحساری‌توتن داوا لە گشت ئەوانە دەکات ، کەوا نیازی بەشداربوونی‌یان هەیە ، لە مناقەسەی نهێنی بۆ گواستنەوەی توتن لە(دیانا) بۆ (هەولێر) ، عەطائاتەکانی‌یان بدەن بەسکرتێری ئەنجومەنی بەڕێوەبردنی لە بەغدا ، بە مەرجێ خرابنە ناو زەرفێکی مۆرکراوەوە ، لە پێش وەیان‌لە سەعات (١٢)ی نیوەرۆ ، لە ڕۆژی ٢٥ـ٥ـ١٩٧٠ ، بە مەرجێ عطائاتەکان تأميناتی‌یان لەگەڵ بێت بەنرخی(٣٠٠) دینار ، چ پارە بێ وەیان کەفالەتی بانق بێ ،لەگەل شەهادەی ژووری بازرگانی‌و ڕاپۆرتی تۆمارکردن‌لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی زەریبەی دەخلی گشتی •

ئەتوانرێ مەرجەکانی مناقەسە ، لایەن سکرتێری ئەنجومەنی بەڕێوەبردنی ببنرێ‌وەیان دەستکەوێ لە مەرکەزی ئەو بەڕێوەبردنە ، وەیان لەمەرکەزی بەڕێوەبەرایەتی ئینحساری توتن •

حسن حسین
بەڕێوەبەری گشتی و سەرۆکی
بەڕێوەبردنی ئینحساری توتن

٢ـ١

بەیانی ژمارە (٦) سالی ١٩٧٠ لە ئیدارەی ئینحساری توتنەوە

بەپێی مادە (٣٨) لەیاسای ئینحساری توتن ژمارە (٥٤) سالی ١٩٥٤ ، وەبریاری ئەنجومەنی ئیدارە ژمارە (٨) لە کۆبونەوەی‌شەشەمی سالی (١٩٧٠)ی•

بریارمان لەسەر نرخی ئەوجگەرانە دا کە لە کۆمپانیای جگە دروست کردن دێنەبەرهەم لەو کومپانیای جگەرەی (ترکیە)ی‌یان لێ دروست‌دەکرا •وە لە هەمان کۆمپانیادا هەر بەو مواصفات کەرستانەی‌جگەرەی (ترکیە)ی پێ دروست دەکرا ، لەگەڵ چەند‌ئالوگۆریەك جگەرەی (رافدین) دروست دەکرێت • لەبەر ئەوەئەوانەی خوارەوەمان بریار دا:

جۆری پاکەت	ژمارەی جگەرە	نرخ بۆجاەکان	نرخ بۆ جگەرەکێشان
کارتۆن لەگەڵ کاغەزی ئەلەمنیوم وە بە سلۆفین بەرگ دەکرێ	٢٠	٥٢	٥٥

وە سەرۆکی ئەنجومەنی

پاشماوەی ـ ئەنجومەنی سەرکردایەتی ...

ئەمەریکایی ، وە بۆ ئەونەخشەیەی کە گێشاوێی لە سیاسەتی بێلایەنی‌دا •

وە لە پیناوی جێگیربوونی ئاشتی‌و ئاسایش لە « هیندی چینی‌دا » وە لەژێر رووناکی ئەو بەیانانەی کە حکوومەتی شۆرش دەری‌کردووە بۆ پشتگیری‌کردنی سیاسەتی بێلایەنی میر سیهانۆك ، وە بێزاری دەربرین بەرامبەر ئینقیلابە ئیستعماری‌یە کۆنە‌پەرستی‌یەکەی کە لە کەمبۆدیا رووی‌دا ، وە نارەزایی دەربرین‌بەرامبەر داگیرکردنی خاکی کامبۆدیا لە لایەن چەکدارە ئەمریکایی‌یەکانەوە ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆرش‌جاریکی‌تر ساغی‌دەکاتەوە کە عێراقدا یارمەتی‌و پشتگیری‌تەواوی‌ی تێکۆشانی گەلی کامبۆدیو گشت گەلانی «هیندی‌چینی ئەکات لەپێناوی رزگاری‌و سەربەخویی‌دا •

ئەنجوومەنی سەرکردایەتی
شۆڕش

رۆژی «٢٩»ی سەفەر سالی«١٣٩٠»ی کۆچی ، رێکەوتی «٦»ی مانگی ئایاری سالی«١٩٧٠»ی زایینی لە بەغدا نووسراوە •

بۆ ئاگاداری ژمارە (٨) سالی ١٩٧٠

بۆ عزیز کوێخا حسن کرێکار خەلکی سلێمانی

بە پێی ئەو مەسەلەی‌تایبەت بە دوا هێنانی خەدماتی تۆ کەوا دراون بە (لێژنەی‌دوا هێنانی خدماتی کرێکاران وکاربەدەستان)ی سەرەتایی لەمحافەزەی سلێمانی ، وە بە پێی ئەو داوایەیی بەرێوەبەرایەتی (ئاودانی هرێمی سلێمانی) لێی کردبووین ،وە لەبەر نەزانینی شوێنی دانیشتنت بە باوەڕی (ئاودانی‌هەرێمی سلێمانی) ، لەبەر ئەوە بریاردرا بە هۆی ڕۆژنامەکانی ناوەخۆوە ئاگادارت بکەین

بە ئامادە بوونت لە بەر دەم(لێژنەی دوا هێنانی خدماتی کرێکاران و کاربەدەستان)ی‌سەرەتایی لە محافەزدا لە سەعات (٣ر٥)ی ئێواریٔ‌ڕۆژی ٩ـ٥ـ١٩٧٠ لە هۆلی محکمەی بدائەی سلێمانی‌وەبە پێچەوانەی ئەوەوە غیابی مەحکەمە ئەکرێت •

سەرۆك لێژنە
حاکم ـ مصطفی رشید

بۆ ئاگاداری ژمارە (٧٨) سالی ١٩٧٠ لە بەڕێوەبردنی ئنحساری توتنـەوە

بەڕێوەبردنی ئینحساری‌توتن داوا لە گشت ئەوانە دەکات ، کەوا نیازی بەشداربوونی‌یان هەیە ، لە مناقەسەی نهێنی بۆ گواستنەوەی توتن لە(دهۆك) بۆ (موسل) ، عەطائاتەکانی‌یان بدەن بەسکرتێری ئەنجومەنی بەڕێوەبردنی لە بەغدا ، بە مەرجێ خرابنە ناو زەرفێکی مۆرکراوەوە ، لە پێش وەیان‌لە سەعات (١٢)ی نیوەرۆ ، لە ڕۆژی ٢٥ـ٥ـ١٩٧٠ ، بە مەرجێ عطائاتەکان تأميناتی‌یان لەگەڵ بێت بەنرخی(٢٠٠) دینار ، چ پارە بێ وەیان کەفالەتی بانق بێ ،لەگەل شەهادەی ژووری بازرگانی‌و ڕاپۆرتی تۆمارکردن‌لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی زەریبەی دەخلی گشتی •

ئەتوانرێ مەرجەکانی مناقەسە ، لایەن سکرتێری ئەنجومەنی بەڕێوەبردنی ببنرێ‌وەیان دەستکەوێ لە مەرکەزی ئەو بەڕێوەبردنە ، وەیان لەمەرکەزی بەڕێوەبەرایەتی ئینحساری توتن •

حسن حسین
بەڕێوەبەری گشتی و سەرۆکی
بەڕێوەبردنی ئینحساری توتن

٢ـ١

بۆ ئاگاداری ژمارە (٧٩) سالی ١٩٧٠ لە بەڕێوەبردنی ئنحساری توتنـەوە

بەڕێوەبردنی ئینحساری‌توتن داوا لە گشت ئەوانە دەکات ، کەوا نیازی بەشداربوونی‌یان هەیە ، لە مناقەسەی نهێنی بۆ گواستنەوەی توتن لە(ئامێدی) بۆ (موسل) ، عەطائاتەکانی‌یان بدەن بەسکرتێری ئەنجومەنی بەڕێوەبردنی لە بەغدا ، بە مەرجێ خرابنە ناو زەرفێکی مۆرکراوەوە ، لە پێش وەیان‌لە سەعات (١٢)ی نیوەرۆ ، لە ڕۆژی ٢٥ـ٥ـ١٩٧٠ ، بە مەرجێ عطائاتەکان تأميناتی‌یان لەگەڵ بێت بەنرخی(١٥٠) دینار ، چ پارە بێ وەیان کەفالەتی بانق بێ ،لەگەل شەهادەی ژووری بازرگانی‌و ڕاپۆرتی تۆمارکردن‌لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی زەریبەی دەخلی گشتی •

ئەتوانرێ مەرجەکانی مناقەسە ، لایەن سکرتێری ئەنجومەنی بەڕێوەبردنی ببنرێ‌وەیان دەستکەوێ لە مەرکەزی ئەو بەڕێوەبردنە ، وەیان لەمەرکەزی بەڕێوەبەرایەتی ئینحساری توتن •

حسن حسین
بەڕێوەبەری گشتی و سەرۆکی
بەڕێوەبردنی ئینحساری توتن

٢ـ١

ئافرەتو خزمەتی ئەسکەری

[illegible] عیراقی‌یەی [illegible] ئەیەنێ لە دایرەکانی دەولەتدا دائەمەزرێت معاشی سەربازیکی موئەهەلی ئەدریتی ، جیاوازی مەسەلەی چەکو ئەمەمەلەی پێ ئەکرێت بو جەنگ‌بوون بە پێی سەهیونیزمی دوژمن‌دا بو ئەمەس جەنابی بەڕێوەبەری گشتی ئەجنید ئەلێت : بەم شێوەیە ئافرەتی عیراقیش لە سنووری دایرەکەی‌دا هاوبەشیەی بەرگری نیشتمانی دەکات •

بۆ ئەمە لە (٢٢)ی مانگی نیسانی رابوردوودا ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆرش بریاریکی دەرکردبوو ئەلێت : ئەو ئافرەتە عیراقی‌یانەی کە لەلایەکی دائیرەکانی دەولەت دائەمەزرێن ، تەنیا معاشی سەربازێکی موکەلەفیان ئەدرێتی بۆ ئەو ماوەیەی کە هاوتەمەنو شەهادەکانیان ئەیبەنە سەر لە خزمەتی سەربازیدا بە گوێرەی یاسای خزمەتی سەربازیی ژمارە (٦٥)ی سالی (١٩٦٩) •

وە ئەوەی شایانی باسە یاسای ناو براو (٢٢) مانگی خزمەت داناوە بۆ ئەو کەسانەی کە پلەی قوتابخانەی ناوەندیان تەواو نەکردوە وە یان تەواویان کردوەو نە چوونەتە پلەی ئامادەی‌یەوە لەبەر ئەوەی تەمەنیان لە (١٩) سالی تێپەربووە •

وە ماوەی خزمەت بۆ ئەو کەسانەی پلەی ئامادەی‌یان تەواو نە کردوە ، وە یان تەواویان کردوەو لە پەیمانگاو کوللیەکاندا نەیان خوێندوە ، وە ئەوانەی دوور خرابنەوە لە قوتابخانەو تەمەنیان لە (٢٣) سالی تیپەر بووبێ ماوەی خزمەتیان (١٨) مانگ دەبێت•

جەنابی بەڕێوەبەری گشتی ئەجنید روونی کردەوە کە لەسەر ئەم بناغەیە ، ئافرەت معاشی سەربازێك وەردەگرێت کە دابمەزرێت لە یەکێ لە دائیرەکانی دەولەتدا •

پروانە ل ـ ٨

پاشماوەی لیژنەی ئاشتی ...

ئەنجامی هاکاوری پارتی بەعسی‌عەرەبی ئیشتراکی بە سەرۆکایەتی کاك احمد حسن‌البکری تێکۆشەرو پارتی دیموکراتی کوردستان بەسەرۆکایەتی کاك مستەفا بارزانی کرا •

پاش ئەمە لیژنەی ئاشتی‌کوبونەوەیەکی (٣) سەعاتی کرد تیایا محافزی نینواو دهۆك‌بەشدار بوون کە تیایا زۆر شت دەربارەی ئەو کارانەباس کراوە کە پەیوەندی بە جێبەجێ کردنی بەیاننامەکەی١١ی ئاذارەوە هەیە •

اعـلان

بەدوای بۆئاگاداری ژمارە(١٢٠١) لە ٢٥ـ٣ـ١٩٧٠ لەبەر ئامادەنەبوونی ئەوانەی‌نیازی بەشدار بوونیان هەیە، لە مناقەسەی نهێنی بۆهێنانەدی پێویستەکانی گواستنەوە بەر ئوتومبێلەکانوەك (تۆرن ، پاس لۆری) لە ناوچەی سلەیمانی لەوماوەی بۆی دانرابوو ، لەبەر ئەوە بریارمان لەسەردواختنی‌دا ، تا رۆژی دووشەممەی رێکەوتی١١ـ٥ـ١٩٧٠ بە سەعات (١١) ئینگلیزدا •

وە ئەوانەی نیازی بەشداربوونیان هەیە ئەبێ ئامادە بن لەئەنجومەنی بەرێوەبردن‌لەکاتی دانراودا ، بە مەرجێ تأميناتێ قانونیان پێ بێت •

شکری الحدیثی
محافزی سلەیمانی

بۆ ئاگاداری ژمارە (٨٠) سالی ١٩٧٠ لە بەڕێوەبردنی ئنحساری توتنـەوە

بەڕێوەبردنی ئینحساری‌توتن داوا لە گشت ئەوانە دەکات ، کەوا نیازی بەشداربوونی‌یان هەیە ، لە مناقەسەی نهێنی بۆ گواستنەوەی توتن لە(شەقلاوە) بۆ (هەولێر) ، عەطائاتەکانی‌یان بدەن بەسکرتێری ئەنجومەنی بەڕێوەبردنی لە بەغدا ، بە مەرجێ خرابنە ناو زەرفێکی مۆرکراوەوە ، لە پێش وەیان‌لە سەعات (١٢)ی نیوەرۆ ، لە ڕۆژی ٢٥ـ٥ـ١٩٧٠ ، بە مەرجێ عطائاتەکان تأميناتی‌یان لەگەڵ بێت بەنرخی(٣٠٠) دینار ، چ پارە بێ وەیان کەفالەتی بانق بێ ،لەگەل شەهادەی ژووری بازرگانی‌و ڕاپۆرتی تۆمارکردن‌لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی زەریبەی دەخلی گشتی •

ئەتوانرێ مەرجەکانی مناقەسە ، لایەن سکرتێری ئەنجومەنی بەڕێوەبردنی ببنرێ‌وەیان دەستکەوێ لە مەرکەزی ئەو بەڕێوەبردنە ، وەیان لەمەرکەزی بەڕێوەبەرایەتی ئینحساری توتن •

حسن حسین
بەڕێوەبەری گشتی و سەرۆکی
بەڕێوەبردنی ئینحساری توتن

٢ـ١

institut kurde de paris

بیرەوەری ٢٥ ساڵەی ڕزگاربوونی چیکۆسلۆفاکیا

له -٩-ی ئەم مانگەدا -٢٥- ساڵ تێپەڕ ئەبێت بەسەر رزگاربوونی چیکۆسلۆفاکیادا .. پاش ئەوەی کۆمەڵانی خەڵکی چیکۆسلۆفاکیا شان بەشانی سوپای سۆڤیێتی تا دوا گوللە لەگەڵ هێزەکانی هیتلەردا لە جەنگابوون .

جارێکی تر چیکۆسلۆفاکیا رزگاری بوو ، بەڵام هەر لە جەنگابوو لە پێناوی رزگاریی نیشتمانو لە بەرەگەی ناوەو چەند لایەکی ترەوە سەربازە چیکۆسلۆفاکی یەکان وا لە جەنگو گیان بەخت کردنا بوون کە گەلێك زیاتر بوو لە دەوری وڵاتە یەکگرتوەکان لە جەنگی جیهانی دووەمدا ... وڵاتی چیکۆسلۆفاکیا لەکاتی جەنگا تاڵان کراو کاول بوو وە بوو بووە شانوی جەنگێکی گەرم .

چیکو سلوفاکی یەکان تاقی کردنەوەی خۆیان لە مێژووەوە نەخش کرد بەتایبەتی پاش ئەوەی هێزە رۆژئاوایی یەکان -بەریتانیاو فەرەنسا- چیکوسلۆفاکیان خستە ژیر دەسەڵاتی ئەڵمانیای هیتلەریەوە ، لەبەر ئەوە بریاریان‌دا پشت بە یەکێتی سۆڤیێت ببەستن . ئەوە بوو ئەو پەیمانەی ساڵی ١٩٤٣ لە موسکۆدا بەسترا - کە هێشتا لە جەنگا بوو - ئامانجی هاوبەشی لە جەنگو ئاسایشدا بەجێ هێنا

ئەو دوو ساڵو نیوەی یەکەمی بەسەر ئەم دەوڵەتە تازەیەدا تێپەڕ بو نەك هەبریتی بوو لە هەوڵی ئاوەدان کردنەوە ، بەڵکو بریتی بوو لە خەبات لەپێناوی دو ڕۆژێکی سیاسی ڕووناکدا بۆ وڵات . ئەم خەباتە لە شباطی ١٩٤٨دا ئەنجامی خۆیدا لەو کاتەدا گەلانی چیکۆسلۆفاکیا بە سەرکردایەتی پارتی شیوعی چیکۆسلۆفاکی هەوڵو تەقەڵلای رژێمی ئابوری‌و کۆنی ناو وڵاتی شێلاو هەوڵی هەموو دەوڵەتی بەرەو دامەزراندنی ئیشتراکی یەت بوو .

ئەو ڕێگەیەی چیکۆسلۆفاکیا بە ئازایەوە لەدوایی شباطی (١٩٤٨)ەوە گرتیەبەر ، رابەری چیکو سلۆفاکی یەکانی کرد بە ڕۆیشتنا بەرەو سەرکەوتنی ڕژێمی ئیشتراکی یەت .

لەو (٢٥) ساڵەی رابوردودا ڕادەی پێشکەوتنی پیشەسازی گەلێك خێراتر بوە لە ڕادەی پێشکەوتنی پیشەسازی لە دەوڵەتە سەرمایەدارەکاندا . گرانترین مەسەلەی دامەزراندنی ئیشتراکی یەت لەو ماوەیەدا چارەسەر کرا ، ئەویش بەوەی بەرهەمی کشتوکاڵی بچوك گۆڕرا بە بەرهەمی ئیشتراکی یانەی فراوان .

لە ناوەڕاستی ساڵی ١٩٦٨دا

ئیستاش پاش «٢٥» ساڵ، چیکۆسلۆفاکیا بەردەوامە لە پەیوەندی بەستینا بە رژێمی ئیشتراکی یەوە ، وە هەردەم پاڵەوانی راستەقینەی ئاشتی خوازی‌و دۆستایەتی‌یەو دەستی دڵسۆزانەی برایەتی‌و دوستایەتی بۆ هەر گەلێك درێژ ئەکا کە حەز بە هاوکاری کردن بکات لە پێناوی پاراستنی ئاشتی‌و هاوکاری ئابوری‌و

چیکۆسلۆفاکیا بووە دەولەتێکی فیدرالی دوو نەتەوەیی چیکو سلۆفاك ، ئامانجێکی مەزن برد کە ئەویش ئەمە جگە لەو هەنگاوە گەورانەی ئەبینێ لە ڕووی پێشخستنی پلەی ژیانو زانستو تەکنولوژیاو هونەرو ئەدەبەوە

ڕۆشن بیریدا .

هەر بەم پێیە کۆماری عێراق لەم ڕووەو چیکۆسلۆفاکیای بە دوستێکی راستەقینەی خۆی ئەزانی‌و رۆژ لە دوای رۆژ پەیوەندی دۆستایەتی خۆی لەگەڵیا پتەو ئەکات .

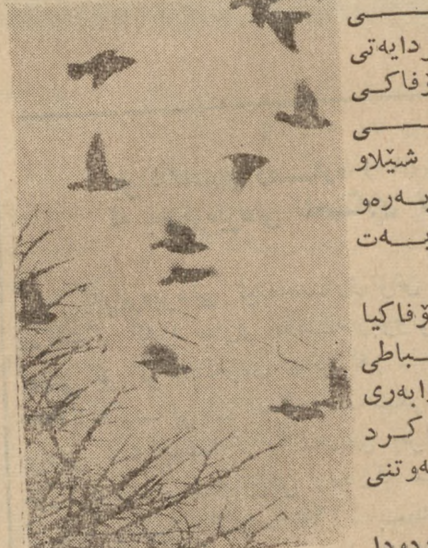

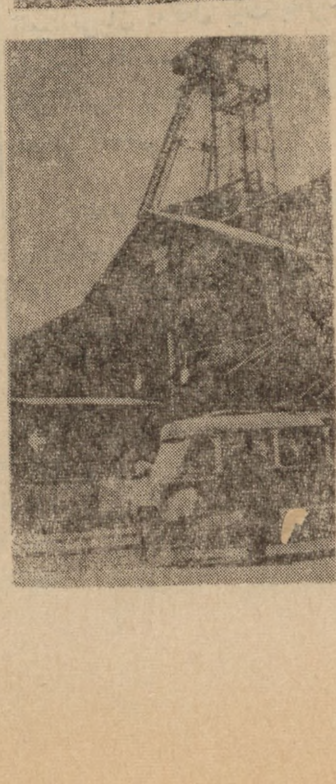

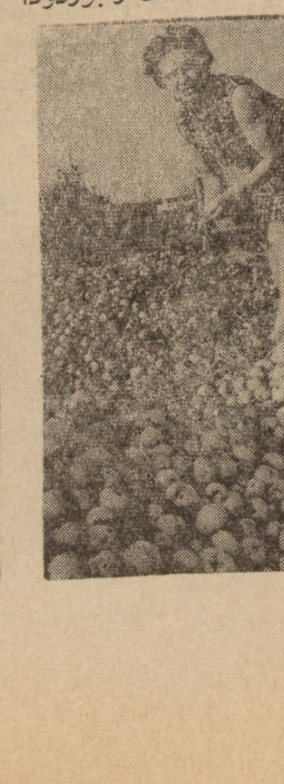

دیدەنی یەکانی كاك صالح یوسفی بە کوردستاندا

نیوەڕۆی ڕۆژی -٢-ی ئەم مانگە كاك صالح یوسفی وەزیری دەولە گەیشتە کەرکوك لەو گەشتەیدا کە بە محافزەکانی ژوورویدا ئەکات ، كاك غانم عبدالجلیل محافزی کەرکوكو نوێنەرانی ڕێکخراوی پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی‌و پارتی دیموکراتی کوردستان لە ناحیەی تازە پێشوازیان لێ کرد .

كاك یوسفی ڕای گەیاند کە ئەم سەردانەی بە پێی ئامۆژگاری‌یەکانی سەرەك احمد حسن البکرە ، بۆ زانینی پێویستی‌یەکانی ئەم ناوچەیەو سەرپەرشتی کردنی کاری میللی کە هێزەکانی چەکدارو پێشمەرگە پێکەوە ئەیکەن . وە بەشدارییان لە تەواوکردنی ئەم پرۆژەیەدا کردوە . هەروەها رێزی لە پەیوەندی خەباتی جەماهیری جوتیارانی عەرەبو کورد گرتوە ووتویە : گەلەکەمان هەرگیز ئەو قوربانی‌دانە مەردانەیەی لە یاد ناچێت کە ئەم بەشە میللیە

ووتویە : ڕاپۆرتێکی دوورو درێژ دەربارەی پێویستی‌یەکانی ناوچەکەو ئەو قۆناغانەی لە بەیاننامەکەی ١١ی ئاذاری مێژوویی‌دا جێ‌بەجێ بوە ئەدات بە سەرەك کۆمار .

وە بۆ ڕۆژی دوایی سەری دا لە پرۆژەی ئاشتی یوسفی لەوێ وتارێکی‌دا تیایا نرخ پێدانی سەرەك کۆماری گەیاندە ئەو زەحمەت کێش‌و سەربازانەی تێکۆشەرە داویەتی . هەر بەم بۆنەیەوە قایمقامی کفری‌و سەرۆکی لیژنەی کاری میللی وتارێکی دا .. ئەوەی شایانی باسە ئەم پرۆژەیە لە ڕێگای کاری میللی‌یەوە تەواو بوو کە (٦٠٠) دیناری تێ‌چوەو بە (٨٢) رۆژ تەوواو بوو . هەروەها سەری لە قەزای کفری‌و توز خورماتو دا .. وە بۆ ڕۆژی دوایی چوە سەردانی شاری سلەیمانی .

صالح یوسفی لە کرکوك

پاش ئەوەی كاك صالح یوسفی بۆ ڕۆژی دوایی گەیشتە سلەیمانی‌و لە ناوچەی بازیان لە لایەن كاك شکری صبری الحدیثی محافزی سلەیمانی‌و فەرماندەی تیپی پینجەم‌و نوێنەرانی لقی چوارەمی پارتی دیموکراتی کوردستانەوە پێشوازی لێ کرا . وە لەکاتی گەیشتنیا بۆ شاری سلەیمانی جەماهیری شارەکە پێشوازیان لێ کردو ئەویش لەوێ وتارێکی دا تیایا سلاوی تیکۆشەر احمد حسن البکری پی گەیاندو باسی ئەو قوناغە نوێیانەی کرد کە عێراقی پیدا ئەڕوات پاش جێگیر بوونی ئاسایش‌و ئاسودەیی لە وڵاتداو کۆتایی هاتن بە کارەساتی برا کوژی . ئەوەشی سەلماند کە هەر دوو پارتی برا ، پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی‌و پارتی دیموکراتی کوردستان سوورن لەسەر ئەوەی تەواوی بەیاننامە مێژوویی‌یەکەی ١١ی

ئاذار جێبەجێ بکەن‌و خوشی‌و ئاساتی لەم وڵاتەدا جێگیر بکەن .

پاش ئەمە كاك صالح یوسفی لەگەڵ محافزی سلەیمانی‌و فەرماندەی تیپی پینجەمدا چوونە دیدەنی نەخۆشخانەی سلەیمانی‌و لە پیویستی‌و کەم‌و کووری نەشخانەکەی پرسی‌و بەڵێنی دا لە بارەگای لقی چواری پارتی دیموکراتی کوردستان لە سلەیمانی وە لەگەڵ مەسئولەکانی لقدا دوواو داوای لێ کردن کە زیاتر هەوڵ بدەن لەپێناوی پتەوکردنی یەکێتی نیشتمانی‌و چەسپاندنی برایەتی کوردو عەرەبداو

صالح یوسفی لە سلەیمانی

سلاوی سەرۆکی تیکۆشەر احمد حسن البکری پێ گەیاندن .

دوای ئەوە چوە دیدەنی بارەگای تیپی پینجەم‌و پاش حەوانەوەیەکی کەم چوە دیدەنی دانشگای سلەیمانی‌و لە پیویستی‌یەکانی دانشگای پرسی‌یەوەو بەڵێنی دا بۆیان جێ‌بەجێ بکات ؛ ئەمجا چوە دیدەنی هەوارگەی سەرچنارو ئیشی کاری میللی بینی کە سەربازەکانی تیپی پینجەم ئەیکەن بۆ دروست کردنی «١٤» کابینە بۆ میوانی گەشت کەران .

●●

پاشماوەی ووتارەکەی سەرەك البکر ..

پێشەوە لە پێناوی هێنانەدی گۆڕانێکی ئەوتو کە پەیوەندی بە ئابوری‌و دڵنیایی بەشدار بوونەوە هەبیت بە گوێرە پێویستی لە بنیات نانی وولاتدا ئەوەش بزانن کە شۆڕش دەسکەوتی تەنیا لاو کەسانێك نیە ، بەڵکو شۆڕش هەست کردنە بە ئەرك .. لە خوبوردنی بەخشندەیی‌یە بە پێی ئەرکەکانی قوناغی ئیستای‌و لە پێناوی خزمەتی هەموو گەلدا . هەر شۆڕشگێرە راستەکانن کە بەرهەم زیاد ئەکەن بە هەموو جۆرەکانی‌یەوە چ بەرهەمی پیشەسازی بێت یان کشتوکاڵ یان زانستی یان شتی‌تر ، وە هەر شۆڕشگیرەکانن بایەخ ئەدەن بە کەرەسەی بەرهەم‌و ئاگاداری ئەکەن ، هەر شۆڕشگێرانن کە هەست بە خواستی گەلو ئێش‌و ئاواتەکانی ئەکەن وە

ئەرکی سەر شانیشیان هەر بەو گوێرەیە ئەپیونو ئەو هەستەش ئەکەن بە هێزی ئیش کردن‌و ئەی چەسپێنن .

بۆ نموونە لە بەریوەبەرایەتی مەکینەو ئالەتە کشتوکاڵەکاندا شۆفێری شورشگیری راستەقینە بینرا کە بێ خوبەستنەوە بە کاتی دەوامەوە ئیشیان ئەکرد ، وە وەزیری ووەها بینرا کە سەدەها کیلۆمەتری ئەبری بەشداری بکات لە پروژە ئاودیری‌یەکاندا وە هەروەها ئەندازیارو فەرمانبەری شۆڕشگێر ئەبینران کە دەست لە ناو دەستی کریکاراندا ئیشیان ئەکردو بەرگی کرێکارانیان لەبەر ئەکرد ، وە ئەفسەری وەها ئەبینرا لە سوپای عێراقدا لەگەڵ سەربازی شورشکیردا جلی ئیشیان لەبەر ئەکرد ئەهاتنە بازار بو فروشتنی

سەوزەو گۆشت .. وە ئەفسەرو سەربازی تر ئەبینرا لە کێڵگەکاندا ئیشیان ئەکرد سەربارەی پێویستی‌یە رەسمیەکانیان ، هەروەها زۆریان بەشداریان لە دروست‌کردنی بینای تازەدا کرد لە ناوچەکانی تری عێراقدا ..

کەپاڵ ئەمانیشا شۆڕشگێری نوێ هاتە کایەوە ئەوانیش برا کوردەکانمانە کە تا دوێنێ لەگەڵ سەربازەکانماندا جەنگیان ئەکرد .. هەر ئەو پێشمەرگانە ئێستا لە ژووروی عێراقدا پێکەوە ئیش ئەکەن لە دروست کردنی شەقامو هاوینە هەوارو دیهاتدا .. ئەمرۆ پیکەوە دەست لە ناو دەستا ئیش ئەکەن کە تا دوێنی لە یەکتریان ئەکوشت ، ئەمانەو جۆرەکانیان ، شۆڕشگیری راستەقینەن ، هەر ئەمانەن چاوەنی میشکی ڕووناکی راستەقینەو هەر ئەمانەن ڕۆشن بیرانی ڕاست .

هاو وڵاتی‌یەکان !

ئێمە هەموومان کرێ گرتە نین ، بەڵام هەموومان لێ پرسراوین .. لێ‌پرسراوێکی راستەوخۆ بەرامبەر دروست کردنەوەی وڵاتەکەمانو گەلەکەمان .. هەموو هاووڵاتی‌یە دڵسوزەکان بانگ کراون بۆ دروست کردنەوەی عێراق وە بۆ بەختیار کردنی گەلەکەی‌و راست کردنەوەی لار بووەوەکان .. وە لە نێوان ریزەکانماندا قبوڵ ناکەین یەکێك حیسابی سەعاتمان لەگەڵدا بکات هەروەکو ئەو کەسە نەبێت کە وڵات پارەیەکی زۆری لە پێناویا خەرج کردوە تا کردویەتە ڕۆشن بیرو ڕێگەی پیشاندا .. هاووڵاتی وامان ئەوێت کە خۆی زیاتر بەخت بکات لەوەی کە چاوەڕوانیتی دەسگیری بێت .

کرێکارەکان .. پاڵەوانە نەبەزەکان !

شۆڕشەکەتان دوو دەسکەوتی گرنگی بۆ چینی

ئیوەی کرێکار هێنانە دی ، ئەویش یاسای ئەقاعدو ضمانی اجتماعی‌یە ، وە ئەمڕۆ شۆڕش پێتان رائەگەینی کە یاسای ئیش‌کردنی تازە ئەمرۆ ئەخرێتە پێش چاوی خەلکی‌و بزووتنەوەی نیقابەو شارەزایان تا رای خویان دەربرن دەربارەی وە بە شیوەیەکی تەواو لە هەفتەی یەکەمی مانگی حوزەیرانی داهاتودا ئەخریتە کارەوە .

دواجار ئەی زەحمەت کیشان رووتان تێ ئەکەم‌و دوبارە سلاو لە ئیوەو کرێکارانی عەرەبو هەمەو کرێکارانی جیهانو ئەو کرێکارانە ئەکەم .. کە ئەچنە جەنگی خەباتینەوە دژی ستەمکاری‌و چەوساندنەوەو ژێردەتی .

هیوام سەرکەوتنی بەردەوامو جەژنی پر شادی‌تانە .

ئیتر بە خواتان ئەسپیرم .

●

سەرەك بەكرو عولەماكانی هەولێر

ئێوارەی ڕۆژی -٢-ی ئەم مانگە سەرکۆمار احمد حسن البکر لە کۆشکی کۆماریدا چاوی کەوت بە وەفدی زانایانی ئاینی شاری هەولێر .

سەرەك لە گەڵیانا دەربارەی کاروباری قوتابخانە ئاینی‌یەکانی شاری‌هەولێر دووا وە نامەیەکی لە سەرۆکی وەفدەکە وەرگرت کە كاك مستەفا بارزانی بۆی ناردبوو .

پاشماوەی بەیانی هاوکاری

باوەڕهێنانی حکومەتی نیشتمانپەروەر بە مافە ڕەواکانی کریکاران ئەنجامی لێکۆڵینەوەیەکی قووڵی زانیاری‌و ئشتراکیانەی حکومەتە بەڵگەی دلسۆزیەکی راستەقینەی بێ‌هاوتاشە بەرامبەر ژیانو گوزەرانو کارکردنو پاشە ڕۆژو پاراستنی کرێکاران . وە هەروەکو سەرۆکی خەبات گێر فەرمووی « شۆڕشگێرە ڕاستەقینەکان ئەوانەن کە بەرهەم زیاد دەکەن ! » ساغ‌بۆتەوە کە کرێکاران هێزێکی تەواو شۆڕشگێرن‌و هەر بۆیەش شایان بایەخ‌پێدانێکی تەواو راستەقینەن .

لە لایەکی‌ترەوە ، سەرۆکی خەبات‌گێر لە ووتارەکەیا هەققەتی جموجۆڵی تێکرای ڕۆڵانی گەلی ئاشکرا کرد کە ئەمرۆ پێکەوە کرێکارو

وەزیرو سەربازو فەرمانبەرو قوتابی لە کۆڕی کارکردنێکی گەرمان بۆ بنیات نانی ئەم وولاتە شیرنیەمان ، کە ئەمەش بێ‌چەندو چون مانای یەکێتی گەل ڕوون‌دەکاتەوە وە ئەوەش ساغ‌دەکاتەوە کە عیراقی نیشتمانمانو گەلە نەبەزەکەی وان لە قۆناغێکی نوێ‌دا ، قوناغێگی جێگیرو پتەو پڕ لە ئاسایش‌و برایەتی‌و دڵسۆزی‌و کارکردن ، وە بەڵگەی گەورەش بۆ ڕاستی ئەم قوناغە نوێیە کە - شانازی‌یە - بۆ مێژووی نوێی وولاتەکەمانو گەلەکەمان، ئەوەیە کە سەرۆکی خەبات‌گێر ئاشگرای کردو فەرموی ..- « شۆڕش گێری تازە هاتنە کایەوە کە برا کوردەکانمانە .. ئەو پێش‌مەرگانە ئێستە لە ژووروی عیراق‌دا پێکەوە کار دەکەن بۆ دروست‌کردنی شەقام‌و هاوینە هەوارو بنیات‌نانی دێهات .. » وە بە مانایەکی‌تر ، ئەمرۆ هەموو گەل هەموو عەرەبو کوردو کەمایەتی‌یەکانی تریش ، یەك دەستو یەك هێزو یەك‌ئاواتن

وە هیچ ناحەزێك ناتوونێ زەفەر بەم گەلەو ئامانجەکانی بەرێت بەتایبەتی مادام ، وەکو سەرۆکی خەبات‌گێر فەرمووی .. « شۆڕشەکەمان ئاگاداری جووڵانەوەی کۆنەپەرسانە لە ناوچەکەدا وە ئامادەیە هەموو ناپاکو نۆکەرێك بجنێت ... وە شۆڕش هەموو ئەو کەسانە پێ‌شیل دەکات گەل ڕێگەی هێنانەدی ئامانجەکانی گەلدا دەوستن ! » لەپاڵ ڕاستی‌ی فەرمووده‌یەدا ڕۆڵە بەشەرەنەکانی گەل ئەوە تێ‌دەگەن کە چەند کاربنەین‌و یەك بین‌و چەند وولاتو گەلەکەمان لە پێشکەوتن‌دا ین ، ئەوەندەش دوژمنانمان بزیوی دەکەن لەدژمان بەلام شۆڕشی گەلو گەلی‌شۆڕش ، گەلی عەرەبو کورد ، پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی‌و پارتی دیموکراتی کوردستانو هەموو هێزە نیشتمان پەروەرەکانی ئەم وولاتە پیرۆزەمان ، بەردەوام هەر بە یەکیتی‌و کارکردنو دلسۆزی‌و هاریکاری‌کردن

هەموو دوژمنانو پیلانەکانیان پاون پلیش دەکەنەوەو مێژووش شاهێدە کە هێزی گەلانو نوێنەری ڕاستەقینەی گەلان هەمیشە ئیمپریالیزمو نۆکەرانیان بەزاندووەو خواستی گەلان هەر سەرکەوتووە !

●

پاشماوەی [ئافرەتو ..

هەر وەها جەنابی بەریوەبەری گشتی تەجنید بریارەکەی سەرکردایەتی شۆڕشی خستەوە یاد ، کە ئەلیت : ئەبێ معاشی ئەو ئافرەتانە چاك بکرێت بە گوێرەی یاسای خزمەت‌و میلاك لەگەڵ تەواو بوونی ماوەی ئەو خزمەتەی پێیان سپێردراوە .

جەنابی بەریوەبەری گشتی تەجنید وتی : مەبەستی سەرکردایەتی شورش لە دەرکردنی ئەم بریارەدا ، ئارەزووی ئافرەتانی عێراقی‌یە لە خزمەتی بەرگری نیشتمانداو

خۆبەخت کردنیانە لەو پێناوەدا وە بۆ یەکسانی‌یانە بەلاوان لەم ریبازەدا . هەر لەسەر ئەم باسە ئەلیت : حکومەت لێشاوی لاوانی بەسە کە پیویستی سوپنای پێ مەیسەربکات بۆ پاراستنی نیشتمان ، وە بەوە قایل بوو کەلاوانو ئافرەتان لە معاشدا یەکسان‌بکات‌کاتی دامەزراندنی ئافرەت لە دائیرەکاندا .

وە ئەلیت : داواکاریی کچانی عێراقی بۆ بەشداری کردنی لەبەرگری و رزگارکردنی زەوی‌یە داگیر کراوەکانی ، مافێکی خویەتی .

بە پێچەوانەی کچە سەهیونیکانەوە کە هەر یەکەیان لە جێگایەکەوە هاتوونو شان بە شانی کورە سەهیونیکان ئەچنە شەڕەوە بۆ داگیرکردنی زەوی‌و زارمانو ئاوارەکردنی مندالو پیرەکانمان .